

Tilinpäätösasiakirjat 2018

Hyvinvointia rakentamassa

Orion on rakentanut hyvinvointia jo yli sadan vuoden ajan tarjoamalla tehokasta lääkehoitoa. Lääkkeillämme on nujerrettu kansansairauksia, ehkäisty sydänkohtauksia, parannettu arkista päänsärkyä ja pelastettu ihmishenkiä teho-osastolla. Olemme kasvaneet kolmen apteekkarin perustamasta lääkepajasta kansainväliseksi, lääketieteellistä huippututkimusta tekeväksi yritykseksi. Kehitämme ja valmistamme uusia lääkkeitä, joiden avulla muun muassa syöpää, keskushermostosairauksia, astmaa tai keuhkohtaumaa sairastavat elävät parempaa elämää. Itsehoitotuotteemme auttavat ihmisiä pitämään itsestään huolta joka päivä. Orionin tuotteita on myynnissä yli sadassa maassa.

Sisällysluettelo

ORION LYHYESTI	4	13. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	65
ORION OYJ:N HALLITUKSEN		14. Muut pitkäaikaiset saamiset	66
TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 2018	6	15. Vaihto-omaisuus	66
Orionin osakkeiden perustietoja	25	16. Myyntisaamiset ja muut saamiset	66
Konsernin tunnusluvut	29	17. Rahavarat	67
Tunnuslukujen laskentaperusteet	31	18. Oma pääoma	68
KONSERNITILINPÄÄTÖS (IFRS)	32	19. Varaukset	69
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA	32	20. Korolliset velat	70
KONSERITASE	34	21. Muut pitkäaikaiset velat	70
LASKELMA KONSERNIN		22. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	71
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA	35	23. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	72
KONSERNIN RAHAVIRTUALASKELMA	36	24. Rahoitusriskien hallinta	73
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	38	25. Johdannaissopimukset	77
1. Myyntituotot asiakassopimuksista		26. Ehdolliset velat	77
ja toimintasegmentit	50	27. Muut vuokrasopimukset	78
2. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	53	28. Konserniyhtymiset	79
3. Poistot ja arvonalentumiset	54	29. Lähipiiritapahtumat	80
4. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat		30. Lopetetut toiminnot	81
kulut ja tilintarkastajan palkkiot	54	31. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	81
5. Rahoitustuotot ja -kulut	56	EMOYHTIÖ ORION OYJ:N TILINPÄÄTÖS (FAS)	82
6. Tuloverot	57	Tuloslaskelma	82
7. Osakekohtainen tulos ja osinko	58	Tase	83
8. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	59	Rahoituslaskelma	84
9. Aineettomat hyödykkeet	60	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	85
10. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä		ORION OYJ:N HALLITUKSEN EHDOTUS	
ja yhteiset toiminnot	61	VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ TILIKAUDELTA	101
11. Muut sijoitukset	62	TILINTARKASTUSKERTOMUS	103
12. Eläkesaamiset ja -velvoitteet	62	VUODEN 2018 KESKEISIÄ TAPAHTUMIA	108

Kaikki konsernitilinpäätöksen luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Orion lyhyesti

Orion on suomalainen lääkeyhtiö – hyvinvoinnin rakentaja, joka toimii maailmanlaajuisesti. Orion kehittää, valmistaa ja markkinoi ihmis- ja eläinlääkkeitä sekä lääkkeiden vaikuttavia aineita. Yhtiö panostaa jatkuvasti uusien lääkkeiden sekä hoitotapojen tutkimiseen ja kehittämiseen. Lääketutkimuksen ydinterapia-alueita ovat keskushermostosairaudet, syöpäsairaudet sekä hengityselinsairaudet, joiden hoitoon Orion kehittää inhaloitavia Easyhaler®-keuhkolääkkeitä. Orionin A- ja B-osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä.

Liikevaihto vuonna 2018 (2017)

977 MEUR (1 034)

T&K-investoinnit

104 MEUR (99)

Liikevoitto

253 MEUR (284)

6 tuotantolaitosta Suomessa

Liikevoittomarginaali

26 % (27 %)

Osakkeenomistajia

72 802 (57 339)

Henkilöstö kauden lopussa

3 154 (3 161)

Oma myyntiyksikkö **26** Euroopan maassa

Liiketoiminta-alueemme

Alkuperälääkkeet
Orionin itse kehittämät lääkkeet ja muut tuotesuojatut lääkkeet

Erityistuotteet
Geneeriset reseptilääkkeet, itsehoitotuotteet sekä biosimilaarit

Eläinlääkkeet
Lääkkeet ja hyvinvointituotteet eläimille

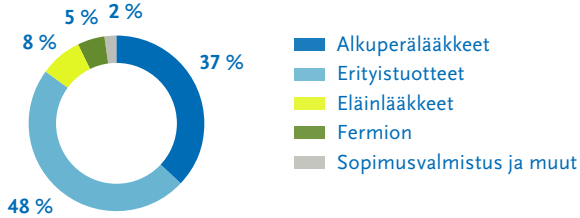
Fermion
Lääkkeiden vaikuttavat aineet

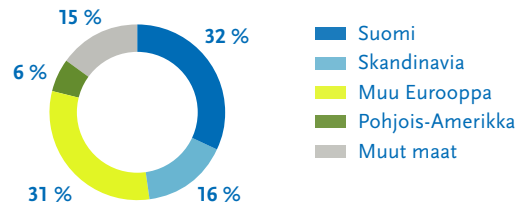
Sopimusvalmistus
Valmistus muille lääkeyhtiöille

Monipuolinen liiketoiminta kattaa sekä alkuperälääkkeet että geneeriset lääkkeet

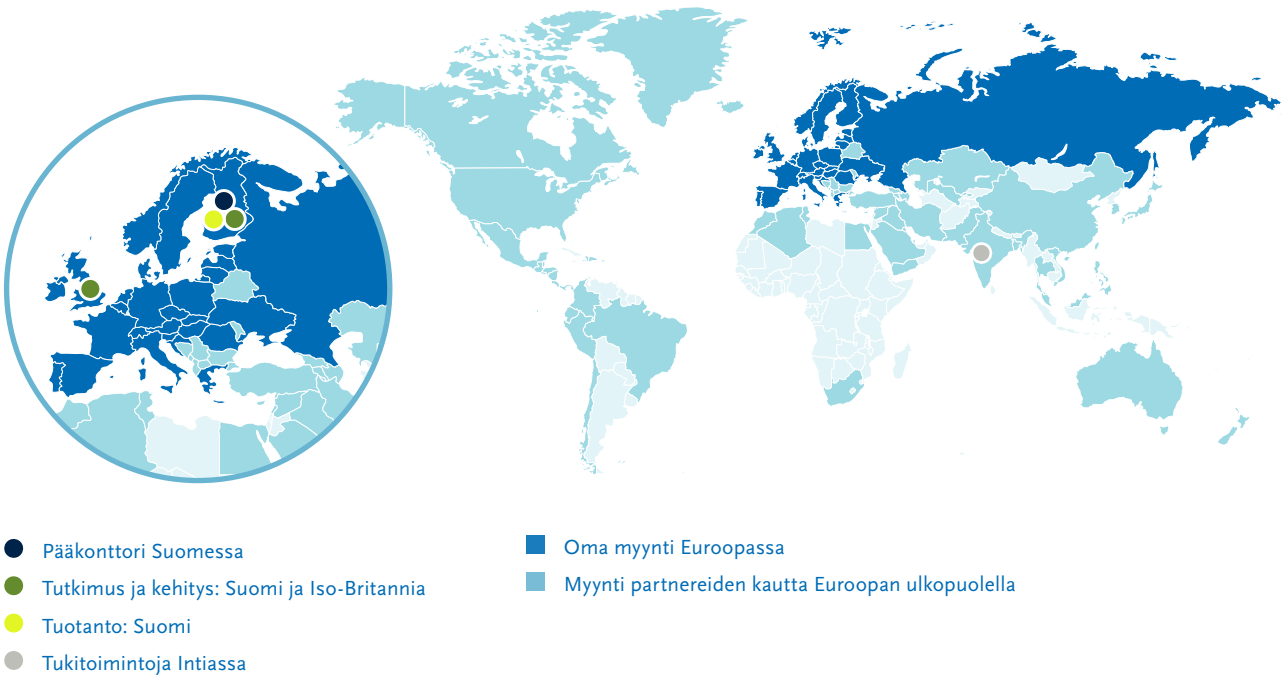
Liikevaihto tulosityksiköittäin

Liikevaihto markkina-alueittain

Orionin tuotteita on markkinoilla yli sadassa maassa

Potilasturvallisuus, lääkkeiden saatavuuden varmistaminen sekä valmistus ympäristön kannalta kestävästi huolehtimalla materiaali- ja energiatehokkuudesta sekä jätevesien käsittelystä ovat Orionin vastuullisen liiketoiminnan ydin

Lääkeliiketoiminnan asiakasvalitukset

56

Ppm (64)

Orionin tekemät omat tarkastukset

238

(314)

Energiansäästö

1 074

MWh (3 725)

Vuoden 2025 energiansäästö-tavoitteesta saavutettu

40 %

(31 %)

Orion Oyj:n hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 2018

Tapahtumia tilikaudella 2018

4.1.2018 Orion ilmoitti, että se kehittää laboratoriotointojensa kilpailukykyä uudistamalla niiden toimintamallia Suomessa. Yhteistoimintaneuvotteluiden päättymisestä tiedotettiin 28.2.2018.

1.3.2018 Orion luovutti yhteensä 112 961 yhtiön hallussa olevaa Orion Oyj:n B-osaketta Orion-konsernin avainhenkilöiden kannustinjärjestelmiin kuuluville henkilöille ansaintajaksolta 2015–2017 ja 2017 maksettavina osakepalkkioina.

19.3.2018 Orion tiedotti saaneensa myönteiset päätökset EU:n hajautetuista myyntilupamenettelyistä Easyhaler®-tuoteperheen salmeteroli-flutikasoni-yhdistelmävalmisteelle. Toimitukset ensimmäisiin maihin alkoivat lokakuussa.

20.3.2018 Orion Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä.

21.4.2018 Orion allekirjoitti sopimuksen Orion Diagnostica Oy:n kaikkien osakkeiden eli Orion Diagnostica -tulosityksikön myymisestä Axcel Management A/S:n hallinnoimalle sijoitusrahastolle. Kauppa toteutui 30.4.2018. Sen seurauksena Orionilla on vain yksi segmentti eli lääkeliketoiminta. Myynnistä kirjattiin 128 miljoonaa euron myyntivoitto vuodelle 2018.

14.6.2018 Fermionin uusi tehdasyksikkö otettiin käyttöön Hangossa. Orion investoi hankkeeseen yli 30 miljoonaa euroa.

6.7.2018 Orion kertoi rekrytoineensa ensimmäiset potilaat kliinisen vaiheen III -tutkimukseen (REFALS), jossa tutkitaan suun kautta annosteltavaa levosimendaania (ODM-109) ALS-taudin oireiden hoidossa.

19.9.2018 Orion tiedotti muutoksista konsernin johtoryhmän jäsenten vastuualueissa sekä uuden Kasvuhankkeet-toiminnon perustamisesta. Alkuperälääkkeet-tulosityksiköstä vastaava johtaja Markku Huhta-Koivisto siirtyi vastaamaan konsernin kasvuun tähtävistä hankkeista nimikkeellä Johtaja, Kasvuhankkeet. Global Sales -linjatoiminnosta vastaavan johtajan Satu Ahomäen vastuualueeseen kuuluu Global Sales -linjatoiminnon (ihmislääkemyynti) lisäksi Alkuperälääkkeet-tulosityksikkö. Ahomäen vastuualue on kokonaisuudessaan nimeltään Kaupalliset toiminnot. Erytist tuotteet ja Fermion-tulosityksiköistä vastaava johtaja Liisa Hurme siirtyi vastaamaan Toimitusketju-linjatoiminnosta. Hurmeen vastuualueeseen kuuluu edelleen myös Fermion-tulosityksikkö. Toimitusketju-linjatoiminnosta vastaava johtaja Virve Laitinen siirtyi vastaamaan Erytist tuotteet-tulosityksiköstä. Muutokset astuivat voimaan 1.10.2018 ja 1.1.2019.

24.10.2018 Orion tiedotti tehneensä Amgenin kanssa yhteistyösopimuksen Amgevita®-biosimilaarin (adalimumabi) markkinoinnista ja myynnistä Suomessa. Amgevita on Orionin ensimmäinen avohoidon biosimilaari. Tuotteen myynti alkoi vuoden viimeisellä neljänneksellä.

24.10.2018 Orion ja Bayer kertoivat saaneensa päätökseen kliinisen vaiheen III -tutkimuksen (ARAMIS), jossa tutkittiin uutta suun kautta otettavaa androgeenireseptorin estäjää darolutamidia etäpesäkkeettömän kastreatioresistentin eturauhassyövän hoidossa. Tutkimuksen päämuuttuja saavutettiin: darolutamidi pidensi merkittävästi aikaa ennen etäpesäkkeiden ilmaantumista lumelääkkeeseen verrattuna. Darolutamidin turvallisuus ja siedettävyys vastasivat aiemmin julkistettua tietoa. Tutkimuksen tiivistelmä julkistetaan 11.2.2019 ja tarkemmat tutkimustulokset esitellään ASCO GU (Genitourinary Cancers Symposium) -konferenssissa 14.2.2019. Bayer käy keskustelua tutkimuksen tuloksista ja myyntilupahakemuksen jättämisestä terveysviranomaisten kanssa. USA:n lääkeviranomaisen FDA on myöntänyt darolutamidille etäpesäkkeettömän kastreatioresistentin eturauhassyövän hoidossa nopeutetun käsittelyn statuksen.

Darolutamidin kehityskuluista on pääosin vastannut Bayer. Bayerilla on oikeus kaupallistaa tuote maailmanlaajuisesti ja Orionilla on oikeus yhteiseen myynninedistämiseen Euroopassa. Lisäksi Orion vastaa tuotteen valmistuksesta maailmanlaajuisille markkinoille.

Orionin ja Bayerin välisen sopimuksen ehtojen mukaan Orion on oikeutettu saamaan Bayerilta etappimaksuja darolutamidin ensimmäisistä myynneistä seuraavasti:

- 45 miljoonaa euroa ensimmäisestä myynnistä Yhdysvalloissa
- 20 miljoonaa euroa ensimmäisestä myynnistä EU:ssa
- 8 miljoonaa euroa ensimmäisestä myynnistä Japanissa

Etappimaksujen lisäksi Orion saa darolutamidin tuotemyynnistä porrastettua rojaltia, joka tulee olemaan noin 20 %, sisältäen myös tuotteen valmistuksesta saatavan tulon. Myynnin kasvaessa rojalti voi olla jonkin verran suurempi. Orionilla on myös mahdollisuus saada Bayerilta myyntiin perustuvia kertasuorituksia tiettyjen myyntirajojen täytyessä.

Päättyneen ARAMIS-tutkimuksen lisäksi Orionilla ja Bayerilla on käynnissä myös toinen kliinisen vaiheen III -tutkimus (ARASENS), jossa tutkitaan darolutamidin tehoa ja turvallisuutta potilailla, joilla on levinnyt, hormonisensitiivinen eturauhassyöpä. Tutkimuksen arvioidaan valmistuvan vuonna 2022, eikä siihen liity erillisiä, omia etappimaksuja.

3.12.2018 Orionin kehittämän Parkinsonin taudin Stalevo®-lääkkeen Novartiksen myynti- ja jakeluoikeudet tietyissä Euroopan maissa siirtyivät takaisin Orionille. Orion maksoi myyntioikeuksien siirrosta 24,5 miljoonaa Yhdysvaltojen dollaria ja arvioi, että myyntioikeuksien palautuminen tuo sille Stalevon lisämyyntiä alkuvaiheessa vuositasolla noin 20 miljoonaa euroa.

Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

9.1.2019 Orionin nimitysvaliokunta antoi hallitukselle suosituksen vuoden 2019 varsinaiselle yhtiökokoukselle tehtävästä ehdotuksesta kokouksessa valittavan hallituksen kokoonpanoksi.

Taloudellinen katsaus

Orion allekirjoitti 21.4.2018 sopimuksen Orion Diagnostica Oy:n kaikkien osakkeiden eli Orion Diagnostica -tulosityksikön myymisestä Axcel Management A/S:n hallinnoimalle sijoitusrahastolle. Kauppa toteutui 30.4.2018.

Kaupan seurauksena taloudellisessa katsauksessa sekä tilinpäätöstiedotteen taulukko-osassa Orion Diagnostica -segmentti on käsitelty lopetettuna toimintona, ja katsaus sisältää pääsääntöisesti vain jatkuvat toiminnot. Lopetettuihin toimintoihin liittyvät kommentit ja luvut on mainittu erikseen.

Konsernissa on tällä hetkellä vain yksi segmentti eli Lääkeliiketoiminta.

Liikevaihto

Orion-konsernin liikevaihto vuonna 2018 oli 977 (1 034) miljoonaa euroa, ja se laski 5 %. Yhteensä 56 miljoonan euron liikevaihdon laskusta valuuttakurssien muutosten osuus oli 16 miljoonaa ja vertailukautta alempien rojaltien ja etappimaksujen osuus 19 miljoonaa euroa.

Tuotemyynnin liikevaihtoa laskivat lisäksi biosimilaarien alhaisempi myynti, kiristynyt hintakilpailu erityisesti Suomessa sekä tuotteiden generisoituminen.

Tulos

Orion-konsernin liikevoitto oli 253 (284) miljoonaa euroa, ja se laski 11 %.

Tuotemyynnin bruttokate oli 4 miljoonaa euroa vertailukautta alempi. Paikallisissa valuutoissa lasketun liikevaihdon vaikutus bruttokatteeseen oli 10 miljoonaa euroa negatiivinen. Toisaalta katetason nousu ja suotuisa tuotevalikoima paransivat bruttokatetta 19 miljoonaa euroa. Valuuttakurssimuutosten vaikutus bruttokatteeseen oli 13 miljoonaa euroa negatiivinen.

Etappimaksujen, rojaltien ja palvelumyynnin vaikutus oli 22 miljoonaa euroa negatiivinen.

Orion Diagnostican kaupan tulosvaikutus

Orion Diagnostican myyntiin liittyvät erät on kirjattu osaksi lopetettuja toimintoja samoin kuin Orion Diagnostican kerryttämä tulos kaudelta 1.1.–30.4.2018. Myynnistä kirjattiin 128 miljoonan euron myyntivoitto. Orion Diagnostican poistuminen Orionin eläkesätiöstä synnytti kertaluonteisen 5 miljoonan euron tuoton ja kauppaprosessin läpivienti noin miljoonan euron kustannukset.

Liiketoiminnan kulut

Konsernin myynnin ja markkinoinnin kulut olivat 195 (189) miljoonaa euroa.

Tutkimus- ja kehityskulut kasvoivat 5 % ja olivat 104 (99) miljoonaa euroa. T&K-kulujen osuus konsernin liikevaihdosta oli 11 % (10 %). Tutkimushankkeista on kerrottu tarkemmin 'Liiketoimintakatsauksessa'.

Hallinnon kulut olivat 43 (49) miljoonaa euroa, ja ne laskivat 12 %.

Muut liiketoiminnan tuotot ja kulut olivat 5 (5) miljoonaa euroa.

Konsernin voitto sisältäen sekä jatkuvat että lopetetut toiminnot

Konsernin jatkuvien toimintojen voitto oli 197 (219) miljoonaa euroa ja lopetettujen toimintojen voitto 133 (7) miljoonaa euroa.

Jatkuvien toimintojen laimentamaton osakekohtainen tulos oli 1,40 (1,56) euroa ja myös lopetetut toiminnot sisältävä laimentamaton osakekohtainen tulos oli 2,35 (1,61) euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli 5,50 (4,83) euroa.

Sijoitetun pääoman tuotto ennen veroja oli 44 % (36 %) ja oman pääoman tuotto verojen jälkeen 45 % (34 %).

Tase ja rahoitusasema sisältäen sekä jatkuvat että lopetetut toiminnot

Konsernin nettovelkaantumisaste oli -17 % (-2 %) ja omavaraisuusaste oli 69 % (65 %).

Konsernitaseen vieras pääoma 31.12.2018 oli 374 (376) miljoonaa euroa. Korollista velkaa oli kauden lopussa 152 (151) miljoonaa euroa, josta pitkäaikaisia lainoja oli 1 (150) miljoonaa euroa.

Kauden lopussa konsernin rahavarat ja rahamarkkinasijoitukset olivat 284 (164) miljoonaa euroa. Rahavarat on sijoitettu vakavaraisten pankkien ja yritysten lyhytaikaisiin rahamarkkinainstrumentteihin.

Katsauskauden jälkeen tammikuussa 2019 Orion allekirjoitti Euroopan investointipankin kanssa 100 miljoonan euron lainasopimuksen. Laina on tarkoitus nostaa vuoden 2019 kuluessa.

Rahavirrat sisältäen sekä jatkuvat että lopetetut toiminnot

Liiketoiminnan rahavirta oli 231 (228) miljoonaa euroa.

Investointien rahavirta oli Orion Diagnostican myynnin seurauksena 95 (-75) miljoonaa euroa positiivinen. Ilman Orion Diagnostican myyntiä investointien rahavirta oli -66 (-75) miljoonaa euroa. Siten rahavirta ennen rahoituksen rahavirtaa oli myös ilman Orion Diagnostican myynnistä saatuja varoja vertailukautta parempi.

Rahoituksen rahavirta oli -205 (-220) miljoonaa euroa.

Investoinnit

Konsernin jatkuvien toimintojen investoinnit olivat 65 (75) miljoonaa euroa, ja ne laskivat 13 %. Aineellisten hyödykkeiden osuus oli 36 (67) miljoonaa euroa ja aineettomien hyödykkeiden osuus 29 (9) miljoonaa euroa. Fermionin merkittävä laajennusinvestointi Hangon tehtaalla valmistui kesäkuussa 2018.

Liiketoiminnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2019

- Valmistautuminen eturauhassyöpälääke darolutamidin lanseeraamiseen ja kaupallistamiseen yhdessä Bayerin kanssa, edellyttäen, että myyntilupaprosessi etenee suunnitellusti. Tutkimus- ja kehitysyhteistyön jatkaminen ARASENS-hankkeessa (levinnyt eturauhassyöpä) molekyylin käyttöindikaation laajentamiseksi.
- Suun kautta annosteltavan levosimendaanin (ODM-109) kliinisen vaiheen III kehitystyö ALS-taudin oireiden hoitoon sekä lääkkeen mahdollisen kaupallistamisen valmistelu. Tutkimus- ja kehitystoiminnassa eri hankkeiden mahdollisuuksia tarkastellaan osana koko tutkimusportfoliota.
- Orionin aseman vahvistaminen Suomen merkittävimpänä geneeristen lääkkeiden tarjoajana sekä kilpailukykyinen hinnoittelu.
- Erityistuotteiden kilpailukykyisen tuoteportfolion kehittäminen ja tuotelanseerausten vahvistaminen.
- Easyhaler-tuoteperheen kasvun vauhdittaminen ja markkina-aseman vahvistaminen. Salmeteroli-flutikasoni Easyhalerin lanseerauksen eteneminen Euroopassa.
- Uusien sisäänlisensointimahdollisuuksien arvioiminen Euroopassa erityisesti sairaalahoidon alueella.

Orion seuraa näiden tavoitteiden toteutumista säännöllisesti taloudellisissa katsauksissaan.

Näkymäarvio vuodelle 2019

Orion arvioi, että vuoden 2019 liikevaihto kasvaa hieman vuodesta 2018 (vuonna 2018 liikevaihto oli 977 miljoonaa euroa). Arvioitu liikevaihto sisältää mahdollisen darolutamidin kaupallistamiseen liittyvän 45 miljoonan euron etappimaksun.

Liikevoiton arvioidaan olevan samalla tasolla kuin vuonna 2018 (vuonna 2018 liikevoitto oli 253 miljoonaa euroa). Arvioitu liikevoitto sisältää mahdollisen darolutamidin kaupallistamiseen liittyvän 45 miljoonan euron etappimaksun sekä olennaisia panostuksia toimenpiteisiin, joilla tavoitellaan kasvua.

Näkymien yksityiskohtaisemmat perustelut

Orion jatkaa määrätietoisia toimenpiteitä markkinoita nopeamman kasvun aikaansaamiseksi pitkällä aikajänteellä. Meneillään olevien kasvua tukevien hankkeiden arvioidaan rasittavan vuoden 2019 tulosta arviolta 30 miljoonaa euroa. Tähän sisältyvät muun muassa selkeästi kasvaneet poistot investoinneista sekä panostukset myyntiin ja markkinointiin sekä tutkimukseen. Samanaikaisesti liikevoittoa rasittaa kireä hintakilpailu markkinoilla sekä Orionin vanhojen alkuperälääkkeiden asteittain laajeneva geneerinen kilpailu.

Liikevaihto

Easyhaler®-tuoteperheen myynnin kasvu jatkuu myös vuonna 2019 viime vuosina markkinoille tulleiden yhdistelmävalmisteiden (budesonidi-formoteroli sekä salmeteroli-flutikasoni) ansioista.

Orion hankki vuoden 2018 joulukuussa Novartikselta takaisin Parkinson-lääkkeen Stalevon® Euroopan myynti- ja jakeluoikeudet. Kaupan synnyttämän, noin 20 miljoonan euron lisämyynnin ansioista Orionin brändättyjen Parkinson-lääkkeiden (Comtess®, Comtan® ja Stalevo) myynnin arvioidaan olevan edellisvuoden tasolla huolimatta tuotteen geneerisen kilpailun jatkuvasta laajenemisesta.

Useissa Euroopan maissa on myönnetty myyntilupa Dexdor®-valmisteen geneeriselle versiolle. Geneerinen kilpailu alkoi vuonna 2017 Saksassa ja laajentui vuoden 2018 aikana myös muutamaan muuhun maahan Euroopassa. Vuonna 2019 tuotetta koskevan geneerisen kilpailun arvioidaan edelleen laajenevan EU-alueella ja tuotteen myynnin kääntyvän laskuun. Orionin tietoon on myös tullut, että Simdax®-tuotteen geneerisestä versiosta on Euroopassa jätetty myyntilupahakemus. Geneerisen kilpailun vaikutusta Dexdorin ja Simdaxin myyntiin on kuitenkin vaikea arvioida. Simdax-tuotteen molekyylipatentti päättyi syyskuussa 2015, mutta tämän ei edelleenkään arvioida vaikuttavan olennaisesti tuotteen myyntiin vuonna 2019. Orion jatkaa toimenpiteitä oikeuksiensa puolustamiseksi.

Geneeristen tuotteiden osuus Orionin kokonaisymyynnistä on merkittävä. Orionille tärkeimmällä geneerisellä markkinalla Suomessa kilpailu jatkuu kireänä myös vuonna 2019. Tuotelanseeraukset tukevat kuitenkin edelleen Orionin asemaa markkinajohtajana Suomessa. Suomessa tehtiin vuoden 2017 alussa vaihtokelpoisten reseptilääkkeiden hinnoittelujärjestelmään muutoksia kaventamalla ns. hintaputkea. Tehty muutos aiheutti arviolta noin 15 miljoonan euron myynnin vuositason laskun sekä vuonna 2017 että vuonna 2018. Kumulatiivinen kahden vuoden vaikutus oli siten noin 30 miljoonaa euroa negatiivinen. Vuoden 2019 näkymäarvio olettaa, että järjestelmämuutoksen ja siihen liittyvän hintojen laskun vaikutus tulee edelleen olemaan merkittävä, mutta hieman pienempi kuin edellisinä kahtena vuotena. Suomen lääkemarkkinoilla viitehintaisien lääkkeiden myynti laski 7 % ja Orionin viitehintaisien lääkkeiden myynti laski 9 % vuonna 2018 (Lähde: IQVIA).

Vuonna 2017 Remsima®-biosimilaarituotteen 57 miljoonan euron myynti synnytti merkittävän osan Erityistuotteet-tulosyksikön liikevaihdon kasvusta, mutta vuonna 2018 Remsiman myynti laski olennaisesti kiristyneen kilpailun ja laskeneen hintatason seurauksena. Remsiman lisäksi Orion on lanseerannut myös muita biosimilaareja kuten Ritemvia®-tuotteen (rituksimabi) ja Amgevita®-tuotteen (adalimumabi). Kokonaisuutena biosimilaarituotteiden myynnin arvioidaan olevan vuonna 2019 edellisen vuoden tasolla.

Yhteistyösopimukset muiden lääkeyhtiöiden kanssa ovat olennainen osa Orionin liiketoimintamallia. Sopimuksiin liittyy usein liikevaihtoon kirjattavia maksuja, joiden määrä vaihtelee voimakkaasti vuodesta toiseen. Näiden maksujen ajoituksen ja määrän ennakointi on vaikeaa, sillä ne ovat joissain tapauksissa sidottu esimerkiksi tutkimushankkeiden etenemiseen tai tutkimustuloksiin, joita ei tiedetä ennen tutkimusten valmistumista. Toisaalta sopimusneuvotteluiden lopputulosta tai aikataulua ei yleensä tiedetä ennen sopimuksen lopullista allekirjoitusta. Näkymäarvio vuodelle 2019 sisältää mahdollisen eturauhassyöpälääke darolutamidin kaupallistamiseen USA:ssa liittyvän 45 miljoonan euron etappimaksun. Sen ajoitukseen liittyy kuitenkin vielä merkittävää epävarmuutta.

Kustannukset

Fermionin uuden Hangon tehtaan käynnistyminen kasvattaa poistojen seurauksena tuotannon kustannuksia noin kolmella miljoonalla eurolla. Investointi on tärkeä osa Orionin valmistautumista tulevaisuuteen. Lyhyellä aikavälillä kasvaneet poistot vaikuttavat kuitenkin negatiivisesti tulokseen, koska uusi tehdas korvaa 1970-luvulla rakennetun tehtaan.

Markkinointikustannukset kasvavat edellisestä vuodesta esimerkiksi johtuen lisäpanostuksista Easyhaler-tuotteiston myyntiin maissa, joissa tuotteita on lanseerattu viime vuosina. Lisäksi kustannuksia kasvattaa vuonna 2019 noin 11 miljoonalla eurolla Parkinson-lääke Stalevon Euroopan myynti- ja jakeluoikeuksien hankintaan liittyvä poisto. Orion maksoi myyntioikeuksien siirrosta 24,5 miljoonaa Yhdysvaltojen dollaria joulukuussa 2018, ja investointi poistetaan kahden vuoden kuluessa.

Uusien tuotteiden rekisteröinnit ja lanseeraukset ovat yleensä yli vuoden mittaisia projekteja, joten niiden vaatimat resurssien lisäykset ja muut panostukset vuodelle 2019 on suunniteltu pääsääntöisesti jo edellisen vuoden aikana.

Tutkimus- ja kehityskulujen arvioidaan olevan suuremmat kuin vuonna 2018, johtuen erityisesti kliinisen vaiheen III REFALS -tutkimuksesta, jossa tutkitaan levosimendaania (ODM-109) ALS-taudin oireiden hoidossa. Noin kolmivuotisen tutkimuksen 60 miljoonan euron kokonaiskuluista arviolta yli 25 miljoonaa euroa syntyy vuonna 2019. Tutkimus- ja kehityskulut syntyvät toisaalta yhtiön sisäisistä, kiinteistä eristä kuten palkoista ja toimintainfrastruktuuriin ylläpidosta, ja toisaalta ulkoisista muuttuvista kuluista. Ulkoiset kulut syntyvät muun muassa pitkäkestoisista kliinisistä potilaskokeista, jotka tehdään tyypillisesti useissa maissa sijaitsevilla klinikoilla. Keskeiset vuodelle 2019 suunnitellut kliiniset tutkimukset joko jatkuvat edellisestä vuodesta tai ne on jo hyvin pitkälle suunniteltu, minkä vuoksi niiden kustannustaso on varsin hyvin ennakoitavissa. Kulujen kertymään vaikuttavat kuitenkin olennaisesti myös kumppanuusrakenteet sekä se, miten kustannukset jaetaan Orionin ja yhteistyökumppaneiden kesken. Esimerkiksi darolutamidin tutkimusten kuluista Bayer maksaa suurimman osan.

Investoinnit

Vuonna 2019 konsernin investointien kokonaismäärän arvioidaan laskevan vuodesta 2018, jolloin investoinnit olivat 65 miljoonaa euroa.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Stalevon Euroopan myynti- ja jakeluoikeuksien takaisinankinta synnyttää vuonna 2019 lisämyyntiä Orionin brändätyille Parkinson-lääkkeille. Toisaalta myyntiä laskee geneerisen kilpailun jatkuminen. Nämä vaikutukset on jo sisällytetty kuluvan vuoden näkymäarvioon. Niihin liittyy kuitenkin epävarmuutta, jolla saattaa olla olennaista vaikutusta tässä vaiheessa tehdyn arvion tarkkuuteen.

Dexdorin ja Simdaxin peruspatentit ovat päättyneet. Tuotteilla on kuitenkin yhä voimassa muuta tuotesuojaa. Useissa Euroopan maissa on myönnetty myyntilupa Dexdor-valmisteen geneeriselle versiolle. Geneerinen kilpailu alkoi vuonna 2017 Saksassa ja laajentui vuoden 2018 aikana myös muutamaa muuhun maahan Euroopassa. Vuonna 2019 tuotetta koskevan geneerisen kilpailun arvioidaan edelleen laajenevan EU-alueella ja tuotteen myynnin kääntyvän laskuun. Lisäksi Orionin tietoon on tullut, että Simdax-tuotteen geneerisestä versiosta on Euroopassa jätetty myyntilupahakemus. Geneerisen kilpailun vaikutusta Dexdorin ja Simdaxin myyntiin on kuitenkin vaikea arvioida. Simdaxin osalta mahdollisen geneerisen kilpailun ei edelleenkään arvioida vaikuttavan olennaisesti tuotteen myyntiin vuonna 2019. Orion jatkaa toimenpiteitä oikeuksiensa puolustamiseksi.

Yksittäisten tuotteiden myynti ja toisaalta Orionin myynti yksittäisillä markkinoilla saattaa vaihdella muun muassa sen mukaan, missä määrin lääkemarkkinoilla jatkuvasti viime vuosina kiristynyt hintakilpailu ja muu kilpailu kohdistuu nimenomaan Orionin tuotteisiin. Parkinson-lääkkeiden toimitukset suurimmalle yhteistyökumppanille Novartikselle perustuvat yhdessä etukäteen sovittuihin aikatauluihin. Nämä voivat kuitenkin muuttua esimerkiksi Novartiksen varastotasojen muutoksia koskevien päätösten seurauksena. Lisäksi Novartis-toimitusten arvoon vaikuttavat markkinahintojen sekä valuuttakurssien kehitys.

Yhdysvaltojen dollarin synnyttämä rakenteellinen valuuttakurssiriski on viime vuosina pienentynyt, koska dollareissa tapahtuvan laskutuksen osuus Orionin liikevaihdosta on pienentynyt alle kymmeneen prosenttiin ja samanaikaisesti dollareissa tapahtuvien ostojen määrä on kasvanut. Tällä hetkellä suurin valuuttariski liittyy eurooppalaisiin valuuttoihin kuten Ruotsin kruunuun ja Englannin puntaan. Euroopan maiden valuuttojen synnyttämän riskin kokonaisvaikutusta pienentää kuitenkin se, että Orionilla on useimmissa näissä maissa oma organisaatio ja siten myynnin lisäksi myös kustannuksia kyseisissä valuutoissa. Japanin jenin kurssikehityksen merkitys on myös kasvanut Parkinson-lääkkeiden Japanin myynnin kasvun myötä. Venäjän ruplaan liittyvä valuuttakurssivaikutus on kasvanut valuutan voimakkaan heilunnan vuoksi. Venäjän myynnin osuus koko Orionin liikevaihdosta ei kuitenkaan ole merkittävä.

Orionin laaja tuotevalikoima saattaa aiheuttaa riskejä toimitusvarmuudelle sekä tehdä tuotannossa vaaditun korkean laatutason ylläpitämisen haastavaksi. Eri maiden viranomaiset ja keskeiset asiakkaat tekevät lääkekehitystä ja -valmistusta koskevia säännöllisiä ja yksityiskohtaisia tarkastuksia Orionin toimipisteissä. Mahdollisesti vaadittavilla korjaavilla toimenpiteillä voi olla

ainakin väliaikaisia, toimitusvarmuutta heikentäviä ja kustannuksia nostavia vaikutuksia. Orionin tuotevalikoimassa on myös muiden lääkeyhtiöiden valmistamia tuotteita. Näiden valmistajien toimitusvarmuuteen tai tuotteiden laatuun mahdollisesti liittyvät ongelmat voivat aiheuttaa riskin Orionin toimitusvarmuudelle. Myös Suomen lääkejakelussa käytössä oleva yksikanavajärjestelmä, jossa Orionin tuotteet on toimitettu asiakkaille vain yhden tukkurin kautta, saattaa aiheuttaa riskejä toimitusvarmuudelle. Toimitusten turvaamiseksi Orionin tiettyjä tuotteita jakelevat väliaikaisesti myös muut jakelijat kuin Oriola Finland Oy.

Tutkimushankkeisiin liittyy aina epävarmuustekijöitä, jotka saattavat joko kasvattaa tai laskea arvioituja kustannuksia. Projektit saattavat edetä oletettua hitaammin tai nopeammin tai ne saatetaan keskeyttää. Meneillään olevissa kliinisissä tutkimuksissa mahdollisesti tapahtuvat muutokset heijastuvat kuitenkin kustannuksiin suhteellisen hitaasti, eikä niillä arvioida olevan olennaista vaikutusta kuluvan vuoden tulokseen. Uusien, käynnistymässä olevien tutkimusten aikataulut ja kustannukset ovat tutkimusprosessin luonteesta johtuen tiedossa jo etukäteen, eivätkä ne siten tyypillisesti aiheuta odottamattomia muutoksia ennakoituun kulurakenteeseen. Viimeisen eli kolmannen kliinisen vaiheen tutkimukset Orion toteuttaa usein yhteistyössä muiden lääkeyhtiöiden kanssa. Näiden yhteistyösuhteiden aloittamisella ja rakenteella on myös olennaista vaikutusta tutkimusprojektien aikatauluun ja kustannustasoon.

Orionin liiketoimintamalliin kuuluvat merkittävänä osana yhteistyöjärjestelyt. Näihin järjestelyihin liittyviin mahdollisiin yhteistyö- ja lisenssisopimuksiin sisältyy myös usein liikevaihtoon kirjattavia maksuja, joilla voi olla olennaista vaikutusta Orionin tulokseen. Vuosina 2014–2018 näiden maksujen määrä on vaihdellut 5 miljoonan ja 39 miljoonan euron välillä. Maksut saattavat olla sidottu tiettyihin tutkimushankkeiden tai myynnin kehitykseen liittyviin ehtoihin, joiden toteutumiseen tai toteutumisen ajankohtaan liittyy aina epävarmuustekijöitä. Näkymäarvio vuodelle 2019 sisältää mahdollisen eturauhassyöpälääke darolutamidin kaupallistamiseen USA:ssa liittyvän 45 miljoonan euron etappimaksun. Sen ajoitukseen liittyy kuitenkin vielä merkittävää epävarmuutta.

Orionin osingonjakopoliittikka

Orion ottaa osingonjaossaan huomioon yhtiön jakokelpoisten voittovarojen lisäksi taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen vaatimat keskipitkän ja pitkän aikavälin investointi- ja muut rahoitustarpeet.

Hallituksen esitys voitonjaosta: osinko 1,50 euroa osakkeelta

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 473 099 971,28 euroa eli 3,36 euroa osaketta kohden. Summasta tilikauden voittoa on 338 453 364,28 euroa eli 2,41 euroa osaketta kohden. Osakekohtaiset summat on laskettu ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita.

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voitonjakokelpoisista varoista jaetaan osinkoa 1,50 euroa osaketta kohden.

Osingonjaon täsmäytyspäivänä yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa. Voitonjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 140 695 388 kappaletta, joten osingon kokonaismäärä olisi yhteensä 211 043 082,00 euroa. Konsernin osingonjakosuhte tilikaudelta 2018 olisi 63,8 % (90,1 %). Osingon maksupäivä olisi 4.4.2019 ja osinkoon olisivat oikeutettuja osakkeenomistajat, jotka ovat merkittynä yhtiön osakasluetteloon 28.3.2019.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että lääketieteelliseen tutkimukseen ja muuhun yleishyödylliseen tarkoitukseen lahjoitetaan hallituksen erillisen päätöksen mukaisesti 250 000 (250 000) euroa ja että omaan pääomaan jätettäisiin 261 806 889,28 euroa.

Strategia

Orionin hallitus on vahvistanut yhtiön strategian vuosille 2019–2023.

Toimintaympäristö

Orionin strategian toteuttamista tukevat maailmanlaajuiset terveydenhuollon megatrendit, joilla on olennaista vaikutusta lääkkeiden kulutukseen ja hintatasoon sekä lääketutkimukseen. Tällaisia megatrendejä ovat esimerkiksi:

- väestön ikääntyminen
- tieteen edistysaskeleet: henkilökohtainen lääketiede, genetiikan ja epigenetiikan tiedon lisääntyminen sekä lääkeannostelun ja diagnostiikan kehittyminen
- terveydenhuollon kasvava kustannustaakka, tarve kustannustehokkaille hoidoille ja lääkkeille
- lisääntynyt henkilökohtainen vastuunotto omasta terveydestä
- digitalisaatio ja lääkehoitoon liittyvät lisäarvoa tuottavat ratkaisut

Missio

Orionin missiona on rakentaa hyvinvointia. Orion luo hyvinvointia tuomalla markkinoille lääkkeitä, joista potilaat saavat apua ja tehoa sairautensa hoitoon. Tehokas lääke tuo lisäarvoa potilaalle parantamalla myös elämänlaatua.

Painopistealueet

Strategian toteuttamisen kannalta toiminnan keskeiset painopistealueet ovat:

- **Laatu ja turvallisuus.** Korkea laatu, tuotteiden turvallisuus ja viranomaisvaatimusten noudattaminen ovat olemassaolon edellytys lääketeollisuudessa.
- **Kilpailukykyinen ja elinvoimainen tuoteisto** vaatii jatkuvaa tuoteiston uudistamista. Orion panostaa tuotteiden kehittämiseen, valmistukseen ja hankintaan sekä tehokkaaseen lanseeraukseen ja elinkaaren hallintaan.
- **Vahva yhdessä tekemisen kulttuuri**, jonka perustana on asiakkaalle arvokas ja merkityksellinen työ. Orion haluaa olla erinomainen työpaikka sekä vastuullinen ja houkutteleva työnantaja, joka huolehtii henkilöstönsä työhyvinvoinnin ja osaamisen jatkuvasta kehittämisestä.
- **Kumppanuudet.** Orionin toiminta pohjautuu maailmanlaajuisten verkostojen hyödyntämiseen. Hyvin hoidetut kumppanuudet ovat yhtiölle kilpailuetu.
- **Tuottavuus ja joustavuus.** Lääkkeiden hintapaine edellyttää kustannustietoisuutta sekä saumatonta yhteistyötä yhtiön eri osien välillä, jotta tavoiteltu kannattavuustaso voidaan saavuttaa. Lisäksi vaaditaan joustavuutta reagoida nopeasti muutoksiin toimintaympäristössä. Orion voi kokonsa vuoksi olla ketterämpi kuin suuret yhtiöt ja saada tästä kilpailuetua.

Strategiset tavoitteet

Strategiset tavoitteet, joiden toteutumista yhtiössä seurataan selkeästi määritetyillä mittareilla ovat:

- **Markkinoita nopeampi kasvu.** Tulevien vuosien keskeisin tavoite on hakea määrätietoisesti markkinoita nopeampaa kasvua. Tavoitteena on nostaa liikevaihto 1,5 miljardin euron tasolle vuoteen 2025 mennessä. Kasvu mahdollistaa yhtiön kehittämisen ja hallittujen riskien ottamisen. Markkinoita nopeampaan kasvuun pyritään sekä koko yhtiön tasolla että niillä maantieteellisillä ja tuotealueilla, joilla Orion toimii.

Vuonna 2018 toteutunut Orion Diagnostica -tuloksikönsä myynti ja siitä syntynyt myyntivoitto vahvistavat Orionin mahdollisuuksia kasvuun ja taloudellisten tavoitteidensa saavuttamiseen. Orionilla on meneillään lukuisia hankkeita, joilla se hakee kasvua. Yhtiö jatkaa panostusta omaan tutkimukseen ja tuotekehitykseen mm. investoimalla uusiin kliinisiin tutkimuksiin sekä arvioi aktiivisesti lääkekehityksen loppuvaiheessa olevien tuotteiden sisäänlisensointimahdollisuuksia. Samaan aikaan myyntivoitto vahvistaa Orionin pääoma-asemaa ja kykyä jatkossakin saavuttaa myös osingonjakotavoitteensa.

Lähivuosien tärkein yksittäinen kasvuhanke on eturauhassyöpälääke darolutamidin kehitystyön saattaminen päätökseen ja tuotteen saaminen markkinoille yhdessä yhteistyökumppani Bayerin kanssa. Muilta osin lähitulevaisuuden kasvua haetaan erityisesti Easyhaler-tuoteperehestä astman ja keuhkohtaumataudin hoitoon. Kasvua tuetaan myös erilaisilla lääkkeiden jokapäiväistä käyttöä helpottavilla digitaalisilla hankkeilla ja työkaluilla.

- **Uusien innovatiivisten ja kustannustehokkaiden lääkkeiden ja hoitotapojen tuominen potilaille.** Tuotekehityspotkussa on tasapainoinen määrä alkuperätuotteita ja geneerisiä tuotteita eri hankevaiheissa. Yhtiö pyrkii tutkimuksessaan alan parhaaseen panos/tuotos-suhteeseen.
- **Työskentely yhdessä asiakkaan hyväksi.** Orionin henkilöstö on sitoutunutta ja ymmärtää asiakkaiden tarpeet. Työilmapiiri, asiakastytytyväisyys sekä mielikuva yhtiöstä ovat huippuluokkaa.
- **Toiminnan jatkuva parantaminen kestävän kehityksen alueella.** Potilasturvallisuus on painavin näkökulma Orionin yritys vastuussa ja ympäristövastuusta huolehtiminen tärkeä osa yhtiön kestävää kehitystä. Lisäksi Orionin tavoitteena on henkilöstön työturvallisuuden ja työssäjaksamisen jatkuva kehittäminen.
- **Kannattavuuden vahva kehittyminen**

Taloudelliset tavoitteet

Taloudellisten tavoitteiden avulla Orion pyrkii konsernin omistaja-arvon kehittämiseen, taloudellisen vakauden varmistamiseen ja kannattavaan kasvuun. Orionin taloudelliset tavoitteet ovat:

- Kasvattaa liikevaihtoa lääkemarkkinan kasvua nopeammin. Tavoitteen toteuttaminen vaatii jatkuvaa panostusta tuotteiston kehittämiseen.
- Säilyttää kannattavuus hyvällä tasolla. Tavoitteena on liikevoitto, joka ylittää 25 prosenttia liikevaihdosta.
- Pitää omavaraisuusaste vähintään 50 prosentin tasolla.
- Jakaa vuotuista osinkoa, joka on lähivuosina vähintään 1,30 euroa/osake, ja kasvattaa osinkoa pidemmällä aikavälillä.

Lyhyellä aikajänteellä toteutunut kehitys voi poiketa tavoitteista.

Lupaavasti edenneet tutkimus- ja kehityshankkeet tulevat todennäköisesti nostamaan yhtiön tutkimuskuluja jonkin verran lähivuosina. Tutkimushankkeisiin liittyvien jo tehtyjen sopimusten ja näiden suotuisaan edistymiseen sekä muiden hankkeiden partnerointiin liittyvien uusien mahdollisten sopimusten arvioidaan kuitenkin tuottavan olennaisia etappimaksuja tulevina vuosina. Onnistuessaan hankkeet siten osaltaan vaikuttavat positiivisesti Orionin liikevaihtoon ja erityisesti liikevoittoon jo ennen uusien alkuperälääkkeiden mahdollista hyväksyntää ja varsinaisen tuotemyynnin alkamista.

Liiketoimintakatsaus

Orion allekirjoitti 21.4.2018 sopimuksen Orion Diagnostica Oy:n kaikkien osakkeiden eli Orion Diagnostica -tulosityksikön myynnistä. Kauppa toteutui 30.4.2018. Kaupan seurauksena Orion Diagnostica -segmenttiä käsitellään jatkossa lopetettuna toimintona. Konsernissa on jatkossa vain yksi segmentti eli Lääkeliiketoiminta. Tilinpäätöstiedotteessa Orion Diagnostica -segmentti on käsitelty lopetettuna toimintona ja katsaus sisältää pääsääntöisesti vain jatkuvat toiminnot.

Katsaus ihmislääkemarkkinoihin

Orionin yksittäisistä markkina-alueista tärkein on Suomi, jonka osuus konsernin kokonaisliikevaihdosta on noin kolmannes. IQVIA:n tilastoinnin mukaan Suomessa Orionin reseptilääkkeiden myynnistä apteekkikanavassa huomattava osuus, eli noin 69 %, oli vuonna 2018 viitehintaista lääkkeitä. Orionin viitehintaisten reseptilääkkeiden myynti laski hieman markkinaa enemmän. Myynnin lasku johtui pääosin vuoden 2017 alussa tehdystä vaihtokelpoisten lääkkeiden hinnoittelujärjestelmän muutoksesta, jota on seurannut kiristynyt hintakilpailu. Viitehintaisten lääkkeiden keskihinta markkinoilla laski vuoden 2018 kuluessa noin 10 % vertailukaudesta. Hintakilpailun merkitys on ollut Orionille huomattava, johtuen yhtiön laajasta tuotevalikoimasta ja huomattavasta markkinaosuudesta Suomessa. Orionin ihmislääkkeiden kokonaisymyynti, pitäen sisällään lääkkeelliset ja ei-lääkkeelliset tuotteet, jäi vuonna 2018 selvästi markkinan kehityksestä. Suomen lääkemarkkinan kasvu on tullut lähinnä alkuperälääkkeistä, joiden osuus Orionin Suomen liikevaihdosta on pieni.

Ihmislääkkeiden myynti Suomessa (lääkkeelliset ja ei-lääkkeelliset tuotteet)

milj. EUR	1–12/18	1–12/17	Muutos %
Viitehintaisten reseptilääkkeet (apteekkikanava)			
Markkina	490	528	-7 %
Orion	126	139	-9 %
Itsehoitotuotteet (apteekkikanava)			
Markkina	384	372	+3 %
Orion	96	96	0 %
Ihmislääkkeiden kokonaisymyynti (sairaala- ja apteekkikanava)			
Markkina	2 746	2 545	+8 %
Orion	314	341	-8 %

Lähde: IQVIA:n lääkemyyntitilastot 1–12/2018

Haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta Orion on säilyttänyt asemansa Suomen johtavana lääkemarkkinoijana. Markkinaosuudessa ei tapahtunut suurta muutosta edellisvuodesta. Orionilla on erityisen vahva asema sekä viitehintaississa reseptilääkkeissä että itsehoitotuotteissa, joissa molemmissa sillä on noin neljänneksen markkinaosuus.

Orionin markkinaosuus ihmislääkkeiden myynnistä Suomessa (lääkkeelliset ja ei-lääkkeelliset tuotteet)

Orionin markkinaosuus, %	1–12/18	1–12/17
Viitehintaist reseptilääkkeet (apteekkikanava)	26 %	26 %
Itsehoitotuotteet (apteekkikanava)	25 %	26 %
Ihmislääkkeet kokonaisuudessaan (apteekki- ja sairaalakanava)	11 %	13 %

Lähde: IQVIA:n lääkemyyntitilastot 1–12/2018

Orion on merkittävä toimija myös Skandinavian geneeristen lääkkeiden markkinoilla.

Parkinsonin taudin hoito on edelleen Orionin merkittävin yksittäinen terapia-alue. Vuonna 2018 entakaponia sisältävät Orionin brändätyt Parkinson-lääkkeet (Stalevo®, Comtess® ja Comtan®) muodostivat 10 % konsernin liikevaihdosta.

Orionin brändättyjen Parkinson-lääkkeiden yhteenlaskettu myynti

milj. EUR tai USD		MAT9/2018	MAT9/2017	Muutos %
Yhdysvallat	USD	5	7	-28 %
Eurooppa TOP 5	EUR	42	56	-25 %
Japani	EUR	67	75	-11 %

Lähde: IQVIA:n lääkemyyntitilastot MAT9/2018 (10/2017–9/2018)

Eurooppa TOP 5: Saksa, Iso-Britannia, Ranska, Espanja ja Italia

Euroopassa yleisimpien suonensisäisesti annosteltavien anestesia- ja tehohoitoväyryyden lääkkeiden ja tehohoitoväyryyden (propofoli, midatsolaami, remifentaniili ja deksmedetomidiini) yhteenlaskettu myynti syyskuuhun 2018 päättyneeltä 12 kuukauden jaksolta oli IQVIA:n lääkemyyntitilastojen mukaan 558 (540) miljoonaa euroa, ja se kasvoi 3 %. Orionin Dexdor®-tehohoitoväyryyden (deksmedetomidiini) myynti oli Euroopassa IQVIA:n lääkemyyntitilastojen mukaan 64 (61) miljoonaa euroa, ja se kasvoi 5 %.

Lääkeliiketoiminnan liikevaihto ja tulos

Lääkeliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2018 oli 977 (1 034) miljoonaa euroa, ja se laski 5 %. Lääkeliiketoiminnan liikevoitto oli 265 (296) miljoonaa euroa, ja se laski 10 %. Etappimaksujen osuus liikevaihdosta ja -voitosta oli 5 (12) miljoonaa euroa ja rojaltien 17 (30) miljoonaa euroa.

Lääkeliiketoiminnan liikevoitto oli 27 % (29 %) segmentin liikevaihdosta.

Orionin kymmenen myydyimmän lääkevalmisteen liikevaihto vuonna 2018 oli 457 (475) miljoonaa euroa. Näiden tuotteiden osuus lääkeliketoiminnan kokonaisliikevaihdosta oli 47 % (46 %).

Alkuperälääkkeet

Alkuperälääkkeet-tulosyksikön tuotteisto koostuu patenttisuojaetuista reseptilääkkeistä, jotka on suunnattu kolmelle terapia-alueelle: keskushermostosairauksiin, syöpäsairauksiin ja tehohoitoon sekä Easyhaler®-keuhkolääkkeisiin.

Alkuperälääkkeet-tulosyksikön liikevaihto vuonna 2018 oli 357 (351) miljoonaa euroa, ja se kasvoi 2 %.

Orionin Parkinsonin taudin hoitoon tarkoitetut lääkkeet ovat Stalevo® (vaikuttavat aineet karbidopa, levodopa ja entakaponi) ja Comtess®/Comtan® (entakaponi). Niiden yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2018 oli 100 (104) miljoonaa euroa, ja se laski 3 %. Tuotteiden myynnille on ollut tyypillistä voimakas vaihtelu eri neljännesten välillä johtuen toimitusten ajoituksesta keskeisille partnereille. Koko vuoden myynnin lasku oli kuitenkin selvästi pitkän aikavälin keskimääräistä laskua hitaampaa. Pidemmällä aikavälillä Orion odottaa Parkinson-lääkkeiden myynnin jatkavan laskua, sillä tuotteilla on geneeristä kilpailua käytännössä katsoen kaikilla markkinoilla. Yhdysvalloissa Orionin Parkinson-lääkkeillä on useita geneerisiä kilpailijoita, ja kilpailu lisääntyy Euroopassa sekä myös muilla markkinoilla. Japanissa Comtan-tuotteella on geneerisiä kilpailijoita, mutta Stalevo-tuotteen osalta geneerinen kilpailu ei ole vielä alkanut.

Parkinson-lääkkeiden myynnin jakauma

milj. EUR	2018	2017	Muutos %
Toimitukset keskeisille partnereille	78	76	2 %
Orionin oma myynti	22	28	-19 %

Stalevon Novartiksen myynti- ja jakeluoikeudet Euroopassa siirtyivät takaisin Orionille joulukuun alussa. Oikeuksien takaisin hankinta tukee Orionin kasvutavoitteita Euroopassa. Orion arvioi, että myyntioikeuksien palautuminen tuo sille Stalevon lisämyyntiä alkuvaiheessa vuositasolla noin 20 miljoonaa euroa. Lisämyynnin ansioista Orionin brändättyjen Parkinson-lääkkeiden

myynnin arvioidaan vuonna 2019 olevan edellisvuoden tasolla huolimatta tuotteen geneerisen kilpailun jatkuvasta laajenemisesta. Orion maksoi myyntioikeuksien siirrosta sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä 24,5 miljoonaa Yhdysvaltojen dollaria ja hankinta poistetaan kahdessa vuodessa. Stalevo on ollut markkinoilla vuodesta 2003, ja Orion on myynyt ja markkinoinnut lääkevalmistetta Pohjoismaissa, Baltiassa, Saksassa, Puolassa, Isossa-Britanniassa ja Irlannissa. Myynti- ja markkinointioikeudet siirtyvät takaisin Orionille lisäksi kaikkiaan 18 EU-maassa sekä joissakin EU:n ulkopuolisissa maissa Euroopassa.

Astman ja keuhkohtaumataudin hoitoon tarkoitettun Easyhaler-tuoteperheen yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2018 oli 90 (77) miljoonaa euroa, ja se kasvoi 18 %. Easyhaler on Orionin kehittämä, kuivajauhemuotoisia lääkkeitä annosteleva inhalaattori, johon Orion on kehittänyt lääkkeitä useista tunnetuista geneerisistä vaikuttavista aineista (salbutamoli, beklometasoni, budesonidi, formoteroli, salmeteroli ja flutikasoni). Easyhaler-tuoteperheen kasvu vuonna 2018 johtui pääosin budesonidi-formoteroli-yhdistelmävalmisteen vahvasta myynnistä, joka kasvoi 29 % ja oli 52 (40) miljoonaa euroa. Vuonna 2014 markkinoille tullut valmiste on myynnissä jo kaikilla keskeisillä Euroopan markkinoilla. Orionin lisäksi rinnakkaismarkkinointikumppani Menarini myy budesonidi-formoteroli-valmistetta Ranskassa ja muutamassa Etelä-Euroopan maassa. Myös Euroopan ulkopuolella on jätetty ensimmäiset myyntilupahakemukset. Menarini vastaa budesonidi-formoteroli-yhdistelmävalmisteen jakelusta Aasian ja Tyynenmeren alueella ja Hikma Pharmaceuticals PLC Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa.

Orionin markkina-asema budesonidi-formoteroli-valmisteeissa vaihtelee huomattavasti maittain. Esimerkiksi Ruotsissa Orionilla oli marraskuussa 2018 vahva markkina-asema 40 % markkinaosuudella volyyminä, kun taas esimerkiksi Saksassa, jossa Orionin osuus valmisteen markkinoista oli 7 % Orion uskoo voivansa saavuttaa vielä kasvua. Katsausvuoden aikana Orion lisäsi resursseja Easyhaler-tuoteperheen myyntiin ja markkinointiin erityisesti Saksassa.

Orion sai maaliskuussa 2018 myönteiset päätökset EU:n hajautetuista myyntilupamenettelyistä koskien salmeteroli-flutikasoni Easyhaler -valmistetta, ja myyntilupahakemusten kansallinen käsittelyprosessi käynnistyi 23 EU-maassa. Myynti alkoi ensimmäisissä Euroopan maissa vuoden viimeisellä neljänneksellä. Salmeteroli-flutikasoni-yhdistelmävalmiste on Easyhaler-tuoteperheen kuudes tuote. Valmisteeissa flutikasoni hoitaa limakalvotulehdusta ja salmeteroli toimii pitkävaikutteisena, keuhkoputkia avaavana lääkeaineena.

Orionilla on käynnissä seitsemännen Easyhaler-tuotteen, tiotropium-valmisteen kehitystyö Euroopan markkinoille. Easyhaler-tuotannon laajennus Espoon lääkevalmistetehtaalla valmistui ensimmäisellä vuosipuoliskolla, mikä mahdollistaa tuotantovolyymin kasvattamisen tuoteperheen laajentuessa.

Orionin Dexdor®-tehohoitorauhoitteen (deksmedetomidini) liikevaihto vuonna 2018 laski 2 % ja oli 63 (64) miljoonaa euroa. Myynti kasvoi edelleen lähes kaikilla Euroopan markkinoilla ja kompensoi laskua niissä maissa, joissa tuotteella on geneeristä kilpailua. Vuonna 2018 merkittävää geneeristä kilpailua oli ainoastaan Saksassa. Useissa Euroopan maissa on kuitenkin myönnetty myyntilupa valmisteen geneerisille versioille, ja on oletettavaa, että patenttisuojan rauettua vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä tuotetta koskeva geneerinen kilpailu edelleen laajenee asteittain EU-alueella. Kilpailun laajenemisessa on kuitenkin maakohtaisia eroja, ja se riippuu muun muassa tarjouskilpailujen aikatauluista. Precedex®-tehohoitorauhoitteen myynti oli 26 (25) miljoonaa euroa, ja se kasvoi 3 %. Myynti sisälsi sekä rojalitit että lääkeaineen myynnin.

Sydämen vaikean vajaatoiminnan hoitoon tarkoitettua Simdax®-lääkettä myydään maailmanlaajuisesti yhteensä noin 60 maassa. Tuotteen liikevaihto vuonna 2018 kasvoi 4 % ja oli 59 (57) miljoonaa euroa. Orionin tietoon tuli vuoden 2018 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, että Simdaxin geneerisestä versiosta on Euroopassa jätetty myyntilupahakemus. Tuotteen molekyylipatentti päättyi vuonna 2015, mutta mahdollisen geneerisen kilpailun ei edelleenkään arvioida vaikuttavan olennaisesti sen myyntiin vuonna 2019.

Orion on käynnistänyt useilla terapia-alueilla digitaalisia kehityshankkeita parantaakseen potilaiden hyvinvointia ja hoitoon sitoutumista. Käynnissä olevassa Daisy-hankeessa kehitetään Parkinson-potilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia parantavaa digipalvelua, joka helpottaa lääkärin työtä ja potilaan arkea. Tavoitteena on muun muassa optimoida potilaan laadukasta ON-aikaa (aika, jolloin lääkitys vaikuttaa ja oireet ovat hyvin hallinnassa) sekä ja läikehoitoa keräämällä esimerkiksi mobiililaitteen kautta dataa potilaan voinnista.

Orion ja digitaalisia valmennusratkaisuja kehittävä suomalainen Fifth Corner Inc. ovat tehneet sopimuksen löytääkseen ratkaisuja eturauhassyöpä sairastavien miesten elämänlaadun parantamiseksi. Yhteisen tutkimusprojektin tavoitteena on auttaa eturauhassyöpä sairastavia potilaita hallitsemaan vakavan sairautensa aiheuttamaa stressiä.

Erityistuotteet

Patenttisuojattomista eli geneerisistä reseptilääkkeistä, itsehoitotuotteista ja biosimilaareista muodostuvan Erityistuotteet-tulosyksikön liikevaihto vuonna 2018 oli 473 (519) miljoonaa euroa, ja se laski 9 %.

Erityistuotteet-tulosyksikön tärkeimmät markkina-alueet ovat Suomi, Skandinavia sekä itäinen Eurooppa ja Venäjä. Suomessa tulosyksikön myynti vuonna 2018 oli 273 (292) miljoonaa euroa, ja se laski 7 %. Myyntiä laski erityisesti kireänä jatkunut geneeristen lääkkeiden hintakilpailu, joka pääsääntöisesti johtui toimintaympäristön muuttumisesta eli vuoden 2017 alussa tehdystä vaihtokelpoisten reseptilääkkeiden hinnoittelujärjestelmän muutoksesta. Hintakilpailu on laskenut Orionin Suomen myyntiä noin 15 miljoonaa euroa vuositasolla sekä vuonna 2017 että vuonna 2018. Orion arvioi, että vuonna 2019 järjestelmämuutoksen ja siihen liittyvän hintojen laskun vaikutus tulee edelleen olemaan merkittävä, mutta hieman pienempi kuin vuonna 2018.

Skandinaviassa Erityistuotteiden myynti oli 69 (94) miljoonaa euroa, ja se laski 26 % johtuen erityisesti Remsima®-biosimilaarin myynnin laskusta. Itäisessä Euroopassa sekä Venäjällä Erityistuotteiden myynti kasvoi 2 % ja oli 66 (65) miljoonaa euroa.

Erityistuotteiden liikevaihdosta 71 (67) % tuli geneerisistä lääkkeistä, 24 (22) % itsehoitotuotteista ja 5 (11) % biosimilaareista.

Biosimilaarien liikevaihto oli yhteensä 25 (57) miljoonaa euroa, ja se laski 56 %. Muun muassa reuman hoitoon tarkoitetun Remsima-biosimilaarivalmisteen (infliksimabi) liikevaihto oli 17 (57) miljoonaa euroa, ja se laski 70 % johtuen kiristyneestä kilpailusta sekä tämän myötä merkittävästi laskeneesta hintatasosta. Tarjouskilpailujen tilanteesta johtuen Orionilla ei ollut vuoden jälkimmäisellä puoliskolla lainkaan toimituksia Tanskaan ja Norjaan. Loppuvuodesta 2018 Orion kuitenkin voitti Norjassa Remsiman kansallisen tarjouskilpailun, ja toimitusten on arvioitu alkavan vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä. Tanskassa Orion ei voittanut vuoden 2018 lopussa avautunutta tarjouskilpailua. Orion toi markkinoille vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä muun muassa lymfooman hoitoon tarkoitetun, toisen biosimilaarinsa, Ritemvia®-tuotteen (rituksimabi). Tuotteen lanseeraus maissa etenee tarjouskilpailujen mukaan. Kolmannen biosimilaarin, trastutsumabin lanseerauksen ajankohta on vielä avoinna. Orion teki lokakuussa Amgenin kanssa yhteistyösopimuksen ensimmäisen avohoidon biosimilaarinsa Amgevita®-tuotteen (adalimumabi) myynnistä ja markkinoinnista Suomessa. Muun muassa kroonisten tulehdusellisten tautien ja proriasisksen hoidossa käytettävän Amgevitan myynti alkoi loppuvuodesta.

Vuonna 2018 Orion lanseerasi 74 (79) erityistuotetta, joista 57 (60) oli reseptilääkkeitä ja 17 (19) itsehoitotuotteita ja ei-lääkkeellisiä tuotteita. Lanseeraukset tapahtuivat Suomessa ja Pohjoismaissa. Suomessa Orion lanseerasi jo yli 30 vuotta markkinoilla olleen Burana-tuoteperheen uuden tuotemuodon, Buranagel-kipugeelin. Kyseessä on Suomen ensimmäinen kipugeeli, jonka vaikuttava aine on ibuprofeeni.

Eläinlääkkeet

Pohjoismaissa ja osassa itäistä Eurooppaa Orion myy itse eläinlääkkeitä, ja muilla alueilla yhtiö toimii partnerien kautta. Lisäksi Orion markkinoi ja myy Pohjoismaissa useiden muiden yhtiöiden valmistamia eläinlääkkeitä. Orionin Eläinlääkkeet-yksiköllä on vahva markkina-asema kotimarkkinoillaan Pohjoismaissa.

Tulosyksikön liikevaihto vuonna 2018 oli 80 (76) miljoonaa euroa, ja se kasvoi 6 % eli markkinoita nopeammin. Tulosyksikön liikevaihdosta 42 % (40 %) eli 34 (31) miljoonaa euroa muodostui eläinrauhotteiden myynnistä. Tuoteperheeseen kuuluvat Orionin eläinrauhotteet Dexdomitor® (deksmedetomidini), Domitor® (medetomidini) ja Domosedan® (detomidini) sekä rauhoitteiden vastavaikuttaja Antisedan® (atipametsoli).

Orion sai helmikuussa 2018 myönteiset päätökset EU:n hajautetuista myyntilupamenettelyistä koskien Clevor®-valmistetta. Clevor, jossa vaikuttavana aineena on ropiniroli, on silmätippamuotoinen lääke koirien myrkytystilanteiden hoitamiseen. Orion on kehittämässä ToxBuddy-verkkopalvelua, joka tarjoaa eläinlääkäreille tietoa ja apua myrkytystapausten hoitamiseen koirilla. Palvelun avulla eläinlääkäri voi muun muassa arvioida myrkytyksen astetta ja saada hoito-ohjeita.

Fermion

Fermion valmistaa lääkkeiden vaikuttavia aineita Orionin ja muiden lääkeyhtiöiden käyttöön, ja sen tuotteisto kattaa lähes 30 lääkeainetta. Fermionin tavoitteena on valmistaa itse vaikuttavat aineet Orionin omiin alkuperälääkkeisiin. Muille lääkeyhtiöille Fermion valmistaa geneerisiä lääkeaineita sekä tarjoaa sopimusvalmistuspalveluita uusien vaikuttavien lääkeaineiden kehitykseen ja valmistukseen.

Fermionin liikevaihto ilman toimituksia Orionin omaan käyttöön vuonna 2018 oli 51 (51) miljoonaa euroa, mikä on yli puolet koko Fermionin liikevaihdosta. Lääkeraaka-aineiden kaupassa tilausyhtymät ovat viime vuosina muuttuneet yhä lyhyemmiksi, ja tämä on johtanut liiketoiminnan volyymin aiempaa selkeästi suurempaan vaihteluun vuoden kuluessa ja eri vuosien välillä.

Fermionin merkittävä, yli 30 miljoonan euron laajennusinvestointi Hangon tehtaalla valmistui vuoden toisella neljänneksellä ja tuotanto on käynnistynyt. Investoinnin myötä valmistauduttiin tiukentuviin viranomaisvaatimuksiin ja varmistettiin valmius vastata kasvavaan kysyntään. Tavoitteena oli myös vahvistaa Fermionin globaalia kilpailukykyä. Tehtaan tuotannosta lähes 100 % menee vientiin. Hangossa valmistetaan noin kahtakymmentä lääkeainetta, muun muassa entakaponia ja atsatiopriinia, joissa Fermion on suurin valmistaja maailmassa.

Tutkimus ja kehitys

Konsernin tutkimus- ja kehityskulut vuonna 2018 kasvoivat 5 % ja olivat 104 (99) miljoonaa euroa. Niiden osuus konsernin liikevaihdosta oli 11 % (10 %). Tutkimus- ja kehityskulut sisältävät myös nykyisen tuoteiston kehittämiseen liittyviä kustannuksia.

Orion aloitti vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä tutkimushankkeen astman ja keuhkohtaumataudin hoitoon tarkoitetun Easyhaler-tuoteperheen laajentamiseksi. Orion kehittää tiotropium-valmistetta Euroopan markkinoille, ja valmisteen bioekvivalenssitutkimus on meneillään. Tiotropium on pitkävaikutteinen keuhkoputkia avaava antikolinergi, jota käytetään keuhkohtaumataudin hoidossa.

Orion ja Bayer saivat lokakuussa 2018 päätökseen kliinisen vaiheen III -tutkimuksen (ARAMIS), jossa tutkittiin uutta suun kautta otettavaa androgeenireseptorin estäjää darolutamia etäpesäkkeettömän kastreatioresistentin eturauhassyövän (nmCRPC) hoidossa. Tutkimuksen päämuuttuja saavutettiin: darolutamidi pidensi merkittävästi aikaa ennen etäpesäkkeiden ilmaantumista lumelääkkeeseen verrattuna. Darolutamidin turvallisuus ja siedettävyyden vastasivat aiemmin julkistettua tietoa. Tarkemmat tutkimustulokset esitellään ASCO GU (Genitourinary Cancers Symposium) -konferenssissa San Franciscossa. Tiivistelmä tutkimuksesta julkaistaan 11.2.2019 ja tulokset esitellään 14.2.2019. Bayer keskustelee tutkimuksen tuloksista ja myyntilupahakemuksen jättämisestä terveystuotteiden kanssa. USA:n lääkeviranomainen FDA on myöntänyt darolutamidille etäpesäkkeettömän kastreatioresistentin eturauhassyövän hoidossa nopeutetun käsittelyn statuksen. Vuonna 2014 alkaneessa ARAMIS-tutkimuksessa arvioitiin darolutamidin tehoa ja turvallisuutta potilailla, joiden etäpesäkkeettömä kastreatioresistentti eturauhassyöpä on hoidettu tavanomaisella androgeeni-deprivaatioterapialla (ADT) ja joilla on riski syövän leviämiseen. Plasebokontrolloituun kaksoissokkotutkimukseen osallistui yli 1 500 potilasta, joista osa satunnaistettiin saamaan 600 mg darolutamia kahdesti päivässä ja osa lumelääkettä. Tutkimuksen päämuuttuja oli aika satunnaistamisesta joko etäpesäkkeiden ilmaantumiseen tai kuolemaan mistä tahansa syystä.

Päättyneen ARAMIS-tutkimuksen lisäksi Orionilla ja Bayerilla on käynnissä toinen kliinisen vaiheen III -tutkimus (ARASENS), jossa tutkitaan darolutamidin tehoa ja turvallisuutta niillä potilailla, joilla on vasta diagnosoitu levinnyt, hormonisensitiivinen eturauhassyöpä (mHSPC) ja jotka ovat aloittamassa hormoniterapiahoitoa. Hoitona on darolutamidi yhdistettynä hormoniterapiaan (androgeeni-deprivaatioterapia) sekä kemoterapia-aine dosetakseliiniin. Vuoden 2016 lopussa alkanut tutkimus etenee suunnitellusti, ja potilasrekrytointi saatiin valmiiksi vuoden 2018 toisella neljänneksellä. Tutkimuksen arvioidaan valmistuvan vuonna 2022.

Orion rekrytoi vuoden 2018 toisella neljänneksellä ensimmäiset potilaat kliinisen vaiheen III -tutkimukseen (REFALS), jossa tutkitaan suun kautta annosteltavaa levosimendaania (ODM-109) ALS-taudin oireiden hoidossa. Kansainvälinen rekrytointi on käynnissä. Tutkimuksen tavoitteena on osoittaa, että vahvistamalla ALS-potilaiden hengityslihasten toimintaa, suun kautta annosteltava levosimendaani voi auttaa ylläpitämään hengityskapasiteettia ja siten tukea ALS-potilaiden yleistä toimintakykyä. Levosimendaani ei paranna ALS:ia. Sen tavoitteena on viivästyttää tarvetta hengityksen tukemiselle ja siten parantaa potilaan elämänlaatua. Orion toteuttaa tutkimuksen yksin ja investoi siihen noin 60 miljoonaa euroa kolmen vuoden aikana. Jos tulokset ovat myönteisiä, myyntilupaa on tarkoitus hakea Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Suun kautta annosteltavalle levosimendaanille on myönnetty harvinaislääkkeen asema (Orphan Drug Designation) Yhdysvalloissa ja EU:ssa. Tutkimuksessa on mukana 450 potilasta ja noin sata tutkimuskeskusta Yhdysvalloissa, Kanadassa, EU:ssa ja Australiassa. Potilaita hoidetaan tutkimuksessa noin vuoden ajan. Levosimendaani on Orionin kehittämä, jo vuonna 2000 markkinoille tullut molekyyli, jota on käytetty sydämen vaikean vajaatoiminnan hoidossa.

Orion sai vuoden 2018 toisella neljänneksellä päätökseen kliinisen vaiheen II -tutkimuksen Parkinsonin taudin oireiden hoitoon tarkoitetulla lääkeaihiolla, jossa uuteen levodopa/karbidopaformulaatioon on yhdistetty Orionin kehittämä COMT-estäjä (ODM-104). Tutkimuksessa verrattiin tuotetta jo markkinoilla olevaan Stalevo-tuotteeseen, jossa vaikuttavat aineet ovat COMT-estäjä entakaponi, karbidopa ja levodopa. Tutkimuksen päämuuttuja saavutettiin. Orion analysoi tuloksia ja arvioi mahdollista siirtymistä kolmanteen vaiheeseen. Päätöksenteossa otetaan huomioon Orionin tutkimus- ja kehityshankkeiden kokonaisuus sekä vaihtoehtoiset investointimahdollisuudet muihin tutkimushankkeisiin. Orion etsii tutkimukselle mahdollista kumppania.

Orionilla on meneillään kliinisen vaiheen II -tutkimus syöpien hoitoon tarkoitetulla uudella kohdennetulla FGFR+VEGFR inhibiittorilla (ODM-203). Tutkimuksessa selvitetään lääkeaihioiden tehoa kiinteiden syöpäkasvaimien kehityksen hidastamisessa potilailla, joilla on havaittu syöpäkasvaimessa FGFR-muutoksia.

Orionilla on meneillään kliinisen vaiheen I -tutkimus BET-proteiinien estäjällä (ODM-207), joka estää keskeisten syöpägeenien kuten myc-geenin transkriptiota monissa syöpälajeissa. Prekliinisissä tutkimuksissa ODM-207 on osoittanut kasvua hidastavia vaikutuksia useissa kiinteiden kasvaimien solulinjoissa. Tutkimuksessa selvitetään lääkeaihion turvallisuutta ja siedettävyyttä sekä alustavaa tehoa syöpöpotilailla.

Orion aloitti vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä kliinisen vaiheen I -tutkimuksen uudenlaisen selektiivisen hormonisyntheesin estäjän (CYP11A1-estäjä) kehittämiseksi kastroatioresistenttiin eturauhassyöpään. Potilasrekrytointi etenee suunnitellusti. Prekliinisissä tutkimuksissa molekyylin (ODM-208) on havaittu estävän syöpäsolujen kasvua. Se saattaa tehotta myös sellaisiin hormonaalisiin syöpiin, jotka ovat tulleet vastustuskykyisiksi tavanomaisille hormonaalisille syöpähoidoille. Orion on ensimmäinen lääkeyhtiö, joka kehittää lääkettä tällä mekanismilla. Tutkimuksessa selvitetään lääkeaihion turvallisuutta ja siedettävyyttä eturauhassyöpöpotilailla, mutta Orionin suunnitelmassa on tutkia molekyyliä myös rintasyöpöpotilaiden hoidossa.

Lisäksi Orionilla on meneillään useita projekteja varhaisessa tutkimusvaiheessa. Näissä tutkitaan muun muassa keskushermostosairauksia, syöpää, neuropaattista kipua sekä suomalaisen tautiperinnön harvinaissairauksia.

Orion uudisti vuonna 2017 tutkimus- ja kehitysorganisaatiotaan. Uudistuksen myötä Orion on laajentamassa lääkekehitysosaamistaan kattamaan myös biologiset lääkkeet.

Lopetetut toiminnot: Diagnostiikkaliiketoiminta

Orion allekirjoitti 21.4.2018 sopimuksen Orion Diagnostica Oy:n kaikkien osakkeiden eli Orion Diagnostica -tulosityksikön myynnistä. Kauppa toteutui 30.4.2018. Kaupan seurauksena Orion Diagnostica -segmenttiä käsitellään lopetettuna toimintona.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Orionilla oli 31.12.2018 yhteensä 141 257 828 (141 257 828) osaketta, joista A-osakkeita oli 37 120 346 (37 120 346) kappaletta ja B-osakkeita 104 137 482 (104 137 482) kappaletta. Yhtiön osakepääoma on 92 238 541,46 (92 238 541,46) euroa. Vuoden 2018 lopussa Orionin hallussa oli yhteensä 562 440 (675 401) kappaletta yhtiön omia B-osakkeita. A- ja B-osakkeiden yhteenlaskettu äänimäärä 31.12.2018 ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli 845 981 962 (845 869 001) ääntä.

Orionilla oli vuoden 2018 lopussa 72 802 (57 339) rekisteröityä osakkeenomistajaa.

Osakkeiden äänioikeudet

Jokainen A-osake oikeuttaa äänestämään yhtiökokouksessa kahdellakymmenellä (20) äänellä ja jokainen B-osake yhdellä (1) äänellä. Yhtiökokouksessa osakkeenomistaja ei kuitenkaan saa äänestää suuremmalla äänimäärällä kuin mitä 1/20 yhtiökokouksessa edustettujen eri osakelajeihin kuuluvien osakkeiden yhteenlaskettu äänimäärä on. Yhtiöllä itsellään ja Orionin Eläkesäätiöllä ei ole äänioikeutta Orion Oyj:n yhtiökokouksessa.

Sekä A- että B-osake antaa osakkeenomistajalle samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja osingonjakoon.

Osakkeiden muuntaminen

Yhtiöjärjestyksen nojalla osakkeenomistaja voi vaatia A-osakkeidensa muuntamista B-osakkeiksi osakelajien enimmäismäärien puitteissa. Osakkeita ei muunnettu tammi–joulukuussa 2018.

Kaupankäynti Orionin osakkeilla

Orionin A- ja B-osakkeet noteerataan Nasdaq Helsingissä suurten yhtiöiden ryhmässä, terveydenhuollon toimialaluokassa tunnuksilla ORNAV ja ORNBV. Kaupankäynti yhtiön molemmilla osakkeilla alkoi 3.7.2006, ja tietoja kaupankäynnistä yhtiön osakkeilla on saatavilla kyseisestä päivämäärästä alkaen.

Yhtiön osakkeiden markkina-arvo 31.12.2018 ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli 4 261 miljoonaa euroa.

Vuoden 2018 aikana Orionin A-osaketta vaihdettiin Nasdaq Helsingissä yhteensä 2 131 981 kappaletta ja B-osaketta 121 458 874 kappaletta. Vaihdetun osakkeiden arvo vastasi yhteensä 3 452 miljoonaa euroa. Vuoden aikana A-osakkeista vaihdettiin 5,7 % ja B-osakkeista 116,6 %. Keskimääräinen vaihto Orionin osakkeilla oli 87,5 %.

Orionin A-osakkeen kurssi laski vuoden 2018 aikana 6 % ja B-osakkeen 3 %. A-osakkeen päätöskurssi 31.12.2018 oli 30,30 euroa ja B-osakkeen päätöskurssi 31.12.2018 oli 30,28 euroa. Orionin A-osakkeen vuoden korkein kurssi oli 35,70 euroa ja alin kurssi 24,75 euroa. B-osakkeen korkein kurssi vuoden 2018 aikana oli 33,50 euroa ja alin kurssi 22,57 euroa.

Nasdaq Helsingin lisäksi Orionin osakkeilla käydään kauppaa myös useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla. Orionin A-osakkeiden vaihdon volyyymi Nasdaq Helsingissä oli noin 94 % koko niiden vaihdon volyyymistä vuonna 2018. Orionin B-osakkeiden vaihdon volyyymi Nasdaq Helsingissä oli noin 63 % koko niiden vaihdon volyyymistä (lähde: Fidessa Fragmentation index).

Hallituksen valtuutukset

Orionin varsinainen yhtiökokous valtuutti 22.3.2016 hallituksen päättämään sekä yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta että osakeannista luovuttamalla yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Hankintavaltuus on käytetty vuoden 2016 aikana.

Hallitus on oikeutettu päättämään enintään 600 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman B-osakkeen luovuttamisesta. Osakeantivaltuus on voimassa viisi vuotta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Valtuutuksen ehdot on selostettu tarkemmin pörssitiedotteessa 22.3.2016.

Hallituksella ei ole valtuutusta korottaa osakepääomaa eikä laskea liikkeelle optio- tai vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Konsernilla on voimassa yksi konsernin avainhenkilöiden osakepohjainen kannustinjärjestelmä: Orion-konsernin pitkäjänteinen kannustinjärjestelmä 2016. Järjestelmästä on tiedotettu 2.2.2016 annetulla pörssitiedotteella.

Orion luovutti 1.3.2018 yhteensä 112 961 kpl yhtiön hallussa olevaa Orion Oyj:n B-osaketta Orion-konsernin avainhenkilöiden kannustinjärjestelmiin kuuluville henkilöille ansaintajaksoilta 2015–2017 ja 2017 maksettavina osakepalkkioina.

Osakepalkkiojärjestelmän yhden vuoden pituisten ansaintajaksojen perusteella saatuja osakkeita ei saa luovuttaa järjestelmään määritetyn sitouttamisjakson aikana. Kolmen vuoden ansaintajaksoihin ei liity sitouttamisjaksoa.

Omistusohja

Orionin osakkeet kuuluvat Euroclear Finlandin ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään, ja Euroclear Finland on Orionin virallisen osakasluettelon ylläpitäjä.

Orionilla oli vuoden 2018 lopussa 72 802 (57 339) rekisteröityä osakkeenomistajaa, joista yksityishenkilöitä oli 95 % (95 %). Heidän omistuksessaan oli koko osakekannasta 42 % (40 %) ja kaikista äänistä 62 % (62 %). Hallintarekisteröityjä ja ulkomaalaisessa omistuksessa olevia osakkeita oli 45 (56) miljoonaa kappaletta. Niiden osuus kokonaisosakemäärästä oli 32 % (40 %) ja 7 % (9 %) yhteenlasketuista äänistä.

Orionin hallussa oli vuoden 2018 lopussa 562 440 (675 401) kappaletta yhtiön omia B-osakkeita. Niiden osuus yhtiön koko osakekannasta on 0,4 % (0,5 %) ja yhteenlasketusta äänimäärästä 0,07 % (0,08 %).

Liputusilmoitukset

Vuoden 2018 aikana ei tehty liputusilmoituksia.

Johdon osakeomistukset

Vuoden 2018 lopussa hallituksen yhteenlasketussa osakeomistuksessa oli yhteensä 620 574 kappaletta yhtiön osakkeita, joista 564 228 oli A-osakkeita ja 56 346 B-osakkeita. Toimitusjohtajan omistuksessa oli vuoden 2018 lopussa 105 976 yhtiön osaketta, jotka kaikki olivat B-osakkeita. Konsernin johtoryhmän jäsenten (toimitusjohtaja pois lukien) omistuksessa oli yhtiön osakkeita yhteensä 186 161 kappaletta, jotka kaikki olivat B-osakkeita. Yhtiön ylimmän johdon omistuksessa oli näin ollen yhteensä 0,65 % yhtiön koko osakekannasta ja 1,37 % yhteenlasketusta äänimäärästä.

Yhtiöllä ei ole voimassa olevia optio-ohjelmia.

Hallinto ja johtaminen

Orion Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden (Orion-konserni) toiminta perustuu voimassa olevien lakien ja niiden nojalla annettujen normien sekä eettisesti hyväksyttävien toimintatapojen noudattamiseen. Konsernin eri toimielinten tehtävät määräytyvät lakien ja konsernin hallinnointiperiaatteiden mukaisesti.

Orion noudattaa Nasdaq Helsinki Oy:ssä (Helsingin pörssi) listattujen yhtiöiden noudatettavaksi annettua Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance 2015). Orion poikkeaa koodin suosituksesta 15 nimitysvaliokunnan jäsenten valinnan osalta siten, että nimitysvaliokuntaan voidaan valita muitakin kuin hallituksen jäseniä. Tarkemmat tiedot hallinnointikoodin noudattamisesta sekä siitä poikkeamisesta löytyvät Orionin verkkosivuilta www.orion.fi.

Orion-konsernin johtamisjärjestelmä muodostuu konsernitasoisista toiminnoista ja tulosyksiköistä. Näiden lisäksi järjestelmään kuuluu juridisten yksiköiden hallinnon järjestäminen. Toiminnan ohjausta ja valvontaa varten konsernissa on kaikilla tasoilla toimiva valvontajärjestelmä.

Konsernin emoyhtiö on Orion Oyj, jonka osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiökokouksessa. Yhtiökokous nimittää hallituksen jäsenet sekä päättää mm. yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, osakkeiden liikkeelle laskemisesta ja omien osakkeiden hankkimisesta.

Orion Oyj:n hallitus käsittelee ja päättää kaikki merkittävimmät koko konsernin tai sen yksiköiden toimintaa koskevat asiat riippumatta siitä, edellyttääkö asia juridisesti hallituksen päätöstä. Hallitus myös varmistaa hyvän hallinto- ja ohjausjärjestelmän noudattamisen Orion-konsernissa. Emoyhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka valitsee yhtiökokous. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsee samaksi ajaksi hallituksen puheenjohtajan ja hallitus, niin ikään samaksi ajaksi, hallituksen varapuheenjohtajan.

Emoyhtiön toimitusjohtajan valitsee hallitus. Osakeyhtiölain mukaisesti toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Lisäksi toimitusjohtaja huolehtii siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa toimitusuhteen 6 kuukautta. Toimitusjohtajan irtisanoessa toimitusuhteen irtisanomisaika on 6 kuukautta, ellei toisin sovita. Toimisuhte päättyy irtisanomisajan kuluttua. Mikäli toimisuhte sanotaan irti joko yhtiön toimesta tai toimitusjohtajan toimesta yhtiön sopimusrikkomuksen vuoksi, suoritetaan, elleivät osapuolet toisin sovi, toimitusjohtajalle erillisenä irtisanomiskorvauksena toimitusuhteen päättymisen jälkeen 18 kuukauden rahapalkkaa vastaava määrä. Mikäli toimisuhte sanotaan irti toimitusjohtajan toimesta muusta syystä kuin yhtiön sopimusrikkomuksen vuoksi, ei erillistä irtisanomiskorvausta suoriteta.

Orion antaa selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) hallituksen toimintakertomuksesta erillisenä yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.orion.fi.

Varsinainen yhtiökokous 20.3.2018

Orion Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingin Messukeskuksessa 20.3.2018. Kokouksessa käsiteltiin yhtiöjärjestyksen 10 §:n ja osakeyhtiölain 5 luvun 3 §:n mukaiset asiat.

Vuodelta 2017 päätettiin jakaa hallituksen ehdotuksen mukaisesti osinkoa 1,45 euroa osaketta kohden.

Varsinaisen yhtiökokouksen ja hallituksen järjestäytymiskokouksen päätöksistä tiedotettiin tarkemmin pörssitiedotteilla 20.3.2018.

Varsinainen yhtiökokous 26.3.2019

Orion Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 26.3.2019 klo 14.00 alkaen Helsingin Messukeskuksessa.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Riskienhallinta on erottamaton osa päivittäisiä johtamisprosesseja sekä Orion-konsernin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää, ja liittyy tiiviisti yhtiön vastuurakenteisiin sekä toiminnan valvonnan periaatteisiin. Se sisältyy muun muassa Orionin strategiaprosessiin, operatiiviseen suunnitteluun, toiminnan seurantaan sekä sisäiseen valvontajärjestelmään.

Tavoitteena on tunnistaa, mitata ja hallita käytettävissä olevin keinoin ne riskit, jotka mahdollisesti uhkaavat yhtiön toimintaa sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Riskienhallintapolitiikan perustana ovat Orion-konsernin päätetyt strategiat sekä taloudelliset tavoitteet. Yhtiön strategian toteuttamista ja tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit pyritään tunnistamaan, analysoimaan ja arvottamaan. Tunnistettuihin riskeihin reagoidaan siten, että yhtiö voidaan suojata menetyksiä vastaan tai riskeihin liittyvät mahdollisuudet voidaan hyödyntää.

Riskit jaetaan seuraaviin pääryhmiin:

- Strategiset riskit
- Operatiiviset riskit
- Taloudelliset riskit
- Compliance-riskit

Valtiovarainministeriön asetuksen 1020/2012 8 §:n 1 momentin kohdassa 11 tarkoitetut sopimukset

Orionilla on markkinointipartnerinsa Novartiksen kanssa Comtess®/Comtan®- sekä Stalevo®-lääkkeitä koskevat markkinointisopimukset. Nämä sopimukset sisältävät valtiovarainministeriön asetuksen 1020/2012 8 §:n 1 momentin kohdassa 11 tarkoitettuja määräysvallan vaihtumista koskevia ehtoja, joiden mukaan sopijapuoli on oikeutettu sopimuksen irtisanomiseen tiettyjen edellytysten vallitessa.

Henkilöstö

Orion-konsernin keskimääräinen henkilömäärä vuonna 2018 oli 3 179 (3 205). Joulukuun 2018 lopussa konsernin palveluksessa oli yhteensä 3 154 (3 161) henkilöä, joista Suomessa työskenteli 2 485 (2 526) henkilöä ja Suomen ulkopuolella 669 (635) henkilöä.

Palkat ja muut henkilöstökulut olivat vuonna 2018 yhteensä 201 (204) miljoonaa euroa.

Muun kuin taloudellisen tiedon raportointi

Orion on sitoutunut toiminnan jatkuvaan parantamiseen kestäväen kehityksen alueella. Johtaessaan ympäristö-, työterveys ja -turvallisuus- ja henkilöstöasioita sekä huolehtiessaan toiminnan eettisyydestä yhtiö pyrkii saavuttamaan niille asettamansa korkeat tavoitteet. Yhtiö teki vuonna 2018 olennaisuusarvioinnin, jonka perusteella se on tunnistanut toiminnalleen olennaiset vastuullisuuden teemat ja tunnusluvut. Ne on asetettu etusijalle toiminnan kehittämisessä, ja yhtiö myös raportoi tunnusluvuista säännöllisesti. Orionin vastuullisuuden keskeisimmät teemat liittyvät erityisesti potilasturvallisuuteen, lääkkeiden saatavuuden varmistamiseen sekä valmistukseen ympäristön kannalta kestävästi huolehtimalla materiaali- ja energiatehokkuudesta sekä jätevesien käsittelystä. Muun kuin taloudellisen tiedon raportoinnissa Orion Diagnostica -segmentti on käsitelty lopetettuna toimintona ja sisältää vain jatkuvat toiminnot. Vuoden 2017 vertailuluvut sisältävät Orion Diagnostica -segmentin. Erillinen vastuullisuusraportti vuodelta 2018 julkistetaan toukokuussa.

Ympäristö, sosiaaliset asiat ja henkilöstö

Toimintaperiaatteet

Orionin ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuuspolitiikka (EHS-politiikka) määrittää konsernin tasoisena sitoumuksena sen, miten Orionilla huolehditaan ympäristöasioista ja edistetään työyhteisön hyvinvointia. Orion soveltaa ympäristöasioidensa hallintaan ja kehittämiseen ISO 14001 -ympäristöstandardin mukaista toimintamallia ja energiatehokkuuden kehittämisen perustana ovat energiatehokkuusjärjestelmä ETJ+ -viitekehys ja ISO 50001 -standardin mukaiset käytännöt. Työterveyden ja työturvallisuuden hallintaan Orion soveltaa OHSAS 18001 -ohjeistusta ja sen korvaavaa ISO 45001 -standardia. Yhtiö noudattaa kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä ja toimintaansa koskevia muita määräyksiä ja vaatimuksia.

Orionin henkilöstöpolitiikka määrittää Orion-konsernin henkilöstöjohtamisessa ja henkilöstöasioiden hallinnassa sovellettavat periaatteet. Henkilöstöasioita hoidettaessa noudatetaan lainsäädäntöä, työehtosopimuksia, työsuojelumääräyksiä ja muita velvoitteita. Yhtiö noudattaa toiminnassaan yhdenvertaisuuden, tasa-arvoisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita. Konsernin arvojen, johtamisperiaatteiden sekä eettisten ohjeiden ja politiikkojen tarkoituksena on varmistaa, että yhtiö toimii henkilöstön ja työolosuhteiden osalta yhteiskuntavastuullisesti. Henkilöstöpolitiikka määrittelee mitä työhyvinvointi tarkoittaa Orionilla sekä vastuut työyhteisöjen kehittämisen sekä henkilöstön työ- ja toimintakyvyn edistämisen osalta.

Riskit ja riskienhallinta

Ympäristöön, sosiaalisiin asioihin ja henkilöstöön liittyviä riskejä kartoitetaan ja hallitaan osana konsernin kokonaisvaltaista riskienarviointi ja -hallintaprosessia. Riskien arvioinnissa ja hallinnassa hyödynnetään eri organisaatioiden asiantuntemusta ja keskinäistä yhteistyötä sekä pyritään toiminnan jatkuvaan parantamiseen. Konsernin ympäristö, työterveys ja työturvallisuus (EHS) -ohjeistus määrittelee menettelytavat ja vastuut mahdollista vaaraa aiheuttavien poikkeamien ja poikkeamatilanteiden ennakoimiseen, ehkäisemiseen ja havaitsemiseen. Lisäksi ohjeistus määrittää, miten näiden tilanteiden riskit tunnistetaan, arvioidaan, käsitellään ja hallitaan. EHS-asioiden hallintaa seurataan vuotuisilla sisäisillä tarkastuksilla. Toimintaa parannetaan jatkuvasti tunnistamalla kehityskohteita. Vastuullisuusasioiden, ml. EHS, riskienhallinta on myös osa toimittajien ja kumppaneiden valinta- ja hallintakäytäntöjä.

Orionin merkittävimmät ympäristövaikutukset kohdistuvat raaka-aineiden, energian ja veden kulutukseen, ilmaan ja jätevesiin meneviin päästöihin sekä toiminnasta syntyvän jätteen määriin. Näitä seurataan mm. päästöjä mittaamalla, jätemääriä tarkkailemalla ja resurssien käyttömääriä tilastoimalla. Konsernin kaikki tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa, ja tehtailla on toiminnan vaatimat, voimassa olevat ympäristöluvut.

Yhtiön tavoitteena on parantaa työturvallisuutta, sillä mahdolliset vahingot ja tapaturmat ovat olennaisimpia sosiaaliin asioihin ja henkilöstöön liittyviä riskejä. Yhtiö tekee jatkuvasti töitä vahinkojen ja tapaturmien estämiseksi sekä turvallisuuskulttuurin edelleen kehittämiseksi mm. kattavilla koulutuksilla ja säännöllisillä tarkastuksilla.

Ympäristöön, sosiaaliin asioihin ja henkilöstöön liittyvien riskien yksi tyypillinen vaikutus on yhtiön maineeseen kohdistuva vahinko. Riskienhallinnan lisäksi yhtiön viestintä on luotettavaa, läpinäkyvää, kattavaa ja oikea-aikaista maineriskien välttämiseksi. Johdonmukainen viestintä niin myönteisistä kuin kielteisistäkin asioista mahdollistaa myös ennakkoinnin ja mahdollisista poikkeamista oppimisen.

Tunnusluvut ja tulokset

Orion mittaa ja tarkkailee ympäristöön, sosiaaliin vaikutuksiin ja henkilöstöön liittyviä asioita jatkuvasti sekä raportoi niistä vuosittain yritysraportissa. Toiminnan kannalta olennaisimmat tunnusluvut liittyvät energiaan ja henkilöstön hyvinvointiin.

Energian kokonaiskulutus ja energiansäästöt

Orion vähentää tavoitteellisesti hiilidioksidipäästöjään ja toteuttaa energiansäästöjä energiatehokkuusohjelmalla. Orion on sitoutunut Elinkeinoelämän Keskusliiton EK:n jäsenyritysten yhteiseen Energiatehokkuusohjelman jatkokauteen.¹ Orionille tämä tarkoittaa hieman yli 12 000 MWh:n suuruista säästöä.

	2018	2017
Energian kokonaiskulutus ja energiansäästöt		
Absoluuttinen energian kokonaiskulutus (MWh) ²	155 198	160 818
Säästötoimilla ja energiatehokkuutta parantamalla saavutettu energiansäästö (MWh) ³	1 074	3 725
Energiatehokkuusohjelman säästötavoitteesta saavutettu	40 %	31 %

Henkilöstön työhyvinvointi: työtapaturmat ja sairauspoissaolot

Huolehtimalla henkilöstön työterveydestä ja hyvinvoinnista työssä Orion pyrkii siihen, että orionilaiset ovat työkykyisiä ja terveinä töissä eivätkä altistu työperäisille sairauksille. Tämän toteutumista kuvaavat oman työhyvinvoinnin mittarit⁴:

	2018	2017
Henkilöstön työhyvinvointi: työtapaturmat ja sairauspoissaolot		
Työtapaturmataajuus LTIF 1 ⁵	5,5	6,3
Sairastavuus, sairauspoissaolotuntien osuus teoreettisista kokonaistyötunneista ⁶	3,1 %	3,0 %

¹ Uuden ohjelmakauden tavoiteltava säästövaikutus vuodelle 2025 on 7,5 % vuoden 2016 energiankulutuksesta ja välitavoitteena 4 % vuodelle 2020.

² Raportoitu energiankulutus, sähkö, lämpö ja polttoaineet, kattaa Orion-konsernin kiinteistöt Suomessa, lukuun ottamatta kokonaisuuden kannalta merkityksettä toimipaikkoja, joilla ei ole tuotannollista toimintaa. Konsernilla ei ole tuotantolaitoksia Suomen ulkopuolella. Raportin ulkopuolelle on rajattu ulkomailta sijaitsevat vuokratut toimistotilat.

³ Energiansäästöt ovat Energiaviraston ohjeistuksen mukaisesti arvioituja laskennallisia toteutumia.

⁴ Tapaturmien ja sairauspoissaolojen raportointi käsittää Orion-konsernin Suomessa työskentelevän henkilöstön.

⁵ Kaikkien vähintään yhden työkyvyttömyyspäivän aiheuttaneiden työpaikatapaturmien suhde tehtyihin kokonaistyötunteihin, kpl/1 000 000 h.

⁶ Sairaudesta johtuvien poissaolojen prosenttiosuus oman henkilöstön osalta teoreettisista kokonaistyötunneista.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä korruption ja lahjonnan torjunta

Toimintaperiaatteet

Orionin Code of Conduct -ohjeistus määrittää konsernin eettiset toimintatavat sekä sitoumuksen noudattaa lakeja, eettisesti hyväksyttäviä toimintatapoja ja kunnioittaa ihmisoikeuksia. Orion edellyttää, että koko henkilöstö noudattaa Code of Conduct -ohjeistusta ja sen käytäntöjä. Orionin toimittajia koskee vastaavasti eettinen toimintaohje, Supplier Code of Conduct, joka kiteyttää ne vähimmäisvaatimukset, joihin Orion edellyttää kumppaniensa sitoutuvan. Viranomaisvaatimusten lisäksi ne sisältävät keskeiset liiketoiminnan vastuullisuutta ja eettisyyttä koskevat periaatteet.

Orionin tavoitteena on, että ihmisoikeudet toteutuvat kaikessa sen toiminnassa. Yhtiö pyrkii vaikuttamaan siihen, ettei niitä loukkaavia toimintatapoja esiinny omissa eikä kumppaneiden toiminnassa. Orion noudattaa ja kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien julistuksiin ja ILO:n sopimuksiin sisältyviä periaatteita ja odottaa samaa myös kumppaneiltaan.

Code of Conduct -ohjeistukseen sekä lahjonnan vastaiseen politiikkaan sisältyvät periaatteet, jotka edellyttävät henkilökunnan kieltäytyvän antamasta ja ottamasta vastaan lahjusta tai siihen verrattavissa olevaa etua. Orion ei suvaitse lahjontaa tai korruptiota missään liiketoiminnissaan.

Riskit ja riskienhallinta

Orion edellyttää toimitusketjuunsa osallistuvien toimijoiden noudattavan Orionin vaatimuksia ja toimittajia koskevaa eettistä toimintaohjetta. Hankintalähteitä valitessaan yhtiö suhtautuu kriittisesti niin sanottuihin riskimaihin, joissa on riski ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien loukkauksiin ja/tai lapsityövoiman hyväksikäyttöön ja joissa kansallinen työlaainsäädäntö on heikko tai ainakin heikosti valvottu. Orion hallitsee toimitusketjun riskejä huolellisuuden turvaavien menetelmien mukaisesti. Toimittajien määräysten- ja vaatimustenmukaisuutta valvotaan säännöllisin tai satunnaisin arviointikyselyin sekä tekemällä heidän toimitiloihinsa ja toimintaansa kohdistuvia tarkastuksia riskiperusteisesti. Orion-konserniin kuuluvien henkilöiden edellytetään perehtyneen Code of Conduct -ohjeistukseen.

Korruptioon liittyvien riskien tunnistaminen ja arviointi ovat osa konsernin riskienhallinnan laajaa kokonaisuutta. Lahjontariskien arviointi sisältyy tärkeänä standardiosana muun muassa kaikkien kumppanuussopimusten valmisteluun. Koulutus ja tietoisuuden lisääminen ovat tärkeimpiä toimia näiden riskien lieventämisessä. Yhtiö kouluttaa ja perehdyttää henkilöstöä säännöllisesti ja suunnitelmallisesti näiden periaatteiden tarkoituksen ja merkityksen sisäistämiseksi. Kohdennetulle osalle henkilöstöstä koulutus on pakollinen.

Orionilla on väärinkäytösten ilmoittamiseksi julkinen ilmoituskanava, joka täydentää organisaation tavanomaisia tiedotus- ja ilmoituskanavia. Kanava edistää hyvää hallintotapaa ja eettistä toimintaa sekä parantaa prosesseja mahdollisen tiedonannon jälkeen. Orion rohkaisee henkilöstöä saattamaan yhtiön johdon tietoon kokemuksensa, havaintonsa ja epäilynsä niin ihmisoikeuksia loukkaavasta käyttäytymisestä kuin mistä tahansa muusta eettisten koodien vastaisesta toiminnasta. Orion tutkii ja käsittelee tapaukset ripeästi, luottamuksellisesti ja puolueettomasti sekä ryhtyy toimenpiteisiin tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisella tavalla periaatteiden vastaisen käyttäytymisen ja toiminnan lopettamiseksi.

Tunnusluvut ja tulokset

Orionin tietoon ei tullut vuonna 2018 ilmoituskanavan kautta ihmisoikeusloukkauksia omassa toiminnassa. Korruption ja lahjonnan torjunnan koulutus on kohdennetulle osalle henkilöstöstä pakollinen. Edellinen koulutus järjestettiin vuonna 2017, jolloin koulutuksen saaneiden työntekijöiden määrä oli 2 808. Yhtiö huolehtii kaikkien uusien orionilaisten, joille koulutus on pakollinen, suorittavan sen.

	2018	2017
Ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä korruption ja lahjonnan torjunta		
Ilmoituskanavan kautta ilmoitettujen ihmisoikeusloukkauksien määrä omassa toiminnassa	0	0
Korruption ja lahjonnan torjunnan koulutus, koulutukseen osallistuneet	n/a	2 808

Tuotteiden laatu ja turvallisuus

Toimintaperiaatteet

Potilasturvallisuuden varmistaminen on toimintaa ohjaava perusarvo kaikessa Orionin toiminnassa. Yhtiö huolehtii siitä, että kehitetyt, valmistetut ja markkinoidut lääkkeet ovat tutkitusti käyttäjilleen turvallisia, tehoavat niille ilmoitettuihin käyttöaiheisiin ja ovat laatuvaatimustensa mukaisia.

Orion huolehtii tuotteiden jatkuvasta turvallisuusseurannasta ja riskienhallinnasta läpi tuotteen elinkaaren ja ryhtyy viivyttämättä tarvittaviin toimenpiteisiin tuotteiden turvallisen käytön ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Orion ylläpitää lainsäädännön ja viranomaismääräysten edellyttämää lääketurvajärjestelmää, jonka vaatimustenmukaisuutta valvotaan sisäisillä sekä viranomaisten suorittamilla tarkastuksilla.

Orionin tuotteiden laadun varmistaminen perustuu koko toimitusketjun tarkkaan hallintaan riippumatta siitä, missä raaka-aineet ja tuote valmistetaan. Yhtiö tarkastaa valmistuspaikat säännöllisesti arvioidakseen laatujärjestelmän kattavuuden. Orion analysoi jokaisen raaka-aine- ja tuote-erän varmistaen ennalta määritettyjen tuotteen laatuvaatimusten täyttyvän, tekee prosessikontrolleja ja tarkistaa toimien asianmukaisen dokumentoinnin. Lääkelain ja EU-asetusten mukaisesti laadunvarmistusorganisaatioissa ns. Qualified Person päättää tuote-erän myyntiin vapauttamisesta ja vastaa siitä, että tuote täyttää kaikki viranomaisten kanssa myyntiluvassa asetetut ehdot. Tuotteiden säilyvyyttä ja mahdollisia asiakasvalituksia seurataan koko kelpoisuusajan. Välittömiin toimenpiteisiin ryhdytään, mikäli tuotteiden laadussa havaitaan poikkeamia.

Riskit ja riskien hallinta

Potilasturvallisuuteen liittyviä riskejä ja riskienhallintaa Orion konsernissa on kuvattu laajemmin Orionin selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, kohdassa 9.2.3.1.2. Tutkimus- ja kehitysrisikit ja 9.2.3.2.2. Lääketuotantoriskit ja 9.2.3.2.4. Tuotevastuuriskit.

Tunnusluvut ja tulokset

Orionin toimintaan kohdistuneiden ja yhtiön toteuttamien tarkastusten tunnusluvut sisältävät sekä GxP-auditoinnit että vastuullisuusasioiden (ml. ympäristö, työterveys ja työturvallisuus, työolot ja etiikka) tarkastukset. Lääkeliiketoiminnan asiakasvalitusten lukumäärä on raportoitu miljoonaa myyntipakkausta kohden.

	2018	2017
Tuotteiden laatu ja turvallisuus		
Orionin toimintaan kohdistuneet tarkastukset, lkm yhteensä	61	81
Viranomaisten tekemiä tarkastuksia	13	19
Kumppaneiden tekemiä tarkastuksia	48	62
Kriittisiä havaintoja	0	0
Orionin toteuttamat tarkastukset lkm	238	314
Kriittisiä havaintoja	10	26
Hylkäyksiä	1	5
Lääkeliiketoiminnan asiakasvalitusten määrä (ppm)	56	64

Merkittävät oikeudelliset asiat

Orion-konserniin kuuluvia yhtiöitä on osapuolena erilaisissa oikeusriidoissa, joita ei kuitenkaan pidetä konsernin kannalta merkittävänä oikeudellisina asioina.

Orionin osakkeiden perustietoja

31.12.2018	A-osake	B-osake	Yhteensä
Kaupankäyntitunnus Nasdaq Helsingissä	ORNAV	ORNBV	
Listautumispäivä	1.7.2006	1.7.2006	
ISIN-koodi	FI0009014369	FI0009014377	
ICB-koodi	4500	4500	
Reuters-koodi	ORNAV.HE	ORNBV.HE	
Bloomberg-koodi	ORNAV.FH	ORNBV.FH	
Osakepääoma, milj. €	24,2	68,0	92,2
Kirjanpidollinen vasta-arvo/osake, €	0,65	0,65	
Osakemäärä yhteensä, kpl	37 120 346	104 137 482	141 257 828
% koko osakekannasta	26 %	74 %	100 %
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, kpl		562 440	562 440
Osakkeita yhteensä ilman omia osakkeita, kpl	37 120 346	103 575 042	140 695 388
Osakkeiden vähimmäismäärä, kpl			1
A- ja B-osakkeita enintään ja kaikkien osakkeiden enimmäismäärä, kpl	500 000 000	1 000 000 000	1 000 000 000
Ääniä/osake	20	1	
Äänimäärä ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita	742 406 920	103 575 042	845 981 962
% kaikista äänistä	88 %	12 %	100 %
Osakkeenomistajia	20 368	58 903	72 802

Sekä A- että B-osake antaa osakkeenomistajalle samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja osingonjakoon.

Omistusjakauma osakasryhmittäin

Osakasryhmät 31.12.2018	Omistajia	%	A-osakkeita	%	B-osakkeita	%	Osakkeita yhteensä	%	Ääniä yhteensä	%
Yritykset ja asuntoyhteisöt	2 230	3,06	5 277 236	14,22	4 048 748	3,89	9 325 984	6,60	109 593 468	12,95
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	115	0,16	988 231	2,66	6 309 736	6,06	7 297 967	5,17	26 074 356	3,08
Julkisyhteisöt	46	0,06	2 231 752	6,01	8 805 102	8,46	11 036 854	7,81	53 440 142	6,31
Kotitaloudet	69 359	95,27	24 319 318	65,51	35 512 668	34,10	59 831 986	42,36	521 899 028	61,65
Voittoa tavoittele- mattomat yhteisöt	741	1,02	3 388 293	9,13	4 207 510	4,04	7 595 803	5,38	71 973 370	8,50
Hallintarekiste- roidyt ja ulkomaiset omistajat	310	0,43	850 850	2,29	44 629 918	42,86	45 480 768	32,20	61 646 918	7,28
Muut	0	0,00	64 666	0,17	61 360	0,06	126 026	0,09	1 354 680	0,16
Orionin hallussa olevat omat osakkeet	1	0,00	0	0,00	562 440	0,54	562 440	0,40	562 440	0,07
Yhteensä	72 802	100,00	37 120 346	100,00	104 137 482	100,00	141 257 828	100,00	846 544 402	100,00

Omistusjakauma osakemäärän mukaan

Osakemäärä 31.12.2018	Omistajia	%	A-osakkeita	%	B-osakkeita	%	Osakkeita yhteensä	%	Ääniä yhteensä	%
1–100	28 733	39,47	361 939	0,98	1 151 977	1,11	1 411 103	1,00	7 319 267	0,86
101–1 000	33 653	46,23	3 256 954	8,77	11 110 506	10,67	12 893 386	9,13	61 186 807	7,23
1 001–10 000	9 482	13,02	8 958 775	24,13	18 649 589	17,91	26 272 315	18,60	182 859 846	21,60
10 001–100 000	843	1,16	8 072 643	21,75	11 566 099	11,11	21 299 195	15,08	189 939 395	22,44
100 001–1 000 000	78	0,11	8 838 225	23,81	10 577 846	10,16	19 514 487	13,81	182 196 933	21,52
1 000 001–	12	0,02	7 567 144	20,39	50 457 665	48,45	59 178 876	41,89	221 125 034	26,12
Yhteistilillä	0	0,00	64 666	0,17	61 360	0,06	126 026	0,09	1 354 680	0,16
Yhteensä	72 801	100,00	37 120 346	100,00	103 575 042	99,46	140 695 388	99,60	845 981 962	99,93
joista hallinta- rekisteröityjä	11	0,02	703 108	1,89	43 664 663	42,16	44 367 771	31,53	57 726 823	6,82
Orionin hallussa olevat omat osakkeet	1	0,00	0	0,00	562 440	0,54	562 440	0,40	562 440	0,07
Yhteensä	72 802	100,00	37 120 346	100,00	104 137 482	100,00	141 257 828	100,00	846 544 402	100,00

Suurimmat osakkeenomistajat¹

31.12.2018	A-osakkeet	B-osakkeet	Osakkeita yhteensä	% osakkeista	Ääniä yhteensä	% äänistä	Järjestys äänimäärän mukaan
1. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 936 648	1 628 666	3 565 314	2,52 %	40 361 626	4,77 %	3.
2. Erkki Etola ja yhtiöt	2 500 000	525 000	3 025 000	2,14 %	50 525 000	5,97 %	1.
Etola Erkki	200 000	0			4 000 000		
Etola Oy	2 300 000	0			46 000 000		
Tiiviste-Group Oy		525 000			525 000		
3. Maa- ja vesitekniikan tuki ry ja yhtiöt	2 083 360	0	2 083 360	1,47 %	41 667 200	4,92 %	2.
Maa- ja vesitekniikan tuki ry	1 034 860	0			20 697 200		
Tukinvest Oy	1 048 500	0			20 970 000		
4. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	0	1 945 609	1 945 609	1,38 %	1 945 609	0,23 %	14.
5. Kansaneläkelaitos	0	1 658 368	1 658 368	1,17 %	1 658 368	0,20 %	15.
6. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	292 800	1 234 234	1 527 034	1,08 %	7 090 234	0,84 %	12.
7. Ylppö Jukka	1 247 136	197 729	1 444 865	1,02 %	25 140 449	2,97 %	4.
8. Valtion Eläkerahasto	0	1 275 982	1 275 982	0,90 %	1 275 982	0,15 %	16.
9. Into Ylppö ja määräysvaltaäännet	785 492	242 848	1 028 340	0,73 %	15 952 688	1,88 %	6.
Ylppö Into	577 936	240 200			11 798 920		
Ylppö Eeva	110 778	1 324			2 216 884		
Ylppö Aurora	96 778	1 324			1 936 884		
10. OP-Suomi -sijoitusrahasto	0	923 553	923 553	0,65 %	923 553	0,11 %	17.
11. Aho Group Oy:n määräysvaltaäännet	801 022	2 429	803 451	0,57 %	16 022 869	1,89 %	5.
Aava Terveyspalvelut Oy	358 230	4			7 164 604		
Juhani Ahon Lääketieteen Tutkimussäätiö	107 800	0			2 156 000		
Aho Kari Jussi	94 926	0			1 898 520		
Porkkala Miia	51 183	0			1 023 660		
Lappalainen Annakajja	58 034	2 000			1 162 680		
Aho Antti Jussi	65 353	0			1 307 060		
Aho Ville Jussi	65 496	425			1 310 345		
12. Jouko Brade kuolinpesä ja yhtiöt	597 889	157 808	755 697	0,53 %	12 115 588	1,43 %	8.
Brade Jouko kuolinpesä	181 000	4 400			3 624 400		
Brade Oy	726	100			14 620		
Medical Investment Trust Oy	414 974	151 573			8 451 053		
Lamy Oy	1 152	235			23 275		
Helsinki Investment Trust Oy	37	1 000			1 740		
Helsinki Securities Oy	0	500			500		
13. Orionin Eläkesäätiö ²	544 000	180 428	724 428	0,51 %	11 060 428	1,31 %	9.
14. Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	0	694 925	694 925	0,49 %	694 925	0,08 %	18.
15. Saastamoisen Säätiö	654 996	0	654 996	0,46 %	13 099 920	1,55 %	7.
16. EVK-Capital Oy	535 500	16 671	552 171	0,39 %	10 726 671	1,27 %	10.
17. Schweizerische Nationalbank	0	471 941	471 941	0,33 %	471 941	0,06 %	19.
18. Oy Ingman Finance Ab	445 000	0	445 000	0,32 %	8 900 000	1,05 %	11.
19. Sijoitusrahasto Nordea Pohjoismaat	0	420 716	420 716	0,30 %	420 716	0,05 %	20.
20. Orionin Tutkimussäätiö	132 996	282 514	415 510	0,29 %	2 942 434	0,35 %	13.
20 suurinta yhteensä	12 556 839	11 859 421	24 416 260	17,28 %	262 996 201	31,07 %	
Hallintarekisteröidyt	703 108	43 664 663	44 367 771	31,41 %	57 726 823	6,82 %	
Muut	23 860 399	48 050 958	71 911 357	50,91 %	525 258 938	62,05 %	
Orionin hallussa olevat omat osakkeet ²	0	562 440	562 440	0,40 %	562 440	0,07 %	
Kaikki yhteensä	37 120 346	104 137 482	141 257 828	100,00 %	846 544 402	100,00 %	

¹ Luettelossa on ilmoitettu yhtiön suurimpien osakkeenomistajien suorat omistukset äänimäärineen, osakkeenomistajalla olevaan äänimäärään rinnastettavat liikkeeseenlaskijan tiedossa olevat osakkeenomistajan määräysvallassa olevalla yhteisöllä tai säätiöllä olevat äänimäärät, osakkeenomistajan ja sen määräysvallassa olevan yhteisön eläkesäätiöllä ja eläkekassalla olevat äänimäärät sekä muut äänimäärät, jonka käytöstä osakkeenomistaja voi yksin tai yhdessä kolmannen kanssa päättää tekemänsä sopimuksen nojalla tai muutoin.

² Ei äänioikeutta yhtiökokouksissa.

Hallituksen jäsenten osakeomistukset¹

31.12.2018	A-osakkeita, kpl	Muutos tili- kauden alusta	B-osakkeita, kpl	Muutos tili- kauden alusta	Osakkeita yhteensä, kpl	Osuus koko osake- kannasta, %	Osuus kaikista äänistä, %
Heikki Westerlund, puheenjohtaja	5 000	0	7 381	1 394	12 381	0,01	0,01
Timo Maasilta, varapuheenjohtaja	21 928	0	5 054	913	26 982	0,02	0,05
Sirpa Jalkanen	0	0	7 707	697	7 707	0,01	0,00
Ari Lehtoranta	0	0	1 011	697	1 011	0,00	0,00
Hilpi Rautelin	1 800	0	2 011	697	3 811	0,00	0,00
Eija Ronkainen	535 500	524 500	27 682	12 842	563 182	0,40	1,27
Mikael Silvennoinen	0	0	5 500	3 405	5 500	0,00	0,00
Hallitus yhteensä	564 228	524 500	56 346	20 645	620 574	0,44	1,34

¹ Osakeomistukset sisältävät myös määräysvalta-yhteisöjen omistuksen.

Johtoryhmän jäsenten osakeomistukset¹

31.12.2018	A-osakkeita, kpl	Muutos tili- kauden alusta	B-osakkeita, kpl	Muutos tili- kauden alusta	Osakkeita yhteensä, kpl	Osuus koko osake- kannasta, %	Osuus kaikista äänistä, %
Timo Lappalainen, toimitusjohtaja	0	0	105 976	13 457	105 976	0,08	0,01
Satu Ahomäki	0	0	26 290	6 729	26 290	0,02	0,00
Markku Huhta-Koivisto	0	0	27 264	6 729	27 264	0,02	0,00
Olli Huotari	0	0	54 383	5 383	54 383	0,04	0,01
Liisa Hurme	0	0	26 161	6 729	26 161	0,02	0,00
Jari Karlson	0	0	28 723	5 383	28 723	0,02	0,00
Virve Laitinen	0	0	19 175	5 383	19 175	0,01	0,00
Christer Nordstedt	0	0	4 165	4 165	4 165	0,00	0,00
Johtoryhmä yhteensä	0	0	292 137	53 958	292 137	0,21	0,03

¹ Osakeomistukset sisältävät myös määräysvalta-yhteisöjen omistuksen.

Konsernin tunnusluvut

Taloudellista kehitystä koskevat tunnusluvut

	2014	2015	2016	2017	2018
Liikevaihto, milj. € ¹	1 015,3	1 015,6	1 073,5	1 033,6	977,5
Liikevoitto, milj. € ¹	272,4	266,6	314,6	284,1	252,8
% liikevaihdosta ¹	26,8 %	26,2 %	29,3 %	27,5 %	25,9 %
Voitto ennen veroja, milj. € ¹	267,8	262,3	310,9	277,7	248,4
% liikevaihdosta ¹	26,4 %	25,8 %	29,0 %	26,9 %	25,4 %
Tuloverot, milj. € ¹	56,6	54,2	61,9	58,6	51,0
T&K-kulut, milj. € ¹	106,2	108,1	118,2	99,1	104,0
% liikevaihdosta ¹	10,5 %	10,6 %	11,0 %	9,6 %	10,6 %
Investoinnit, milj. € ¹	57,1	44,5	51,1	75,0	64,8
% liikevaihdosta ¹	5,6 %	4,4 %	4,8 %	7,2 %	6,6 %
Taseen loppusumma, milj. €	1 001,5	1 047,4	1 062,9	1 055,5	1 146,7
Omavaraisuusaste, %	52,3 %	57,4 %	60,8 %	64,6 %	68,8 %
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	-4,7 %	-9,6 %	-12,4 %	-1,9 %	-17,1 %
Korollinen vieras pääoma, milj. €	234,5	187,8	152,5	151,3	151,5
Koroton vieras pääoma, milj. €	252,0	264,6	269,0	224,5	222,1
Rahavarat ja rahamarkkinasijoitukset, milj. €	258,5	245,2	231,9	164,1	248,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %	36,6 %	35,7 %	40,9 %	36,2 %	44,3 %
Oman pääoman tuotto verojen jälkeen, %	41,1 %	37,5 %	40,3 %	34,2 %	45,5 %
Henkilömäärä kauden lopussa, hlöä ¹	3 450	3 401	3 469	3 161	3 154
Henkilömäärä kaudella keskimäärin, hlöä ¹	3 493	3 431	3 446	3 205	3 179
Palkat ja muut henkilöstökulut, milj. € ¹	219,2	220,6	224,4	203,9	200,7

¹ Jatkuvat toiminnot vuosina 2017–2018

Osakekohtaiset tunnusluvut (jatkuvat ja lopetettut toiminnot)

	2014	2015	2016	2017	2018
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	1,50	1,48	1,77	1,61	2,35
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €	1,50	1,48	1,77	1,61	2,35
Osakekohtainen rahavirta ennen rahoituseriä, €	1,72	1,51	1,62	1,09	2,32
Osakekohtainen oma pääoma, €	3,66	4,22	4,57	4,83	5,50
Osingonjako, milj €	182,9	183,1	217,7	203,8	211,0 ¹
Osingonjakosuhte, %	86,7 %	87,8 %	87,6 %	90,1 %	63,8 % ¹
Osakekohtainen osinko, €	1,30	1,30	1,55	1,45	1,50
A-osake					
Osakemäärä 31.12., kpl	40 412 981	38 906 154	38 294 154	37 120 346	37 120 346
Efektiivinen osinkotuotto, %	5,2 %	4,1 %	3,7 %	4,5 %	5,0 % ¹
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	16,69	21,51	23,94	19,92	12,89
Päätöskurssi 31.12., €	25,03	31,83	42,38	32,07	30,30
Kauden alin kurssi, €	19,13	24,90	27,70	31,21	24,75
Kauden keskikurssi, €	25,70	31,07	34,37	46,37	29,63
Kauden ylin kurssi, €	31,11	38,69	42,91	58,35	35,70
Vaihdettu osakemäärä, 1 000 kpl	2 595	2 868	1 984	3 198	2 132
Vaihdon osuus osakemäärästä, %	6,3 %	7,2 %	5,1 %	8,5 %	5,7 %
B-osake					
Osakemäärä 31.12., ilman omia osakkeita, kpl	100 275 182	101 923 958	102 180 308	103 462 081	103 575 042
Omat osakkeet 31.12., kpl	569 665	427 716	783 366	675 401	562 440
Osakemäärä 31.12., ml. omat osakkeet, kpl	100 844 847	102 351 674	102 963 674	104 137 482	104 137 482
Efektiivinen osinkotuotto, %	5,0 %	4,1 %	3,7 %	4,7 %	5,0 % ¹
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	17,18	21,60	23,89	19,30	12,89
Päätöskurssi 31.12., €	25,77	31,97	42,29	31,08	30,28
Kauden alin kurssi, €	19,07	25,47	27,79	29,72	22,57
Kauden keskikurssi, €	25,59	31,08	34,54	43,11	27,90
Kauden ylin kurssi, €	31,33	38,86	43,10	58,50	33,50
Vaihdettu osakemäärä, 1 000 kpl	74 825	67 069	57 063	86 594	121 459
Vaihdon osuus osakemäärästä, %	74,9 %	66,1 %	55,6 %	83,5 %	116,6 %
Osakkeita yhteensä 31.12., kpl	141 257 828	141 257 828	141 257 828	141 257 828	141 257 828
Osakemäärä kaudella keskimäärin ilman omia osakkeita, kpl	140 667 894	140 806 389	140 670 663	140 564 679	140 676 819
Osakkeiden kokonaisvaihto, % koko osakemäärästä	54,8 %	49,5 %	41,8 %	63,6 %	87,5 %
Osakekannan markkina-arvo 31.12. ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita, milj. €	3 595,6	4 496,9	5 944,1	4 406,1	4 261,0

¹ Hallituksen ehdotus vuodelta 2018 yhtiökokoukselle.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE), %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat kaudella keskimäärin}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma kaudella keskimäärin}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahavarat - rahamarkkinasijoitukset}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Osakekohtainen tulos (EPS), €	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva voitto}}{\text{Osakemäärä ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita kaudella keskimäärin}}$
Osakekohtainen rahavirta ennen rahoituseriä, €	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan rahavirta + investointien rahavirta}}{\text{Osakemäärä ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita kaudella keskimäärin}}$
Osakekohtainen oma pääoma, €	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakemäärä kauden lopussa ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita}}$
Osakekohtainen osinko, €	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettava osinko}}{\text{Osakemäärä kauden lopussa ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita}}$
Osingonjakosuhte, %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$
Hinta/voitto -suhde (P/E)	=	$\frac{\text{Kauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Osakkeen keskikurssi, €	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Vaihdettujen osakkeiden määrä kaudella keskimäärin}}$
Osakkeiden markkina-arvo, milj. €	=	Osakemäärä tilikauden lopussa x kauden viimeinen kaupantekokurssi
EBITDA	=	Liikevoitto + poistot + arvonalentumistappiot

Konsernitilinpäätös (IFRS)

Konsernin laaja tuloslaskelma

Jatkuvat toiminnot

milj. €	Liitetieto	2018	Oikaistu 2017
Liikevaihto	1	977,5	1 033,6
Myytyjen suoritteiden kulut		-387,9	-417,6
Bruttokate		589,6	616,0
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	2	5,5	4,9
Myyntin ja markkinoinnin kulut	3, 4	-195,3	-188,9
Tutkimus- ja kehityskulut	3, 4	-104,0	-99,1
Hallinnon kulut	3, 4	-43,0	-48,8
Liikevoitto		252,8	284,1
Rahoitustuotot	5	0,3	0,2
Rahoituskulut	5	-4,7	-6,6
Voitto ennen veroja		248,4	277,7
Tuloverot	6	-51,0	-58,6
Tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista		197,3	219,1
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista		132,9	7,0
Tilikauden voitto		330,3	226,0
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT VEROVAIKUTUS HUOMIOITUNA			
Muuntoerot		-1,7	-1,4
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		-1,7	-1,4
Etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät (jatkuvat toiminnot)		-21,4	27,4
Etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät (lopetetut toiminnot)		2,9	2,5
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		-18,5	29,9
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		-20,1	28,5
Tilikauden laaja tulos verovaikutus huomioituna		310,1	254,5

milj. €	Liitetieto	2018	Oikaistu 2017
TILIKAUDEN VOITON JAKAUTUMINEN			
Emoyhtiön omistajille		330,3	226,0
Määräysvallattomille omistajille			-0,0
TILIKAUDEN LAAJAN TULOKSEN JAKAUTUMINEN			
Emoyhtiön omistajille		310,1	254,5
Määräysvallattomille omistajille			-0,0
Jatkuvat toiminnot			
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €¹	7	1,40	1,56
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €¹	7	1,40	1,56
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		41,1	39,5
Palkat ja muut henkilöstökulut		200,7	203,9
Lopetettut toiminnot			
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €¹	7	0,95	0,05
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €¹	7	0,95	0,05
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		0,7	2,8
Palkat ja muut henkilöstökulut		2,1	14,2

¹ Osakekohtainen tulos on laskettu emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta.

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitase

Jatkuvat ja lopetettut toiminnot

Varat

milj. €, 31.12.	Liitetieto	2018	2017
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	8	316,9	323,1
Liikearvo	9	13,5	13,5
Aineettomat oikeudet	9	47,5	36,7
Muut aineettomat hyödykkeet	9	2,7	2,6
Osuudet osakkuusyrityksissä	10	0,1	0,1
Muut sijoitukset	11	0,3	0,3
Eläkesaaminen	12	31,5	55,2
Laskennalliset verosaamiset	13	5,1	1,3
Muut pitkäaikaiset saamiset	14	0,9	1,9
Pitkäaikaiset varat yhteensä		418,5	434,7
Vaihto-omaisuus	15	222,1	225,4
Myyntisaamiset	16	188,8	199,0
Muut saamiset	16	33,7	32,4
Rahamarkkinasijoitukset	16	35,0	
Rahavarat	17	248,7	164,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä		728,2	620,8
Varat yhteensä		1 146,7	1 055,5

Oma pääoma ja velat

milj. €, 31.12.	Liitetieto	2018	2017
Osakepääoma		92,2	92,2
Käyttörahassto		0,5	0,5
Muut rahastot		2,4	2,4
Kertyneet voittovarot		678,0	584,6
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		773,1	679,7
Määräysvallattomien omistajien osuudet			-0,0
Oma pääoma yhteensä	18	773,1	679,7
Laskennalliset verovelat	13	37,8	42,3
Eläkevelvoitteet	12	3,6	3,2
Varaukset	19	0,3	0,3
Pitkäaikaiset korolliset velat	20	0,6	150,3
Muut pitkäaikaiset velat	21	17,4	0,0
Pitkäaikaiset velat yhteensä		59,8	196,2
Ostovelat	22	74,9	83,2
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	22	1,5	3,0
Muut lyhytaikaiset velat	22	86,4	92,4
Lyhytaikaiset korolliset velat	20	150,9	1,1
Lyhytaikaiset velat yhteensä		313,8	179,7
Velat yhteensä		373,6	375,8
Oma pääoma ja velat yhteensä		1 146,7	1 055,5

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Jatkuvat ja lopetetut toiminnot

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma

milj. €	Liite- tieto	Osake- pääoma	Käyttö- rahasto	Muut rahastot	Etuus- pohjaisten eläkejär- jestelyiden uudelleen määrittä- misestä johtuvat erät	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Määräys- vallattomien omistajien osuudet	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017		92,2	0,5	2,1	2,0	-5,0	549,5	0,0	641,4
Tilikauden tulos							226,0		226,0
Muut laajan tuloksen erät									
Muuntoerot						-1,0	-0,4		-1,4
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät					29,9				29,9
Tapahtumat omistajien kanssa									
Osingonjako ja pääoman palautus	18						-217,9		-217,9
Osakekannustinjärjestelmä	4						2,4		2,4
Muut muutokset				0,3			-0,9	-0,0	-0,7
Oma pääoma 31.12.2017		92,2	0,5	2,4	31,9	-5,9	558,6	-0,0	679,7
IFRS 15- ja IFRS 9 -standardin käyttöönoton vaikutus							-16,5		-16,5
Oikaistu oma pääoma 1.1.2018		92,2	0,5	2,4	31,9	-5,9	542,1	-0,0	663,2
Tilikauden tulos							330,3		330,3
Muut laajan tuloksen erät									
Muuntoerot						-1,8	0,2		-1,7
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät					-21,4		2,9		-18,5
Tapahtumat omistajien kanssa									
Osingonjako ja pääoman palautus	18						-203,8		-203,8
Osakekannustinjärjestelmä	4						3,9		3,9
Muut muutokset				0,1			-0,4	0,0	-0,3
Oma pääoma 31.12.2018		92,2	0,5	2,4	10,5	-7,7	675,2		773,1

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

Jatkuvat ja lopetetut toiminnot

milj. €	Liitetieto	2018	2017
Liikevoitto		387,3	293,0
Poistot ja arvonalentumiset	3	41,7	42,3
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot sekä romutukset		0,0	-0,6
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot		0,4	0,5
Eläkesaamisen ja -veloitteen muutos	12	-3,7	4,6
Varausten muutos	19	0,1	-0,2
Muut oikaisut		-126,3	2,5
Oikaisut liikevoittoon yhteensä		-87,8	49,1
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		4,4	0,6
Vaihto-omaisuuden muutos		-10,6	2,0
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		-3,9	-41,6
Käyttöpääoman muutos yhteensä		-10,2	-38,9
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-5,9	-6,2
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		1,7	1,4
Saadut osingot		0,0	0,0
Maksetut verot	6	-54,3	-70,0
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		230,9	228,4
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	8	-38,1	-67,1
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	9	-28,7	-9,4
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden, muiden sijoitusten sekä osakkuusyhtiöiden myynnit	8, 10	0,9	1,6
Tytäryhtiöiden myynnit	30	161,3	
Investointien rahavirta yhteensä		95,4	-74,9
Lyhytaikaisten lainojen nostot	20	1,3	1,3
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	20	-2,6	-3,5
Maksetut osingot ja muu voitonjako	18	-203,9	-218,0
Rahoituksen rahavirta yhteensä		-205,3	-220,3
Rahavarojen muutos		121,1	-66,8
Rahavarat 1.1.	17	164,1	231,9
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-1,5	-1,0
Lopetettujen toimintojen vaikutus	30	-0,9	
Rahavarojen muutos		121,9	-66,8
Rahavarat 31.12.	17	283,7	164,1

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Täsmäytys taseen rahavaroihin

milj. €	2018	2017
Taseen rahavarat kauden lopussa	248,7	164,1
Rahamarkkinasijoitukset kauden lopussa	35,0	
Rahavirtalaskelman rahavarat	283,7	164,1

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Yleiset tiedot

Orion Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Espoo ja rekisteröity osoite Orionintie 1, 02200 Espoo. Orion Oyj tytäryhtiöineen kehittää, valmistaa ja markkinoi lääkkeitä ja lääkkeiden vaikuttavia aineita sekä diagnostisia testejä globaaleille markkinoille. Konserni ilmoitti diagnostiikkaliiketoiminnan myynnistä tilikaudella 2018, minkä seurauksena diagnostiikkasegmentti on käsitelty tilikauden 2018 konsernitilinpäätöksessä lopetettuna toimintona. Tässä konsernitilinpäätöksessä tiedot on raportoitu seuraavasti:

- Konsernin tuloslaskelma ja siihen liittyvät liitetiedot sisältävät vain jatkuvat toiminnot.
- Konsernin tuloslaskelman muut laajan tuloksen erät sisältävät sekä jatkuvat että lopetetut toiminnot.
- Konsernitaseen ja siihen liittyvien liitetietojen tilikauden 2018 tiedot sisältävät vain jatkuvat toiminnot.
- Konsernitaseen ja siihen liittyvien liitetietojen vertailukauden 2017 tiedot sisältävät sekä jatkuvat että lopetetut toiminnot.
- Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista ja konsernin rahavirtalaskelma sisältävät jatkuvat ja lopetetut toiminnot sekä tilikauden 2018 että vertailukauden 2017 osalta.

Orion-konsernin ensimmäinen tilikausi oli 1.7.–31.12.2006, koska konserni syntyi 1.7.2006 sitä edeltäneen Orion-konsernin jakauduttua lääke- ja diagnostiikkaliiketoimintaan sekä tukkukauppaliiketoimintaan. Orion Oyj on listattuna Nasdaq Helsingissä. Kaupankäynti Orion Oyj:n osakkeilla alkoi 3.7.2006.

Yhtiön hallitus on kokouksessaan 6.2.2019 hyväksynyt tämän konsernitilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus myös muuttaa tilinpäätöstä. Tilinpäätösasiakirjat ovat nähtävillä verkkosivuilla www.orion.fi ja jäljennös tilinpäätöksestä on saatavissa Orion Oyj:n pääkonttorista osoitteesta Orionintie 1, 02200 Espoo.

Laatimisperiaatteet

Orion-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti soveltaen IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka ovat voimassa 31.12.2018. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöläinsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätöksen tiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin lukuun ottamatta erikseen käypään arvoon tulosvaikutteisesti tai oman pääoman kautta arvostettuja eriä.

Tilinpäätöksen rahamääräisten lukujen esittämistarkkuus on miljoona euroa, ellei toisin mainita.

Tilikaudella 2018 sovelletut uudet IFRS-standardit ja IFRIC-tulkinnat

Seuraavat EU:n hyväksymät konsernin toimintamalliin soveltuvat uudet standardit, tulkinnat ja muutokset olemassa oleviin standardeihin ja tulkintoihin on otettu käyttöön 1.1.2018 alkaen.

- IFRS 15 (uusi), *Myyntituotot asiakassopimuksista*
- IFRS 9 (uusi), *Rahoitusinstrumentit*
- IFRS 2 (muutos), *Osakeperusteiset maksut*
- IFRIC 22 (uusi), *Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike*

IFRS 15- ja IFRS 9 -standardien käyttöönotto on käsitelty seuraavissa kappaleissa. IFRS 2 -standardin muutoksella ja uudella IFRIC 22 -tulkinnalla ei ole olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

IFRS 15 (Myyntituotot asiakassopimuksista) -standardin käyttöönotto

IFRS 15 (Myyntituotot asiakassopimuksista) -standardi korvasi aiemmat tuloutusta säädelleet IAS 18 (Tuotot) ja IAS 11 (Pitkäaikaishankkeet) -standardit. Konserni on ottanut uuden standardin käyttöön 1.1.2018 alkaneella tilikaudella.

IFRS 15 -standardin käyttöönotto vaikuttaa markkinoilla olevien tuotteiden myyntioikeuksien myynnistä sekä yhteistyökumppanien kanssa tehtävästä kliinisen vaiheen yhteistyöstä kirjattavien myyntituottojen ajoitukseen siten, että myyntituotot kirjataan joidenkin näihin tuottovirtoihin kuuluvien suoriteveloitteiden osalta eri aikaan kuin IAS 18:n mukaisesti on kirjattu. Sopimuksen sisällöstä riippuen tutkimus- ja kehitysprojektit voivat muodostua erillisinä käsiteltävistä suoriteveloitteista tai muodostaa suoriteveloitteista koostuvia kokonaisuuksia. Sopimukset sisältävät tyypillisesti sekä kiinteitä että muuttuvina vastikkeina käsiteltäviä etappimaksuja, jotka ovat sidottuja tiettyjen vaiheiden tai tutkimustulosten saavuttamiseen.

Konserni on soveltanut siirtymässä kertyneen vaikutuksen menetelmää ja kirjannut IFRS 15 -standardin vaikutuksen 1.1.2018 omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen oikaisuksi. Vastakirjauksena on kirjattu vastaavan suuruinen erä taseen muihin velkoihin. Alkusalidon oikaisu on tehty vain niiden sopimusten osalta, jotka eivät ole olleet kokonaan toteutettuja 1.1.2018.

Edellä mainittujen tuottovirtojen yhteenlaskettu liikevaihto muodostaa konsernin vuosittaisesta liikevaihdosta keskimäärin alle viisi prosenttia. Tilikaudella 2018 edellä mainituista tuottovirroista kirjattu liikevaihto oli 5,2 miljoonaa euroa (2017: 12,1 miljoonaa euroa) eli 0,5 prosenttia (1,1 prosenttia) konsernin koko liikevaihdosta. Konsernin näkemyksen mukaan IFRS 15:n vaikutus näiden tuottovirtojen tuloutukseen ei ole merkittävä osa koko konsernin liikevaihdosta.

Konserni määrittä IFRS 15 -standardin vaikutuksen liikevaihdon kirjaamisen ajoitukseen niiden sopimusten osalta, jotka olivat 1.1.2018 kokonaan toteutumatta. Konsernilla oli tilikauden 2017 lopussa neljä sopimusta, joiden osalta IFRS 15:lla oli olennainen vaikutus konsernin myyntituottojen kirjaamiseen ajoitukseen. Näistä sopimuksista on aikaisemmillä tilikausilla tuloutettu etappimaksuja yhdellä ajan hetkellä. IFRS 15:n käyttöön oton myötä kyseessä olevien etappimaksujen katsotaan olevan ajan kuluessa täyttyviä suoriteveloitteita, jolloin ne kirjataan myyntituotoiksi sopimuksen voimassaoloaikana. Tuloutus tapahtuu myöhemmin kuin vanhan IAS 18 -standardin voimassaolon aikana.

Tästä johtuen näistä sopimuksista aiemmin tuloslaskelmaan kirjattu liikevaihto on oikaistu 1.1.2018 alentamaan taseen oman pääoman kertyneitä voittovaroja. Konserni on kirjannut 1.1.2018 kertyneiden voittovarojen vähennykseksi yhteensä 16,6 miljoonaa euroa. Taseen muiden pitkäaikaisten velkojen lisäykseksi on kirjattu 18,7 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisten muiden velkojen lisäykseksi 1,9 miljoonaa euroa. Laskennallisten verosaamisten lisäykseksi on kirjattu 4,1 miljoonaa euroa.

Edellä mainittuihin taseen eriin tehdyt oikaisu tullaan kirjaamaan myyntituotoiksi ajan kuluessa suoriteveloitteiden täyttymisen myötä. Oikaisuun kohteena olevien suoriteveloitteiden keskimääräinen jäljellä oleva täyttymisaika 1.1.2018 oli 11 vuotta.

IFRS 15 -standardin käyttöönoton myötä konsernin raportoimia vertailutietoja ei ole oikaistu. Konserni antaa tietoja IFRS 15 -standardin käyttöönoton vaikutuksista vertailukausien lukuihin konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteiden liitteenä olevassa taulukossa.

IFRS 9 (Rahoitusinstrumentit) -standardin käyttöönotto

Uusi IFRS 9 -standardi (Rahoitusinstrumentit) on korvannut IAS 39 -standardin (Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen) ja se on tuonut muutoksia rahoitusvarojen ja -velkojen luokitteluun ja arvostamiseen, niiden arvonalentumisen määrittämiseen sekä suojauslaskennan periaatteisiin. Konserni on ottanut uuden standardin käyttöön 1.1.2018 alkaneella tilikaudella.

- IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä konsernin rahoituserien kirjaus ja luokittelu on muuttunut alla olevan taulukon mukaisesti. Muutoksilla ei ole ollut olennaista vaikutusta erien arvostukseen.

Rahoitusinstrumenttien uudelleenluokittelu	IAS 39	IFRS 9
Muut sijoitukset	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti
Muut pitkäaikaiset saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno
Myyntisaamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno
Muut saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno
Rahamarkkinasijoitukset korkoinstrumentteihin	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Jaksotettu hankintameno / käypään arvoon tulosvaikutteisesti
Rahavarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno
Pitkäaikaiset korolliset velat	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno
Muut pitkäaikaiset velat	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno
Ostovelat	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno
Muut lyhytaikaiset velat	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno
Lyhytaikaiset korolliset velat	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno
Johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti

- Konserni ei tällä hetkellä sovelta suojauslaskentaa ja täten IFRS 9 -standardin tuomat muutokset suojauslaskentaan eivät vaikuta yhtiöön.
- Rahoitusvarojen arvostaminen arvon alentumisen varalta perustuu siihen, katsotaanko saamiseen liittyvän merkittävää luottoriskiä vai ei. Konserni arvioi riskiä, joka liittyy rahoitusinstrumenttia koskevan maksun laiminlyöntiin ja kirjaa luottotappiovarauksen tämän arvion perusteella. Rahoitusinstrumenttien arvonalentuminen perustuu odotetun tappion malliin, jolloin luottotappiot kirjataan aikaisemmin ja suurempina kuin IAS 39:n mukaisesti.
- Myyntisaamisten arvostukseen sovelletaan IFRS 9:n yksinkertaistettua menettelyä, jossa eri-ikäisten myyntisaamisten arvoa alennetaan toteutuneiden luottotappioiden perusteella määriteltyjen varausprosenttien mukaisesti raportointipäivän taloudelliset olosuhteet huomioiden. Varausprosenttien tulee johtaa arvon alentumiseen määrään, joka vastaa saamisten koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita. IFRS 9:iin siirtymisellä ei ole ollut olennaista vaikutusta myyntisaamisten arvonalentumisen näkökulmasta.

Uusi standardi tuo uusia laajempia liitetietovaatimuksia minkä lisäksi esittämistapaan tulee joitain muutoksia. Näillä on vaikutusta konsernin tilipäätöksessä esitettävien tietojen luonteeseen ja laajuuteen.

Konsernitilinpäätöksen laatiminen

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Orion Oyj:n ja kaikki sen suoraan tai välillisesti omistamat yritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena tytäryrityksessä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat, voitonjako ja realisoitumattomat sisäiset katteet eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Konsernin tilikauden voitto jaetaan emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille kuuluviin osuuksiin. Määräysvallattomille omistajille kuuluva oman pääoman osuus sisältyy konsernin omaan pääomaan, ja se eritellään oman pääoman muutoslaskelmassa.

Osakkuusyritykset, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on merkittävä vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Merkittävä vaikutusvalta perustuu osakeomistukseen, joka tuottaa yleensä 20–50 % äänivallasta.

Yhteisyritykset ovat yhteisjärjestelyitä, joissa emo- tai tytäryhtiöllä on yhteinen määräysvalta konserniin kuulumattoman yrityksen kanssa, ja joissa emo- tai tytäryhtiöllä on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen. Osakkuus- ja yhteisyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Yhteiset toiminnot ovat yhteisjärjestelyitä, jotka on toteutettu ilman erillistä sijoitusvälinettä tai joissa järjestelyn laillinen muoto on sellainen, että osapuolilla on suoria oikeuksia tiettyihin omaisuuseriin tai vastuita tietyistä veloista. Yhteiset toiminnot yhdistellään konsernitilinpäätökseen suhteellisen omistuosuuden mukaisesti.

Jos konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappioista ylittää kirjanpitoarvon, ei tappiota yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuus- tai yhteisyrityksen velvoitteiden täyttämiseen.

Segmenttiraportointi

Toimintasegmentit on esitetty ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavan sisäisen raportoinnin mukaisena. Konsernin strategiset päätökset tekevä Orion Oyj:n toimitusjohtaja on ylin operatiivinen päätöksentekijä, joka vastaa resurssien kohdistamisesta toimintasegmenteille ja niiden tuloksen arvioinnista. Konsernissa on yksi liiketoiminta-alue, joka koostuu neljästä tulosyksiköstä, jotka segmenttiraportoinnissa yhdistellään yhdeksi raportoitavaksi segmentiksi ”Lääkeliiketoiminta”.

Ulkomaanrahan määräisten erien muuntaminen

Toimintavaluutta ja esittämisvaluutta

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja konsernitilinpäätöksen esittämisvaluutta.

Liiketapahtumat ja saldot

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan toimintavaluutan määräisiksi liiketapahtumien toteutumispäivien kurssiin. Raportointikauden päättymispäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät on arvostettu käyttäen raportointikauden päättymispäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Suojaustarkoituksessa tehtyjen johdannaisten, joihin ei sovelleta IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, kurssierot sisältyvät nettomääräisinä liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Rahoitustoiminnan valuuttamääräisten saamisten ja velkojen sekä näihin liittyvien valuuttajohdannaisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Ulkomaan rahan määräiset ei-monetaariset tase-erät, joita ei ole arvostettu käypään arvoon, on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin.

Konserniyhtiöt

Konsernin esittämisvaluutasta poikkeavaa toimintavaluutaa käyttävien konserniyhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi raportointikauden keskipäivän ja taseet raportointikauden päättymispäivän kurssiin. Tästä syntyvä kurssiero sekä näiden yhtiöiden hankintamenon eliminoinnista syntyvät muuntoerot kirjataan omaan pääomaan ja muutokset esitetään muissa laajan tuloksen erissä. Konsernissa ei ole hyperinflaatiomaissa toimivia konserniyhtiöitä.

Konserniyhtiöiden myynnin yhteydessä kertyneet, omaan pääomaan kirjatut muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisen yksikön hankinnasta syntyneitä liikearvoja ja käypiä arvoihin pääsemiseksi tehtyjä oikaisuja käsitellään ulkomaisen yksikön varoina ja velkoina, ja ne muunnetaan raportointikauden päättymispäivän kurssiin.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet koostuvat pääosin tehdas- ja toimistokiinteistöistä, tutkimusrakennuksista sekä tuotannon, tutkimuksen ja kehityksen koneista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Hyödykkeiden jäännösarvoa ja taloudellista vaikutusaikaa tarkastellaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään jokaisessa tilinpäätöksessä ja oikaistaan kuvastamaan mahdollisia taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

- Rakennukset ja rakennelmat 20–50 vuotta
- Koneet ja kalusto 5–10 vuotta
- Muut aineelliset hyödykkeet 10 vuotta

Maa-alueista ei kirjata poistoja. Korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan raportointikauden kuluksi. Perusparannus-investoinnit aktivoidaan, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä. Aineellisten hyödykkeiden luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Aineettomat hyödykkeet

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi toteutumishetkellä. Aineettomat hyödykkeet, jotka syntyvät kehittämistoiminnasta, merkitään taseeseen vain, jos kehittämisvaiheen menot ovat luotettavasti määritettävissä, tuote on teknisesti toteutettavissa ja kaupallisesti hyödynnettävissä, tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja konsernilla on aikomus ja resurssit saattaa kehitystyö loppuun. Konsernin näkemyksen mukaan ennen viranomaisen myöntämää myyntilupaa ei voida osoittaa, että aineeton hyödyke tulee tuottamaan vastaista taloudellista hyötyä. Konsernissa ei ole tästä johtuen aktivoitu oman kehittämistoiminnan kuluja. Samoja kirjaamisperiaatteita on sovellettu ulkopuolisilta toimijoilta ostettuihin palveluihin. Tutkimus- ja kehitystoiminnan käytössä olevien ohjelmistojen, rakennusten, koneiden ja laitteiden poistot kirjataan tutkimus- ja kehityskuluihin niiden taloudellisena vaikutusajana.

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenuosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Liikearvo arvostetaan hankintamenuon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten rahavirtaa tuottaville yksiköille tai yksiköiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän liiketoimintojen yhdistämisestä. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmät on määritetty toimintasegmenttien mukaisesti. Konsernin taseessa oleva liikearvo on syntynyt ennen IFRS-siirtymää, ja se vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty oletushankintamenuona 1.1.2004 IFRS:ään siirryttäessä.

Aineettomat oikeudet ja muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet ja muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Omaisuuseristä tehdään tasapoistot niiden taloudellisena vaikutusajana, joka yleensä vaihtelee viidestä kymmeneen vuoteen. Ostetut myyntioikeudet poistetaan pääsääntöisesti sopimuksen jäljellä olevan voimassaoloajan kuluessa.

Ulkopuolisilta hankitut aineettomat oikeudet, kuten tuote- ja myyntioikeudet, merkitään taseeseen. Kun kyse on kehitteillä olevasta tuotteesta, arvioidaan menojen perusteita. Mikäli kyseessä on korvaus tehdystä tutkimus- ja kehittämistyöstä, josta ei vielä ole syntynyt taseeseen kirjattavaa aineetonta oikeutta, menot kirjataan tutkimus- ja kehityskuluihin. Mikäli taas katsotaan aineettoman oikeuden siirtyvän konsernille, menot merkitään taseeseen. Aineettomiin oikeuksiin sisältyvien myyntilupien sekä tuote- ja myyntioikeuksien poistot esitetään myynnin ja markkinoinnin kuluissa ja poistojen kirjaaminen aloitetaan, kun viranomainen on myöntänyt tuotteelle myyntiluvan ja tuotteen myynti aloitetaan.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättämispäivänä, onko viitteitä jonkin omaisuuserän arvonalentumisesta. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon ja käyttöönottamattoman aineettoman omaisuuden osalta arvio tehdään vuosittain, vaikka viitteitä ei olisikaan ilmennyt. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai sen käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Käyttöarvo lasketaan diskonttaamalla hyödykkeestä odotettavissa olevien vastaisten rahavirtojen nykyarvo. Diskonttauskorkona on käytetty keskimääräistä painotettua pääoman tuottovaatimusta (WACC), joka on laskettu ennen veroja

ja jossa on käytetty oman ja vieraan pääoman suhteena Standard & Poor'sin terveydenhuollon teollisuusindeksiä. Indeksistä vastaa tarkasteltavana olevan omaisuuserän suorituspotentiaalia ja riskejä.

Arvon alentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvon alentumistappio peruutetaan liikearvoa lukuun ottamatta, jos olosuhteissa tapahtuu muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon. Arvon alentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvon alentumistappiota.

Liikearvon arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman kohtaan Muut liiketoiminnan kulut, joka sisältää toiminnoille kohdistamattomia kuluja. Käyttöönottamattoman aineettoman omaisuuden, joka muodostuu pääasiassa myyntiluvista ja tuoteoikeuksista, arvonalentumistestit laaditaan erikseen jokaisesta tase-arvoltaan olennaisesta omaisuuserästä. Arvon alentumiset kirjataan ao. toimintojen kuluihin, myyntilupien, tuote- ja myyntioikeuksien osalta myynnin ja markkinoinnin kuluihin.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Vuokrasopimukset, joiden perusteella konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeiden omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimukset merkitään taseeseen varoiksi ja veloiksi vuokra-ajan alkamisajankohdaksi joko hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon.

Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä kirjataan poistot muiden aineellisten hyödykkeiden tapaan joko hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksusuoritukset jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että kullakin kaudella jäljellä olevan velan korkoprosentti pysyy samana. Vastaavat vuokraveroitukset sisältyvät taseen pitkä- ja lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Mikäli omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään sopimus muuna vuokrasopimuksena, ja sopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Edellä mainittuja periaatteita sovelletaan sekä erillisiin vuokrasopimuksiin, että vuokrasopimuksiin, jotka sisältyvät muihin sopimuksiin.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan tuloslaskelmaan sillä raportointikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Huomattavan pitkän valmistusajan vaativien omaisuuserien hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenoa.

Julkiset avustukset

Tutkimuksiin liittyvät julkiset avustukset kirjataan tutkimuskulujen vähennykseksi niille raportointikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut ovat syntyneet. Jos viranomaisilta on saatu päätös tutkimus- ja kehityslainan muuttamisesta avustukseksi, se tuloutetaan Muihin liiketoiminnan tuottoihin. Aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan hyödykkeiden hankintamenojen pienennykseksi. Avustukset tuloutuvat tällöin pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisena vaikutusaikana.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään taseessa itse valmistettujen tuotteiden osalta standardihintaa käyttäen, sekä ostettujen tuotteiden osalta painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alhaisemman todennäköisen luovutushinnan tai jälleenhankintahinnan määräisenä. Vaihto-omaisuuden arvoon on sisällytetty vaihto-omaisuuden hankintameno sekä valmistusmenot, jotka sisältävät välittömästi tuotannon määrään yhteydessä olevat menot sekä systemaattisesti kohdistetun osuuden valmistuksen kiinteistä ja muuttuvista yleismenoista.

Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot.

Rahoitusvarat ja -velat

Luokittelu

Konsernin rahoituserät kirjataan ja arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Varojen luokittelu riippuu yrityksen määrittelemistä liiketoimintamalleista sekä rahoitusvarojen sopimusperusteisista rahavirroista. Luokittelu voi muuttua liiketoimintamallin muuttuessa. Tase-eräkohtainen luokittelu löytyy rahoitusvaroja ja -velkoja koskevasta liitetiedosta.

1. Jaksotettuun hankintamenuun arvostettavat

Kun liiketoimintamallin tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, ja rahavirrat perustuvat yksinomaan pääoman ja korkojen maksuun, luokitellaan varat jaksotettuun hankintamenuun. Konsernin rahoitusvaroista myyntisaamiset, muut saamiset ja rahavarat on luokiteltu jaksotettuun hankintamenuun. Rahoitusvelat on johdannaisia lukuunottamatta luokiteltu jaksotettuun hankintamenuun.

2. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kun perusteena ei ole sopimukseen perustuvien rahavirtojen kerääminen eikä sekä rahavirtojen kerääminen että myyminen tai jotka on alkuperäisen luokittelun yhteydessä luokiteltu kyseiseen luokkaan. Konsernin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat koostuvat johdannaisista, osakkeista ja osuuksista sekä rahamarkkinasijoituksista. Rahoitusveloista johdannaiset arvostetaan käypään arvoon.

Yli 12 kuukauden kuluttua tilinpäätöspäivästä erääntyvä rahoituserä sisältyy taseessa pitkäaikaisiin varoihin tai velkoihin. Mikäli rahoitusvara erääntyy tai se on tarkoitus pitää alle 12 kuukautta raportointikauden päättymispäivästä, se sisältyy taseen lyhytaikaisiin varoihin. Käytössä olevat pankkitilien luottolimiitit sekä emitoidut yritystodistukset kuuluvat lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin samoin kuin pitkäaikaisten korollisten velkojen seuraavan 12 kuukauden aikana lyhennettävä osuus.

Kirjaaminen ja arvostaminen

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan selvityspäiväkäytännön mukaisesti kirjanpitoon lukuun ottamatta johdannaisia, jotka kirjataan hankintapäivänä. Jaksotettuun hankintamenuun arvostettavat rahoitusvarat kirjataan alun perin myös käypään arvoon, mutta arvossa huomioidaan transaktiomenot. Alkuperäisen arvostamisen jälkeen näiden rahoitusvarojen arvo määritetään jaksotettuun hankintamenuun käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja vähentämällä mahdollinen arvonalentuminen. Arvonalentumisesta johtuvat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon ja transaktiomenot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Käyvän arvon muutoksesta aiheutuneet realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Käypä arvo perustuu raportointikauden päättymispäivän markkinahintaan.

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon, josta on vähennetty transaktiomenot. Myöhemmin rahoitusvelat, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattuja johdannaisvelkoja arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuun.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteiset oikeudet rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittävältä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle. Velat kirjataan pois taseesta kun velka on lakannut olemasta.

Arvon alentuminen

Konsernissa arvioidaan jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko näyttöä siitä, että jonkin konsernin rahoitusvaroihin kuuluvan erän osalta on odotettavissa luottotappioita.

Arvonalentumisia arvioidaan kahdella eri tavalla, joko perustuen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään seuraavien 12 kuukauden ajalta tai perustuen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään rahoitusvaran koko elinkaaren aikana. Lähtökohtaisesti aikajaksona käytetään seuraavia 12 kuukautta, ellei ole erityisiä perusteita rahoitusvaran merkittävästi lisääntyneeseen luottorisktiin.

Kriteerejä, joiden perusteella konsernissa todetaan, että luottoriski on merkittävästi lisääntynyt:

- liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet
- sopimusehtojen rikkominen, kuten maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen merkittävä viivästyminen
- velallisen konkurssin tai muun taloudellisen uudelleenjärjestelyn todennäköisyys.

Myyntisaamisten osalta yhtiö noudattaa yksinkertaistettua mallia, jonka pohjana on erääntyneiden saamisten määrä ja ikäjakauma. Myyntisaamisiin ei sisälly merkittävää rahoituskomponenttia, jolloin odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan

koko rahoitusvaran elinkaaren ajalta. Varusmatriisin pohjatielona käytetään historiallista informaatiota luottotappioista, ja sitä oikaistaan tarvittaessa arviolla tulevaisuuden näkymistä.

Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan tulosvaikutteisesti, jolloin vastaerä pienentää rahoitusvaroihin kuuluvaa erää. Kirjaaminen tapahtuu seuraavan raportointihetken yhteydessä.

Rahavarat

Rahavaroihin sisältyvät käteisvarat, pankkitilien varat, pankkitalletukset sekä likvidit korkosijoitukset. Likvidit korkosijoitukset ovat pankkien ja yritysten emittoimia sijoitus- ja yritystodistuksia, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään 3 kuukautta.

Rahavirtalaskelmassa taseen rahavaroihin rinnastetaan rahamarkkinasijoitukset, jotka ovat myytävissä olevia korkosijoituksia ja joiden alkuperäinen maturiteetti on yli 3 ja enintään 12 kuukautta, sekä likvidi korkorahasto. Rahamarkkinasijoitukset ovat osa konsernin aktiivista kassanhallintaa.

Johdannaisinstrumentit

Johdannaisinstrumentit luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi ja kirjataan alun perin johdannaissopimuksen solmimispäivänä käypään arvoon, ja sen jälkeen arvostetaan käypään arvoon raportointikauden päättymispäivän markkinakurssiin. Johdannaiset esitetään taseessa muissa saamisissa ja veloissa. Konserni ei sovelle suojauslaskentaa valuuttamääräisiä tase-eriä ja erittäin todennäköisiä ennakoituja rahavirtoja suojaaviin valuuttajohdannaisiin, vaikka ne konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti on hankittu suojaavassa tarkoituksessa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien johdannaisten käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä raportointikaudella, jonka aikana ne syntyvät, joko Liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin tai Rahoitustuottoihin ja -kuluihin riippuen siitä, onko suojattu operatiivisia vai rahoituseriä.

Oma pääoma

Kantaosakkeet esitetään osakepääomana. Uusien osakkeiden tai optioiden liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot esitetään verovaikutuksilla oikaistuin omassa pääomassa saatujen maksujen vähennyksenä. Jos jokin konserniin kuuluva yritys ostaa yhtiön osakkeita, maksettu vastike ja hankinnasta välittömästi aiheutuvat menot vähennetään omasta pääomasta.

Käyttöraha ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältyvät osakeyhtiölain mukaisiin jakokelpoisiin varoihin.

Varaukset ja ehdolliset velat

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja sen suuruus voidaan luotettavasti määritellä.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestely-suunnitelman sekä aloittanut sen toimeenpanon tai tiedottanut asiasta osapuolille, joita se koskee.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetiedoissa.

Työsuhde-etuudet

Eläkevastuut

Konsernin eläkejärjestelyt hoidetaan kunkin maan paikallisten määräysten ja käytännön mukaisesti. Konsernilla on sekä maksupohjaisia että etuuspohjaisia järjestelyjä. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erillisille

yksiköille. Konsernilla ei ole oikeudellisia eikä tosiasiallisia velvoitteita lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei kykene suoriutumaan työsuhde-etuuskien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuusperusteisia järjestelyjä. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi kyseiseltä kaudelta suoritettavien maksujen mukaisesti.

Konsernin merkittävimmät etuusperusteiset eläkejärjestelyt ovat Suomessa, jossa konsernin toimihenkilöille on järjestetty Orionin Eläkesäätiössä lakisääteinen TyEL-eläketurva ja osalle toimihenkilöistä lisäeläketurva. Lisäksi konsernin johdolla on etuusperusteiseksi luokiteltuja eläkejärjestelyjä henkivakuutusyhtiöissä. Etuusperusteisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen.

Etuusperusteisten eläkejärjestelyiden eläkekulut on laskettu käyttäen ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkekulu kirjataan kuluksi henkilöstön arvioidulle palvelusajalle. Taseeseen kirjattava etuusperusteinen nettovelka on etuusperusteisen velvoitteen raportointikauden päättämispäivän nykyarvo, josta on vähennetty järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Etuusperusteisen velvoitteen nykyarvo on tulevaisuudessa arvion mukaan maksettavaksi tulevien eläkkeiden nykyarvo, kun diskonttokorkona on käytetty maturiteetiltaan etuusperusteista velvoitetta mahdollisimman hyvin vastaavien, yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen korkoa. Lainat, joiden korkoa käytetään, on laskettu liikkeelle samassa valuutassa kuin maksettavat etuudet.

Etuusperusteisista eläkejärjestelyistä syntyvät uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan suoraan muihin laajan tuloksen eriin sen tilikauden aikana, jolloin ne syntyvät. Konsernissa olennaisimmat uudelleen määrittämisestä johtuvat erät ovat vakuutusmatemaattisista voitoista ja tappioista sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotosta (pl. nettokorkoon sisältyvät erät) johtuvia.

Konserni soveltaa laskentakäytäntöä, jossa järjestelyistä aiheutuva nettokorko kirjataan liikevoiton yläpuolelle toimintokohtaisesti osana etuusperusteista eläkekulua.

Osakeperusteiset maksut

Hallituksen päättämän avainhenkilöstölle suunnatun osakepalkkiojärjestelmän etuudet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan etuuden syntymisjakson aikana. Osakkeina selvittävät osuus arvostetaan käypään arvoon etuuden myöntämishetkellä ja omaan pääomaan kirjataan tuloslaskelman kulukirjausta vastaava lisäys. Rahana selvittävät osuus kirjataan velkana, joka arvostetaan käypään arvoon raportointikauden päättämispäivänä. Osakkeiden käypä arvo on B-osakkeen päätöskurssi etuuden myöntämispäivänä.

Ei-markkinaperusteiset ehdot, kuten henkilökohtaiset tavoitteet ja tulostavoitteet, vaikuttavat arvioon osakkeiden ja niihin liittyvien rahasuoritusten lopullisesta määrästä. Arvio lopullisesta osakkeiden ja niihin liittyvien rahasuoritusten määrästä päivitetään jokaisena raportointikauden päättämispäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman verokulu muodostuu konserniyhtiöiden raportointikauden tulokseen perustuvista veroista, aikaisempiin raportointikausiin kohdistuvista veronoikaisuista sekä laskennallisesta verosta. Suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvä verovaikutus kirjataan vastaavasti osaksi omaa pääomaa. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassa olevan verokannan perusteella.

Laskennallinen vero lasketaan kaikista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon väliaikaisista eroista. Konserniyhtiöiden vahvistetuista verotuksellisista tappioista lasketaan verosaaminen vain siihen määrään asti, johon niitä arvioidaan voitavan tulevaisuudessa hyödyntää. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä raportointikauden päättämispäivään mennessä säädettyjä tai käytännössä hyväksytyjä verokantoja.

Tuloutusperiaatteet

Konsernin liikevaihto koostuu kolmesta eri tuottovirrasta, joiden tuloutusperiaatteet on esitelty alla.

Tuotteiden myynti

Konsernin liikevaihto sisältää tuotteiden myynnistä saadut tuotot oikaistuna välillisillä veroilla ja valuuttamääräisestä myynnistä aiheutuville kurssieroilla. Yksittäisen tuote-erän toimitus asiakkaalle muodostaa erotettavissa olevan suoritevelvoitteen, josta myyntituotot kirjataan määräysvallan siirtyessä konsernilta asiakkaalle toimitusehtojen mukaisesti. Hintoihin voi sisältyä muuttuvia vastikkeita, muun muassa erilaisia alennus- ja kannustinehtoja. Liikevaihdoksi kirjataan vastikemäärä, johon konserni odottaa olevansa oikeutettu huomioiden alennus- ja kannustinehtojen vaikutuksen.

Konsernilla on eri maissa toimivien jakelijoiden ja logistiikkakumppanien kanssa kaupintavarastojärjestelyitä. Näissä tapauksissa konserni omistaa jakelijan ja logistiikkakumppanin kaupintavarastossa olevat tuotteet siihen saakka kunnes ne toimitetaan asiakkaalle, jolloin konserni kirjaa tuotteiden myynnin liikevaihdoksi. Suomessa Orionin ja Oriolan välinen järjestely selittää merkittävän osan koko konsernin kaupintavarastojärjestelyistä.

Tuotteiden myynnistä koostuva liikevaihto sisältää myös rojaltiltuotot, joita konserni kirjaa myyntituotoiksi yhteistyökumppanien kanssa tehtyjen sopimusten perusteella. Konserni on myynyt tiettyjen tuotteiden myyntioikeudet yhteistyökumppaneille ja konsernilla on oikeus rojaltiltuottoihin, jotka määräytyvät yhteistyökumppanien näille tuotteille saavuttaman myynnin perusteella. Konserni kirjaa saadut rojaltilit myyntituotoiksi, kun yhteistyökumppani on myynyt tuotteet ja oikeus rojalteihin on syntynyt.

Markkinoilla olevien tuotteiden myyntioikeuksien myynti

Konserni tekee sopimuksia, joissa se sekä luovuttaa markkinoilla olevan tuotteen myyntioikeuden että tekee sopimuksen tuotteen valmistamisesta konsernin ulkopuoliselle taholle. Vastineeksi myyntioikeuden luovuttamisesta ja tuotteiden valmistamisesta konserni saa sopimuksesta riippuen etappimaksuja, tuottoja tuotteiden valmistuksesta ja myynnistä sekä rojaltiltuottoja. Tyypillisesti etappimaksut ovat luonteeltaan sopimuksen allekirjoitushetkellä saatavia kiinteitä palkkioita, joihin ei liity palautusvelvollisuutta sekä tuotteen kaupallistamiseen liittyviä palkkioita. Konsernin katsotaan täyttävän suoriteveloitteet yhtenä ajankohtana.

Konserni on pääsääntöisesti valmistanut tuotetta itse ennen sen myyntioikeuden myyntiä, jolloin konsernilla on valmistukseen liittyvä tietotaito, joka ei muutoin ole helposti asiakkaan saavutettavissa. Luovutettu myyntioikeus ja tuotteiden valmistus sekä myöhemmin maksettavat rojaltimaksut muodostavat erilliset suoriteveloitteet. Osa vastikkeista on muuttuvia johtuen etappimaksujen ehdollisuudesta ja tuotteiden myyntihintaan liittyvistä arvostuseristä.

Konserni saattaa saada sopimuksen perusteella kaupallistamiseen liittyviä etappimaksuja. Nämä käsitellään erotettavissa olevina suoriteveloitteina, mikäli ne täyttyvät asiakkaan saavuttaman tietyn myyntimäärän perusteella. Asiakkaalle on muodostunut arvoa sille kertyneiden myyntituottojen myötä, jolloin myyntimäärään sidoksissa olevan suoriteveloitteen katsotaan täyttyneen, kun myynnille asetettu tavoite on saavutettu. Kaupallistamiseen liittyvät suoriteveloitteet käsitellään yhtenä ajan hetkenä täyttyvien suoriteveloitteiden tapaan, koska tulevan myynnin määrän luotettavaan arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä.

Yhteistyökumppanien kanssa tehtävä kliinisen vaiheen tutkimus- ja kehitystyö

Konserni on solminut yhteistyökumppaneiden kanssa sopimuksia, jotka liittyvät kliinisen vaiheen tutkimus- ja kehitystyöprojekteihin. Näihin sopimukseen liittyy etappimaksuja, jotka tulevat suoritettavaksi, kun tietty kehitysvaihe on saavutettu. Etappimaksut koostuvat tavallisesti sopimuksen allekirjoituksen yhteydessä saatavasta Orionin aiemmasta kehitystyöstä saatavasta kertakorvauksesta ja projektin myöhempien vaiheiden tai tutkimustulosten saavuttamiseen sidotuista etappimaksuista. Lisäksi sopimuksissa voidaan sopia valmiin tuotteen myyntioikeuksiin perustuvista korvauksista, kuten rojalteista. Sopimuksen sisällöstä riippuen sopimukset voivat sisältää erillisiä käsiteltäviä suoriteveloitteita tai muodostaa yhden suoriteveloitteista koostuvan palvelu- ja tuotekokonaisuuden.

Sopimuksen allekirjoitukseen liittyvien kiinteiden etappimaksujen katsotaan olevan erotettavissa olevia suoriteveloitteita, jotka täyttyvät sopimuksen allekirjoitushetkellä. Kliinisen vaiheen tutkimusten toteuttaminen on mahdollista useamman palvelutarjoajan toimesta, minkä vuoksi yhteistyökumppani pystyy hyödyntämään allekirjoitushetkellä luovutettuja tutkimustuloksia omassa liiketoiminnassaan. Sopimuksen voimassaoloaikana tehtävää tutkimus- ja kehitystyötä käsitellään erillisenä suoriteveloitteena ja tämän vaiheen etappimaksuja käsitellään muuttuvina vastikkeina, koska ne ovat sidottuja tiettyjen vaiheiden tai tutkimustulosten saavuttamiseen. Vaikka Orion täyttää suoriteveloitteita ajan kuluessa, kirjataan myyntituotot vasta lopullisten tutkimustulosten vahvistumishetkellä, koska tutkimustyön tulosten luotettavaan arviointiin etukäteen liittyy epävarmuustekijöitä.

Sopimukseen liittyy mahdollisesti myös päätös valmiin tuotteen tuotannon järjestämisestä, mikäli se voidaan kaupallistaa. Kaupallistamiseen liittyvien vastikkeiden osalta arvioidaan sopimuskohtaisesti, muodostavatko ne yhdessä valmiin tuotteen myynnin kanssa yhteisen suoriteveloitteen vai käsitelläänkö etappimaksut erotettavissa olevana suoriteveloitteena valmiin tuotteen myynnistä. Samoin sopimuskohtaisesti arvioidaan, täytyykö etappeihin liittyvä suoriteveloitteella yhdellä ajan hetkellä vai ajan kuluessa. Rojaltimaksut kirjataan tuotoiksi, kun yhteistyökumppani on myynyt rojaltiltiin oikeuttavat tuotteet.

Sopimukseen ei yleensä sisälly rahoituskomponenttia, koska merkittävä osuus vastikkeista on muuttuvia, joiden saaminen varmistuu tulevaisuudessa.

Korot ja osingot

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Toimintokohtaisen tuloslaskelman sisältö

Myytyjen suoritteiden kulut

Myytyjen suoritteiden kulut sisältävät tuotteiden valmistukseen ja hankintaan liittyvät palkka-, materiaali-, hankinta- ja muut kulut.

Myyntin ja markkinoinnin kulut

Myyntin ja markkinoinnin kulut sisältävät tuotteiden jakeluun, myyntikenttään, markkinointiin, mainontaan ja muuhun myyntin edistämiseen liittyvät kulut, mukaan lukien palkat.

Tutkimus- ja kehityskulut

Tutkimuksen ja kehityksen kulut sisältävät toimintaan liittyvät palkka- ja materiaalikulut, ulkopuolisilta ostettujen palvelujen kulut sekä muut kulut. Tutkimus- ja kehityskulut sisältävät myös yhteisiksi toiminnoiksi luokiteltujen tutkimus- ja kehityshankkeiden kulut. Kuluista kirjataan se osuus, joka vastaa konsernin osuutta hankkeesta sopimuksen mukaisesti.

Hallinnon kulut

Hallinnon kuluihin sisältyvät yleishallinnolliset kulut sekä konsernin johdon kulut.

Toiminnoille kohdistetaan niiden käytössä olevien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset sekä aiheuttamisperiaatteen mukaisesti osuus hallinnon kuluista.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa yhtiön johto on joutunut tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettyihin eriin. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Arviot liittyvät pääosin myyntituottojen kirjaamiseen, omaisuuserien arvonalentumistestaukseen, etuusperusteisen eläkesaamisen ja -velan määrittämiseen sekä varausten ja tuloverojen määrittämiseen. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa.

Konsernissa keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja raportointikauden päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumiselle olennaisesti seuraavan raportointikauden aikana, ovat seuraavat:

Pitkäaikaiset omaisuuserät

Toteutuneet rahavirrat voivat poiketa arvioiduista diskontatuista tulevista rahavirroista, koska yhtiön omaisuuserien pitkä taloudellinen käyttöaika, tuotteiden ennustettujen myyntihintojen, tuotantokustannusten sekä laskelmissa käytetyn diskonttauskoron muutokset voivat johtaa arvonalennustappioiden kirjaamiseen.

Työsuhde-etuudet

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä työntekijöidensä eläkkeelle jäämisen tai työsuhteen päättymisen varalta. Työsuhde-etuuksiin liittyvien kulujen ja velkojen laskennassa käytetään useita tilastollisia ja muita vakuutusmatemaattisia tekijöitä kuten diskonttauskorko, arvioidut tulevat palkkatason muutokset ja vaihtuvuus. Käytetyt tilastolliset tekijät voivat poiketa huomattavasti toteutuneesta kehityksestä johtuen mm. muuttuneesta yleisestä taloudellisesta tilanteesta ja henkilökunnan palvelusajan pituudesta. Vakuutusmatemaattisten tekijöiden muutoksista aiheutuneet voitot ja tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sen tilikauden aikana, jolloin ne syntyvät. Muutokset vaikuttavat tilikauden laajaan tulokseen.

Tuloverot

Konserni arvioi tilinpäätösten yhteydessä erityisesti laskennallisten verosaamisten kirjausperusteet. Tätä varten arvioidaan, miten todennäköisesti tytäryhtiöillä on kerrytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot tai käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää. Ennusteissa käytettävät tekijät voivat poiketa toteutuneista, mikä voi johtaa verosaamisten kulukirjauksiin tuloslaskelmassa.

Myyntituotot

Konsernilla on asiakassopimuksia, joihin voi sisältyä tuotteiden myyntioikeuksien myyntiä, tuotteen valmistusta, kliinisen vaiheen tutkimus- ja kehitystyötä sekä kaupallistamista koskevia sopimusehtoja. Konsernin käyttämä harkinta liittyy erityisesti

erillisten suoritevelvoitteiden määrittämiseen, kirjataanko suoritevelvoitteet ajan kuluessa vai yhtenä ajan kohtana sekä muuttuvien vastikkeiden kirjaamisajankohdan määrittämiseen. Konserni huomioi myyntituottojen kirjaamista koskevan rajoitteen ja kirjaa myyntituotot siihen määrään asti kuin on erittäin todennäköistä, ettei kirjattujen kertyneiden myyntituottojen määrään jouduta tekemään merkittävää peruutusta. Tilikaudella tehtyjä käytettyä myyntituottojen kirjaamiseen liittyvää johdon harkintaa on käsitelty näihin laadintaperiaatteisiin kuuluvassa Tuloutusperiaatteet-kappaleessa sekä Myyntituotot asiakassopimuksista ja toimintasegmentit -liitetiedossa.

Liitetiedoissa on annettu lisätietoja keskeisten epävarmuustekijöiden ja johdon suorittaman harkinnan vaikutuksista edellä mainittuihin tilinpäätöseriin.

Tulevina tilikausina sovellettavat uudet IFRS-standardit ja IFRIC-tulkinnat

Konserni ottaa käyttöön 1.1.2019 seuraavat uudet standardit ja tulkinnat sekä muutokset olemassa oleviin standardeihin:

- IFRS 16 (uusi standardi), Vuokrasopimukset. Standardin vaikutuksista konsernin taloudelliseen raportointiin on annettu tietoa alla erillisessä kappaleessa.
- IFRIC 23 (uusi tulkinta), Tuloverokäsittelyä koskeva epävarmuus. Tulkinta käsittelee sitä, miten epävarmat veropositiot huomioidaan kirjanpidossa ja tilinpäätösraportoinnissa. Epävarmaksi veropositiksi määritellään verotukseen liittyvät sellaiset asiat, joiden osalta ei ole varmuutta siitä, hyväksyykö veroviranomainen asian yhtiön näkemyksen mukaisella tavalla. Uusi ohjeistus ei konsernin arvion mukaan tule olennaisesti muuttamaan konsernin nykyisiä periaatteita liittyen epävarmojen veropositioiden kirjaamiseen. Muutoksella ei konsernin arvion mukaan ole vaikutusta konsernin taloudelliseen raportointiin.

Muilla tulevilla standardimuutoksilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta Orionin konsernitalinpäätökseen.

IFRS 16 (Vuokrasopimukset) -standardin käyttöönotto

IFRS 16 -standardi tulee korvaamaan aiemmin vuokrasopimusten kirjanpitokäsittelyä säädelleen IAS 17 -standardin. Konserni ottaa uuden standardin käyttöön 1.1.2019. Konserni soveltaa IFRS 16 -standardia takautuvasti standardin salliman kertyneen vaikutuksen menetelmällä.

Konserni määrittää IFRS 16:n mukaiseksi vuokrasopimuksista aiheutuvaksi velaksi määrän, joka vastaa jäljellä olevien vuokrien nykyarvoa diskontattuna konsernin lisäluoton korkoa vastaavalla korkokannalla. Käyttöomaisuuserä arvostetaan kirjanpitoarvoon ikään kuin standardia olisi sovellettu sopimuksen alkamisajankohdasta lähtien. Käyttöomaisuuserän arvo on määritetty diskonttaamalla tulevat vuokrat konsernin lisäluoton korkokannalla. Vuokrasopimuksista aiheutuvan velan ja käyttöomaisuuserien arvon erotus kirjataan omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen oikaisuksi.

Konserni soveltaa osittain takautuvaa siirtymävaihtoehtoa ja IFRS 16:n sallimia käytännön apukeinoja standardin käyttöönotossa. Konserni käyttää yhtä diskonttauskorkokantaa olennaisesti samankaltaisista vuokrasopimuksista muodostuviin kokonaisuuksiin. Aiemmin rahoitusleasingsopimukseksi luokitellut vuokrasopimukset on siirtymässä kirjattu IAS 17:n mukaisesti määritelyihin käyttöoikeusomaisuuserien ja vuokrasopimusvelkojen kirjanpitoarvoihin. Lisäksi konserni hyödyntää standardin sisältämän helpotuksen ja käsittelee soveltamisen aloittamisajankohdasta lähtien alle 12 kuukauden pituiset sopimukset lyhytaikaisina vuokrasopimuksina ja kirjaa niistä aiheutuvan vuokratulon tulosvaikutteisesti 1.1.2019 alkavalle tilikaudelle. Konserni tulee arvioimaan esimerkiksi vuokra-aikojen oikeellisuutta soveltamisajankohdan jälkeen ja korjaamaan niitä myöhemmin havaittujen tosiseikkojen perusteella.

Konserni on määrittänyt IFRS 16 -standardin vaikutuksen konsernin taseeseen kaikkien konsernin tunnistamien vuokrasopimusten osalta sekä sellaisten järjestelyiden, joihin saattaa liittyä vuokrasopimuksia osalta. Konsernilla tunnistettiin olevan kaikkiaan noin 400 vuokrasopimusta eri toimintamaissa. Konsernin lisäluoton koron painotettu keskiarvo eli diskonttauskorko perustuu IRS-markkinakorkoihin lisättyinä maakohtaiseen riskiin perustuvalla premiolla.

Konserni kirjaa IFRS 16:n soveltamisen seurauksena käyttöomaisuuden lisäykseksi 8,7 miljoonaa euroa. Taseen vuokrasopimuksista aiheutuvan velan lisäykseksi kirjataan 8,7 miljoonaa euroa. Oman pääoman kertyneiden voittovarojen lisäykseksi kirjataan 0,1 miljoonaa euroa. Laskennallisten verosaamisten lisäykseksi kirjataan 0,0 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä esitettävien vastuiden (14,5 miljoonaa euroa) ja avaavaan taseeseen 1.1.2019 kirjattavan velan (8,7 miljoonaa euroa) ero on 5,8 miljoonaa euroa, ja se johtuu lyhytaikaisista ja määrältään vähäisistä vuokrasopimuksista (3,5 miljoonaa euroa) sekä Saksan vuoden 2019 lopulla alkavasta uuden toimitilan vuokrasopimuksesta (2,2 miljoonaa euroa), joita ei ole otettu huomioon veloissa.

Oikaistut tuloslaskelman ja taseen luvut sekä muut tunnusluvut tilikaudelta 2017

	Aiemmin raportoitu vertailutieto ¹	Aiemmin raportoitu vertailutieto IFRS 15 -standardin mukaisena ²	Raportoitu oikaistu vertailutieto ³	Raportoitu oikaistu vertailutieto IFRS 15 -standardin mukaisena ⁴
Liikevaihto, milj. €	1 084,6	1 077,2	1 033,6	1 026,2
Liikevoitto, milj. €	293,0	285,6	284,1	276,7
% liikevaihdosta	27,0 %	26,5 %	27,5 %	27,0 %
Voitto ennen veroja, milj. €	286,5	279,1	277,7	270,3
% liikevaihdosta	26,4 %	25,9 %	26,9 %	26,3 %
Tuloverot, milj. €	60,5	59,0	58,6	57,1
Tilikauden voitto, milj. €	226,0	220,1	219,1	213,1
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen, milj. €	28,5	28,5	26,0	26,0
Laskennalliset verosaamiset, milj. €	1,3	5,4	1,3	5,4
Muut pitkäaikaiset velat, milj. €	0,0	18,7	0,0	18,7
Muut lyhytaikaiset velat, milj. €	92,4	94,3	92,4	94,3
Koroton vieras pääoma, milj. €	224,5	245,1	224,5	245,1
Oma pääoma yhteensä, milj. €	679,7	655,9	679,7	655,9
Taseen loppusumma, milj. €	1 055,5	1 052,4	1 055,5	1 052,4
Omavaraisuusaste, %	64,6 %	62,5 %	64,6 %	62,5 %
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	-1,9 %	-1,9 %	-1,9 %	-1,9 %
Sijoitetun pääoman tuotto, %	36,2 %	36,4 %	35,5 %	35,1 %
Oman pääoman tuotto verojen jälkeen, %	34,2 %	34,4 %	33,2 %	33,3 %
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	1,61	1,57	1,56	1,52
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €	1,61	1,57	1,56	1,52
Osakekohtainen oma pääoma, €	4,83	4,67	4,77	4,67

¹ Aiemmin konsernitilinpäätöksessä raportoitu vertailutieto.

² Aiemmin konsernitilinpäätöksessä raportoitu vertailutieto, jos IFRS 15 -standardin vaikutukset otetaan huomioon.

³ Tässä konsernitilinpäätöksessä raportoitu oikaistu vertailutieto. Orion Diagnostica on raportoitu lopetettuna toimintona.

⁴ Tässä konsernitilinpäätöksessä raportoitu oikaistu vertailutieto, jos IFRS 15 -standardin vaikutukset otetaan huomioon. Orion Diagnostica on raportoitu lopetettuna toimintona.

1. Myyntituotot asiakassopimuksista ja toimintasegmentit

Myyntituotot asiakassopimuksista

Konsernin liikevaihto koostuu kolmesta tuottovirrasta, jotka ovat tuotteiden myynti, markkinoilla olevien tuotteiden myyntioikeuksien myynti ja yhteistyökumppanien kanssa tehtävä kliinisen vaiheen tutkimus- ja kehitystyö. Tuotteiden myynti sisältää sekä myyntituotot tavaroiden myynnistä että rojaltiluotot, ja se muodostaa suurimman osan konsernin liikevaihdosta. Myyntituotot markkinoilla olevien tuotteiden myyntioikeuksien myynnistä ja myyntituotot yhteistyökumppanien kanssa tehtävästä kliinisen vaiheen tutkimus- ja kehitystyöstä raportoidaan alla olevassa taulukossa erässä Etappimaksut. Konsernin liikevaihto sisältää ainoastaan asiakassopimuksista saatuja myyntituottoja. Tuottovirtoihin liittyvät tuloutusperiaatteet on kuvattu konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

Myyntituotot tuottovirroittain

milj. €	2018	2017
Tavaroiden myynti	953,7	988,9
Rojaltituotot	17,4	29,8
Tuotteiden myynti yhteensä	971,0	1 018,7
Etappimaksut	5,3	12,2
Tuottovirtojen myynti yhteensä	976,3	1 030,8
Myynti lopetetuille toiminnoille	1,2	2,7
Konserni yhteensä	977,5	1 033,6

Myyntituotot yhteistyökumppanien kanssa tehtävästä kliinisen vaiheen tutkimus- ja kehitystyöstä olivat 0,5 miljoonaa euroa ja ne sisältyvät erään Etappimaksut. Tilikaudella 2018 on ajan kuluessa tuloutettu 2,0 miljoonaa euroa myyntituottoja asiakkaille luovutetuista suoritevelvoitteista. Konserni on kirjannut tilikaudella 2018 myyntituottoja aiemmilla kausilla täyttyneistä suoritevelvoitteista -0,0 miljoonaa euroa.

Myyntituotot tulosyksiköittäin

milj. €	2018	2017
Lääkeliiketoiminta	977,5	1 033,6
Alkuperälääkkeet	356,9	351,4
Erityistuotteet	473,1	519,0
Eläinlääkkeet	80,4	75,9
Fermion	50,7	51,0
Sopimusvalmistus ja muut	16,3	36,2
Konserni yhteensä	977,5	1 033,6

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät ja velat

milj. €	2018	
	Omaisuuserä	Velka
1.1.	0,1	20,6
Tilikauden aikana kirjatut myyntituotot, jotka kauden alussa sisältyivät sopimukseen perustuvaan velkaan		-1,9
Saatujen vastikkeiden lisäykset vähennettynä tilikaudella kirjatuilla myyntituotoilla		0,7
Tilikauden aikana toteutunut laskutus ja siirto velkoihin	-0,1	0,0
Uusista liiketoimista johtuva sopimukseen perustuvien omaisuuserien ja velkojen lisäys	1,7	2,6
31.12.	1,7	22,0

Jäljellä oleville suoritevelvoitteille kohdistettu transaktiohintaa

Tilikauden 2018 lopussa osaksi tai kokonaan täyttämättä oleville sopimuksille, jotka liittyvät tuottovirtoihin "Myyntituotot markkinoilla olevien tuotteiden myyntioikeuksien mynnistä" ja "Yhteistyökumppanien kanssa tehtävästä kliinisen vaiheen tutkimus- ja kehitystyöstä" kohdistetun transaktiohinnan kokonaismäärä oli 91,7 miljoonaa euroa. Konserni odottaa, että tästä täyttämättömille sopimuksille kohdistetusta transaktiohinnasta tilikausien 2019–2021 aikana kirjataan myyntituotoiksi 78,8 miljoonaa euroa. Loppuosan 12,8 miljoonaa euroa odotetaan kirjattavan myyntituotoiksi tilikauden 2022 alusta lähtien. Konserni hyödyntää käytännön apukeinoa olla antamatta tietoa jäljellä oleville suoritevelvoitteille kohdistetusta transaktiohinnasta sellaisten sopimusten osalta, joiden voimassaoloaika on alle vuosi.

Merkittävät myyntituottojen kirjaamiseen liittyvät harkintaa edellyttävät ratkaisut

Konsernin yhteistyössä Bayerin kanssa toteuttama Faasi III -tutkimus darolutamidista sisältää myyntituottojen kirjaamiseen liittyviä merkittäviä harkintaa edellyttäviä ratkaisuja, jotka liittyvät suoriteveloitteiden yksilöintiin ja muuttuvien vastikkeiden kirjausajankohdan määrittämiseen.

Bayer-sopimuksen kautta Orion on lisensoinut darolutamidiin liittyviä oikeuksia Bayerille, minkä yhteydessä osapuolet ovat sopineet yhteistyöstä liittyen Faasi III -tutkimuksen suorittamiseen sekä tuotteen kaupallistamiseen. Myönnettyä lisenssiä käsitellään erillisenä suoriteveloitteena, josta saatava vastike koostuu sopimuksen allekirjoituksen yhteydessä saadusta ja liikevaihdoksi kirjatusta 23 miljoonan euron kertakorvauksesta liittyen Orionin siihen asti suorittamaan tutkimustyöhön sekä muuttuvina vastikkeina käsiteltävistä kaupallistamisen yhteydessä saatavista etappimaksuista ja myynnin perusteella saatavista rojaltimaksuista. Suoriteveloitteen katsotaan täyttyvän ajan kuluessa, mutta tutkimuksen edistymiseen suunnitellusti sekä tuotteen kaupallistamiseen eri markkina-alueilla liittyvän epävarmuuden vuoksi myöhemmin saatavia etappimaksuja käsitellään muuttuvina vastikkeina. Ne kirjataan liikevaihdoksi, kun on erittäin epätodennäköistä, ettei kertyneiden kirjattujen myyntituottojen määrään jouduta tekemään merkittävää peruutusta. Kaupallistamisen yhteydessä saatavat etappimaksut kirjataan liikevaihdoksi seuraavasti:

- 45 miljoonaa euroa ensimmäisestä mynnistä Yhdysvalloissa
- 20 miljoonaa euroa ensimmäisestä mynnistä EU:ssa
- 8 miljoonaa euroa ensimmäisestä mynnistä Japanissa

Orion tulee lisäksi saamaan darolutamidin mynnistä rojaltituottoa, joka kirjataan liikevaihdoksi, kun Bayer on myynyt tuotteet ja oikeus rojalteihin on syntynyt.

Orion vastaa darolutamidin valmistuksesta maailmanlaajuisille markkinoille. Valmistaminen muodostaa erillisen suoriteveloitteen, joka koostuu sekä tuotantokapasiteetin rakentamisesta että darolutamidin valmistamisesta ja myymisestä Bayerille. Tuotantokapasiteetin rakentamiseen liittyvä vastike on ajan kuluessa täyttyvä. Se kirjataan liikevaihdoksi sopimuksen voimassaoloaikana, sillä Bayer saa tuotantokapasiteetin rakentamisesta suoritetuille etappimaksuille hyödyn sen vastaanottaessa valmiita darolutamiditabletteja, jotka on aikaansaatu tuotantokapasiteetin avulla. Tuotantokapasiteetin rakentamiseen liittyvät etappimaksut ja darolutamidin mynnistä saatavat maksut ovat luonteeltaan kiinteitä vastikkeita.

Muut myyntituottojen kirjaamiseen liittyvät tiedot

Konserni soveltaa IFRS 15:n käytännön apukeinoa, jonka mukaan vastikemäärää ei oikaista rahoituskomponentin vaikutuksella silloin, kun asiakas maksaa tuotteen konsernille alle vuoden kuluessa tuotteen luovuttamisesta tai kun huomattava osuus asiakkaan lupaamasta vastikkeesta on muuttuva, ja tämän vastikkeen määrä tai ajoittuminen vaihtelee sen perusteella, toteutuuko vastainen tapahtuma, joka ei ole olennaisilta osin asiakkaan määräysvallassa.

Tietoja asiakassopimuksiin perustuvista omaisuuseristä ja odotettavissa olevista luottotappioista on annettu liitetiedossa 16. Myyntisaamiset ja muut saamiset. Tietoja asiakassopimuksiin perustuvista veloista on annettu liitetiedoissa 21. Muut pitkäaikaiset velat ja 22. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat.

Toimintasegmentit

Konserni esittää tilikauden 2018 tilinpäätöksessä kaksi raportoitavaa segmenttiä, jotka ovat lääkeliketoiminta ja diagnostiikkaliiketoiminta. Diagnostiikkaliiketoiminta esitetään lopetettuna toimintona. Segmentit ovat konsernin strategisia liiketoiminta-alueita. Toimintasegmentit perustuvat konsernin sisäiseen organisaatorakenteeseen ja sisäiseen taloudelliseen raportointiin. Lääkeliketoiminta kehittää, valmistaa ja markkinoi lääkkeitä ja lääkkeiden vaikuttavia aineita. Diagnostiikkaliiketoiminta kehittää, valmistaa ja markkinoi diagnostisia testejä. Konserni ilmoitti allekirjoittaneensa sopimuksen Orion Diagnostica Oy:n kaikkien osakkeiden eli diagnostiikkasegmentin mynnistä 21.4.2018. Myynnin seurauksena diagnostiikkasegmentti on käsitelty lopetettuna toimintona tilikaudella 2018. Konsernin myytyä diagnostiikkasegmentin, joka esitetään lopetettuna toimintona, konsernilla on yksi segmentti lääkeliketoiminta.

Segmentin varat ja velat ovat eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä tavalla kohdistettavissa segmenteille. Konsernierät sisältävät vero- ja rahoituseriä, koko konsernille yhteisiä eriä sekä segmenttien välisten tapahtumien eliminoinnit. Investoinnit koostuvat aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden lisäyksistä.

milj. €	Lääke- liiketoiminta		Diagnostiikka- liiketoiminta (lopetetut toiminnot)		Konsernierät		Konserni	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Liikevaihto	977,5	1 033,6					977,5	1 033,6
Liikevoitto	265,3	296,3			-12,5	-12,2	252,8	284,1
Varat	840,7	832,1		52,0	306,0	171,4	1 146,7	1 055,5
Velat	176,2	165,2		16,8	197,4	193,8	373,6	375,8
Investoinnit	64,6	74,6			0,2	0,3	64,8	75,0
Poistot	40,2	38,1			0,5	0,5	40,7	38,6
Arvonalentumiset	0,3	0,9					0,3	0,9
Liiketoiminnan rahavirta	296,9	309,3	-8,5	8,9	-57,4	-89,8	230,9	228,4
Investointien rahavirta	-65,1	-73,8	149,1	-1,3	11,5	0,3	95,4	-74,9
Rahoituksen rahavirta							-205,3	-220,3
Henkilöstö keskimäärin	3 153	3 202		287	25	25	3 179	3 513

Diagnostiikkaliiketoiminta on käsitelty lopettuna toimintona ja sen tulosaikatuotteiset tiedot on esitetty liitetiedossa 30. Lopetettujen toiminnot.

Konsernieriin sisältyy konsernieliminoiteja seuraavasti: liikevaihto 0,0 (2017: 2,7) miljoonaa euroa, liikevoitto 0,0 (2017: 0,0) miljoonaa euroa, varat ja velat 0,0 (2017: 16,7) miljoonaa euroa. Muut konsernierät ovat konsernihallinnon kuluja sekä segmenteille kohdistamattomia rahoitus- ja muita eriä.

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

Maantieteelliset alueet esitetään päämarkkina-alueittain. Maantieteellisten alueiden liikevaihto esitetään asiakkaan sijaintimaan mukaan. Varat ja investoinnit esitetään niiden sijaintimaan mukaan.

milj. €	Suomi		Skandinavia		Muu Eurooppa		Amerikka		Muut maat		Konserni	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Myynti konsernin ulkopuolelle	312,1	328,6	154,9	173,5	304,1	311,7	58,3	78,8	148,0	141,0	977,5	1 033,6
Varat	1 026,7	939,3	27,6	28,0	90,0	86,5			2,4	1,8	1 146,7	1 055,5
Investoinnit	64,3	74,5	0,1	0,2	0,3	0,2			0,1	0,1	64,8	75,0

2. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

milj. €	2018	2017
Myyntivoitot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä, aineettomista hyödykkeistä ja muista sijoituksista	0,7	0,8
Vuokratuotot	1,8	0,6
Valuuttakurssivoitot ja -tappiot	-0,7	-1,0
Palveluveloitustuotot lopetetuilta toiminnoilta	1,0	2,9
Muut liiketoiminnan tuotot	2,8	1,8
Muut liiketoiminnan kulut	-0,1	-0,2
Yhteensä	5,5	4,9

3. Poistot ja arvonalentumiset

Toimintokohtaiset poistot ja arvonalentumiset

milj. €	2018	2017
Myytyjen suoritteiden kulut	22,6	21,9
Myynti ja markkinointi	8,2	7,3
Tutkimus ja kehitys	3,4	3,9
Hallinto	7,0	6,4
Yhteensä	41,1	39,5

Poistot ja arvonalentumiset hyödykeryhmittäin

milj. €	2018	2017
Rakennukset ja rakennelmat	10,2	8,9
Koneet ja kalusto	20,7	21,1
Muut aineelliset hyödykkeet	0,2	0,2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	31,1	30,2
Aineettomat oikeudet	9,1	8,5
Muut aineettomat hyödykkeet	0,8	0,8
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	10,0	9,3

Tilikaudella on kirjattu arvonalennus 0,3 (2017: 0,7) miljoonaa euroa aineettomista oikeuksista myynnin ja markkinoinnin kuluihin sekä 0,0 (2017: 0,2) miljoonaa euroa koneista ja kalustosta myytyjen suoritteiden kuluihin. Selvitys poistojen perusteista on esitetty tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

4. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut ja tilintarkastajan palkkiot

milj. €	2018	2017
Palkat ja palkkiot	161,7	163,1
ELÄKEKULUT		
Maksupohjaiset järjestelyt	20,1	21,1
Etuuspohjaiset järjestelyt	2,9	4,3
OSAKEKANNUSTINJÄRJESTELMÄ		
Osakkeina toteutettavat	3,3	2,6
Rahana toteutettavat	2,3	1,5
Muut henkilösivukulut	10,4	11,2
Yhteensä	200,7	203,9
Henkilöstö keskimäärin	3 179	3 205

Segmenttikohtaiset henkilöstömäärät esitetään liitetiedossa 1. Myyntituotot asiakassopimuksista ja toimintasegmentit. Etuuspohjaiset eläkejärjestelmät esitetään liitetiedossa 12. Eläkesaamiset ja -veloitteet. Johdon työsuhde-etuudet esitetään kohdassa 29. Lähipiiritapahtumat.

Osakeperusteiset maksut

Konsernilla on voimassa vuonna 2016 alkanut konsernin avainhenkilöiden osakepohjainen kannustinjärjestelmä. Järjestelmässä on ansaintajaksoja, joiden alkamisesta ja pituudesta yhtiön hallitus on päättänyt vuosittain vuosina 2016, 2017 ja 2018.

Hallitus on päättänyt ansaintajakson ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmän käyttöönoton yhteydessä alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2016 ja kalenterivuodet 2016–2018. Vuonna 2017 alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2017 ja kalenterivuodet 2017–2019. Vuonna 2018 alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2018 ja kalenterivuodet 2018–2020. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2016, 2017 ja 2018 perustuu Orion-konsernin liikevoittoon. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2016–2018, 2017–2019 ja 2018–2020 perustuu Orion Oyj:n B-osakkeen kokonaistuottoon.

Järjestelmän kohderyhmään kuuluu enintään 50 henkilöä. Järjestelmän perusteella maksettavien palkkioiden yhteismäärä on enintään 500 000 Orion Oyj:n B-osaketta ja osakkeiden arvoa vastaava määrä rahaa. Järjestelmästä on 31.12.2018 mennessä maksettu maksettu palkkioina yhteensä 133 724 Orion Oyj:n B-osaketta.

Vuonna 2013 alkanut järjestelmä ei ole enää voimassa ja viimeiset palkkiot maksettiin vuonna 2018. Siinä oli ansaintajaksoja, joiden alkamisesta ja pituudesta yhtiön hallitus päätti vuosittain vuosina 2013, 2014 ja 2015. Hallitus päätti ansaintajakson ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmän käyttöönoton yhteydessä alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2013 ja kalenterivuodet 2013–2015. Vuonna 2014 alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2014 ja kalenterivuodet 2014–2016. Vuonna 2015 alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2015 ja kalenterivuodet 2015–2017. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2013, 2014 ja 2015 perustui Orion-konsernin liikevoittoon. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2013–2015, 2014–2016 ja 2015–2017 perustui Orion Oyj:n B-osakkeen kokonaistuottoon.

Järjestelmän kohderyhmään kuului noin 35 henkilöä. Järjestelmästä maksettiin palkkioina yhteensä 407 677 Orion Oyj:n B-osaketta.

Järjestelmän palkkiot maksetaan osittain yhtiön B-osakkeina ja osittain rahana. Palkkioita on maksettu vuonna 2013 ja 2016 alkaneista järjestelmistä ja mahdollisia tulevia palkkioita, vuonna 2016 alkaneesta järjestelmästä, maksetaan seuraavasti:

Ansaintajakso	Palkkio maksettu / mahdollinen palkkio maksetaan
2013	3.3.2014
2014	2.3.2015
2013–2015	1.3.2016
2015	1.3.2016
2014–2016	1.3.2017
2016	1.3.2017
2015–2017	1.3.2018
2017	1.3.2018
2016–2018	2019
2018	2019
2017–2019	2020
2018–2020	2021

Osakepalkkiojärjestelmän yhden vuoden pituisten ansaintajaksojen perusteella saatuja osakkeita ei saa luovuttaa järjestelmään määritetyn sitouttamisjakson aikana. Kolmen vuoden ansaintajaksoihin ei liity sitouttamisjaksoa. Järjestelmästä yhden kalenterivuoden aikana maksettavien palkkioiden arvo yhteensä on enintään 1,75 kertaa avainhenkilön bruttovuosispalkka palkkioiden maksuhetkellä.

Järjestelmästä aiheutuvat kulut kirjataan sitouttamisjakson aikana. Odotettavissa olevia osinkoja ei ole erikseen otettu huomioon, koska osingot huomioidaan osakepalkkion määräytymisessä. Orion Oyj:n B-osakkeen kokonaistuottoon perustuvien ansaintajaksojen palkkioiden käyvät arvot on kerrottu alla olevassa taulukossa. Käyvät arvot on määritetty Binary "asset or nothing call" -optionarvostusmallilla.

Voimassa olevat ansaintajaksot

	2018	2018–2020	2017–2019	2016–2018
Ansaintajakson alkamispäivä	1.1.2018	1.1.2018	1.1.2017	1.1.2016
Ansaintajakson päättymispäivä	31.12.2018	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Sitouttamisjakson päättymispäivä	31.12.2020			
Osakepalkkioiden myöntämispäivä	14.3.2018	14.3.2018	30.3.2017	23.3.2016
Osakkeiden käypä arvo myöntämishetkellä, € ¹	26,73	26,73	48,83	29,16
Palkkioiden käypä arvo myöntämishetkellä, € ¹		4,45	14,82	8,67

¹ Palkkioiden osakekohtainen käypä arvo myöntämishetkellä on määritettyä Binary "asset or nothing call" -optionarvostusmallilla.

Luovutetut osakkeet

	2018	2017	2016
Tilikaudella luovutetut osakkeet, kpl	112 961	107 965	144 350
Osakekohtainen luovutushinta, € ¹	26,52	47,10	31,08
Luovutushinta yhteensä, milj. €	3,0	5,1	4,5
Sitouttamisjakson päättymispäivä ²	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017

¹ B-osakkeen luovutuspäivän keskimurssi.

² Koskee vain kalenterivuoden mittaisen ansaintajakson perusteella myönnettyjä osakkeita.

Tilintarkastajan palkkiot

milj. €	2018	2017
Tilintarkastus	0,2	0,3
Tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot		0,0
Veroneuvonta		0,1
Muut palvelut	0,0	
Yhteensä	0,3	0,4

KPMG OY AB:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut Orion-konsernin yhtiöille tilikaudella 2018 olivat yhteensä 0,0 miljoonaa euroa. PricewaterhouseCoopers Oy:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut Orion-konsernin yhtiöille tilikaudella 2017 olivat yhteensä 0,1 miljoonaa euroa. Palvelut koostuivat tilintarkastajan lausunnoista (0,0 miljoonaa euroa) ja veropalveluista (0,1 miljoonaa euroa).

5. Rahoitustuotot ja -kulut

milj. €	2018	2017
Korkotuotot rahamarkkinasijoituksista	0,0	0,0
Osinkotuotot muista sijoituksista	0,0	0,0
Muut korkotuotot	0,3	0,2
Muut rahoitustuotot	0,0	0,0
Rahoitustuotot yhteensä	0,3	0,2
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjatuihin veloista	4,5	4,5
Valuuttakurssierot, netto	0,1	0,4
Muut rahoituskulut	0,1	1,7
Rahoituskulut yhteensä	4,7	6,6
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-4,4	-6,4

Konsernilla ei ole ollut tilikauden aikana huomattavia pitkän valmistusajan vaativia omaisuushankintoja, joten tilikaudella ei ole aktivoitu vieraan pääoman menoja.

Muihin rahoituskuluihin vuodelta 2017 sisältyy 1,6 miljoonan euron lainan alaskirjaus entiseltä tytäryhtiöltä.

Rahoitustuottoihin ja -kuluihin kirjatut valuuttakurssivoitot (+) ja -tappiot (-)

milj. €	2018	2017
Valuuttakurssivoitot	1,3	1,2
Valuuttakurssitappiot	-1,4	-1,6
Netto	-0,1	-0,4

Liikevoiton yläpuolelle kirjatut valuuttakurssivoitot (+) ja -tappiot (-)

milj. €	2018	2017
Liikevaihtoon sisältyvät	-0,8	-2,5
Myytyjen suoritteiden kuluihin sisältyvät	-0,5	3,5
Muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät	-0,7	-1,0
Toimintojen kuluihin sisältyvät	-0,1	0,3

6. Tuloverot

milj. €	2018	2017
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	48,6	59,1
Aikaisempien tilikausien tuloverot	-0,5	1,0
Laskennalliset verot	2,9	-1,6
Yhteensä	51,0	58,6

Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot

milj. €	2018	2017
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät (tuotto -/kulu +)	-9,2	7,4

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan 20,0 %:n verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytys

milj. €	2018	2017
Tulos ennen veroja	248,4	277,7
Konsernin verot laskettuna kotimaan verokannalla	49,7	55,5
Ulkomaisten tytäryhtiöiden eriävien verokantojen vaikutus	0,6	0,6
Verovapaat tuotot	-0,1	-0,1
Vähennyskelvottomat kulut	0,9	1,6
Vahvistettujen tappioiden hyödyntäminen	-0,5	
Verot edellisiltä tilikausilta	-0,5	1,0
IFRS-kirjauksista johtuvat erät	0,9	-0,3
Muut erät	-0,1	0,3
Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot	51,0	58,6
Efektiivinen verokanta	20,5 %	21,1 %

7. Osakekohtainen tulos ja osinko

Laimentamaton osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot

	2018	2017
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. €	197,3	219,1
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana, 1 000 kpl	140 677	140 565
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	1,40	1,56

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot

	2018	2017
Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa käytettävä tulos, milj. €	197,3	219,1
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa, 1 000 kpl	140 677	140 565
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €	1,40	1,56

Laimentamaton osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot

	2018	2017
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. €	132,9	7,0
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana, 1 000 kpl	140 677	140 565
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	0,95	0,05

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot

	2018	2017
Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa käytettävä tulos, milj. €	132,9	7,0
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa, 1 000 kpl	140 677	140 565
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, €	0,95	0,05

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä kauden aikana. Osakkeiden keskimääräistä lukumäärää on oikaistu tilikauden 2018 aikana konsernin hallussa olevilla omilla osakkeilla.

Osakekohtainen osinko

	2018	2017
Tilikaudella maksettu osinko, milj. €	204,0	217,9
Osakkeiden lukumäärä 31.12., 1 000 kpl	140 695	140 582
Tilikaudella maksettu osakekohtainen osinko, €	1,45	1,55

Osakekohtainen osinko lasketaan jakamalla tilikaudella maksettu osinko tilinpäätöspäivänä ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. 31.12.2018 konsernin hallussa oli 562 440 kpl yhtiön omia osakkeita.

Yhtiökokoukselle, joka pidetään 26.3.2019, ehdotetaan tilikaudelta 2018 jaettavaksi osinkona 1,50 euroa osakkeelta, yhteensä 211,0 miljoonaa euroa. Ehdotettua osinkoa ei ole otettu huomioon tilinpäätöksessä.

8. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

milj. €	Maa- ja vesialueet		Rakennukset ja rakennelmat		Koneet ja kalusto		Muut aineelliset hyödykkeet ¹		Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet		Yhteensä	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Hankintameno 1.1.	6,6	5,9	348,1	332,1	402,5	394,6	5,1	4,6	61,2	30,9	823,5	768,3
Lisäykset		0,6	4,3	12,0	13,2	14,3	0,1	0,3	18,6	40,1	36,1	67,4
Lopetetut toiminnot			-8,4		-21,6		-0,1		-2,9		-32,9	
Vähennykset			-0,8	-0,0	-17,9	-11,7	-0,0	-0,0	-0,0	-0,2	-18,8	-11,9
Siirrot tase-erien välillä			9,3	4,0	11,2	5,4	0,0	0,2	-20,6	-9,7	-0,1	-0,2
Kurssierot					-0,1	-0,1	-0,0	-0,0			-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.	6,6	6,6	352,4	348,1	387,3	402,5	5,0	5,1	56,3	61,2	807,7	823,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	0,2	0,2	-199,9	-190,3	-297,3	-285,8	-3,4	-3,3			-500,4	-479,2
Lopetetut toiminnot			8,4		14,6		0,0				23,0	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			0,6	0,0	17,1	10,8	0,1	0,0			17,7	10,8
Tilikauden poistot			-10,2	-9,6	-20,7	-22,2	-0,2	-0,2			-31,1	-31,9
Arvonalentumiset						-0,2						-0,2
Kurssierot					0,1	0,1	0,0	0,0			0,1	0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0,2	0,2	-201,1	-199,9	-286,3	-297,3	-3,5	-3,4			-490,7	-500,4
Kirjanpitoarvo 1.1.	6,8	6,1	148,3	141,8	105,2	108,9	1,6	1,3	61,2	30,9	323,1	289,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	6,8	6,8	151,3	148,3	101,0	105,2	1,5	1,6	56,3	61,2	316,9	323,1

¹ Muut aineelliset hyödykkeet sisältävät pääosin vuokrahuoneistojen perusparannuksia, asfaltointeja, ympäristötöitä ja taide-esineitä.

Rahoitusleasing sopimukset

Koneisiin ja kalustoon sisältyvä rahoitusleasing sopimuksilla hankittu omaisuus

milj. €, 31.12.	2018	2017
Hankintameno	17,8	16,6
Kertyneet poistot	-16,2	-15,0
Kirjanpitoarvo	1,6	1,6

Koneiden ja kaluston hankintameno lisäykseen sisältyy rahoitusleasing sopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä 1,2 (2017: 1,1) miljoonaa euroa.

9. Aineettomat hyödykkeet

milj. €	Liikearvo		Aineettomat oikeudet ¹		Muut aineettomat hyödykkeet ²		Yhteensä	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Hankintameno 1.1.	13,5	13,5	145,8	138,3	58,1	57,5	217,4	209,3
Lisäykset			27,7	8,1	0,9	1,0	28,7	9,1
Lopetetut toiminnot			-13,4		-1,3		-14,7	
Vähennykset			-3,0	-0,8		-0,3	-3,0	-1,1
Siirrot tase-erien välillä			0,1	0,1		0,0	0,1	0,2
Kurssierot			-0,0			-0,0	-0,0	-0,0
Hankintameno 31.12.	13,5	13,5	157,2	145,8	57,8	58,1	228,5	217,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.			-109,0	-100,4	-55,5	-55,0	-164,5	-155,4
Lopetetut toiminnot			5,4		1,3		6,7	
Vähennysten kertyneet poistot			3,0	0,8		0,2	3,0	1,0
Tilikauden poistot			-8,8	-8,7	-0,8	-0,8	-9,6	-9,5
Arvonalentumiset			-0,3	-0,7			-0,3	-0,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.			-109,8	-109,0	-55,1	-55,5	-164,9	-164,5
Kirjanpitoarvo 1.1.	13,5	13,5	36,7	37,9	2,6	2,5	52,9	53,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,5	13,5	47,5	36,7	2,7	2,6	63,7	52,9

¹ Aineettomat oikeudet sisältävät pääasiassa tuoteoikeuksia ja myyntilupia tasearvoltaan 39,6 (2017: 21,5) miljoonaa euroa sekä lisäksi ohjelmistoja, tavaramerkkejä, patenteja ja vapaakirjoja.

² Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät ulkopuolisille maksettuja ohjelmistojen kehittämismenoja ja liittymismaksuja.

Konsernilla ei ole muita rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvo. Konsernilla ei ole sisäisesti aikaansaatuja aineettomia hyödykkeitä, vaan ne ovat hankittuja.

Liikearvojen ja aineellisten ja aineettomien omaisuuserien arvonalentumistestaukset

Liikearvo

Liikearvo 13,5 miljoonaa euroa on syntynyt Farnos-Yhtymä Oy:n hankinnasta vuonna 1990. Liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmälle, joka muodostaa Lääkeliiketoimintasegmentin.

Kerryttävissä oleva rahamäärä on määritetty arvonalentumistesteissä käyttöarvolaskelman avulla. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat 5 vuoden ajanjakson. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset rahavirrat on arvioitu varovasti käyttäen kasvutekijänä nolla prosenttia. Johdon ennusteet perustuvat globaalin lääkemarkkinan kasvuun, lääkemyynnin markkinaosuuksiin sekä lääkkeiden markkinoiden ja myynnin odotettavissa olevaan kehitykseen.

Diskonttauskorkona on käytetty yksiköille määritettyä keskimääräistä pääomapainotettua tuottovaatimusta (WACC, weighted average cost of capital), jossa on otettu huomioon yksikköön liittyvät erityiset riskit. Diskonttauskorko on määritetty ennen veroja. Diskonttauskorko tilikaudella on 6,90 % (2017: 6,02 %).

Arvonalentumistestauksen perusteella ei tilikaudella ole ollut tarvetta liikearvon arvonalentumiskirjauksiin.

Minkään käytetyn keskeisen muuttujan muutos kohtuullisesti arvioituna ei johtaisi tilanteeseen, jossa rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmän kerryttävissä olevat rahamäärät alittaisivat niiden kirjanpitoarvon.

Käyttöönottamattomat aineettomat hyödykkeet

Käyttöönottamattomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestit laaditaan vuosittain. Arvonalentumistestauksessa kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvoon. Rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat 5–15 vuoden ajanjakson käyttönotosta alkaen. Yli viiden vuoden ennusteiden käyttö perustuu tuotteiden elinkaaren arvioituun pituuteen. Viiden vuoden jälkeisten rahavirtojen kasvu ei ylitä yhtiön tuotteiden tai lääketieteellisuuden markkinoiden keskimääräistä kasvuvauhtia. Diskonttauskorot tilikaudella olivat 10–12 % ja ne on määritetty erikseen kullekin yksikölle huomioiden yksikön riskit.

Käyttöönottamattomien aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo on 10,7 (2017: 10,7) miljoonaa euroa.

Tilikaudella kirjatut arvonalennukset

Tilikaudella on kirjattu arvonalentumistappiota lääkeliikeyrityksien aineettomista oikeuksista yhteensä 0,3 (2017: 0,7) miljoonaa euroa. Arvonalennuksista 0,2 (2017: 0,7) miljoonaa euroa kohdistuu käyttöönottamattomiin aineettomiin oikeuksiin. Merkittävimmät arvonalennukset on tehty hankituista tuoteoikeuksista, joiden kehittäminen on lopetettu sekä tuotteista, jotka jo ovat markkinoilla, mutta joiden ennustetut kerrytettävissä olevat rahavirrat olivat kirjanpitoarvoa pienemmät. Tuoteoikeudet, joiden kehittäminen on lopetettu, on kirjattu koko tase-arvoltaan kuluksi.

Muutoin tilikaudella ei ole esiintynyt viitteitä siitä, että aineettomien hyödykkeiden arvo saattaisi olla alentunut.

10. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä ja yhteiset toiminnot

milj. €	2018	2017
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,1	0,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		
Osakkuusyritysten myynti	-0,0	
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,1

Konsernin osakkuus- ja yhteisyritykset

Omistusosuus, %, 31.12.	Kotipaikka	2018	2017
Hangon Puhdistamo Oy	Hanko	50,0 %	50,0 %
Regattalämpö Oy	Hanko		42,6 %

Hangon Puhdistamo Oy:n toimialana on omistajayritysten jäteveden puhdistus. Regattalämpö Oy tuottaa kiinteistöpalveluita omistajayritysten asuintaloille. Yritykset toimivat omakustannusperiaatteella kulut kattaen ja voittoon pyrkimättä, joten niiden vaikutus tuloslaskelmaan ja taseeseen on vähäinen. Regattalämpö Oy myytiin kesäkuussa 2018.

Konsernin osakkuusyritysten yhteenlasketut taloudelliset tiedot

milj. €	2018	2017
Varat	5,7	5,9
Velat	5,0	5,1
Liikevaihto	2,8	2,8
Tilikauden voitot (+) ja tappiot (-)	0,0	0,0

Osakkuusyritysten viimeisimmät saatavissa olevat tilinpäätökset ovat vuosilta 2017 ja 2016.

Yhteiset toiminnot

Tilikaudella 2018 yhteisien toimintojen kulut olivat yhteensä 6,2 (2017: 8,0) miljoonaa euroa. Tilikauden 2018 lopussa Orionilla oli yhteisiin toimintoihin liittyviä saatuja ennakkomaksuja taseessa yhteensä 2,4 (2017: 2,1) miljoonaa euroa.

Orionin ja Bayerin välinen lisensointi-, kehitys- ja kaupallistamissopimus

Orion ja Bayer aloittivat kesäkuussa 2014 maailmanlaajuisen yhteistyön androgeenireseptorin estäjän darolutamidin (ODM-201-lääkeaihion) kehitystyössä ja kaupallistamisessa. Darolutamidi on kliinisessä kehityksessä eturauhassyöpäpotilaiden hoitoon. Vuonna 2014 aloitetulla faasi III -tutkimuksella arvioidaan edelleen darolutamidin tehoa ja turvallisuutta potilailla, joilla on etäpesäkkeetön kastraatioresistentti eturauhassyöpä (nm-CRPC) ja vuonna 2016 aloitetulla toisella tutkimuksella potilailla, joilla on levinnyt hormonisensitiivinen eturauhassyöpä (mHSPC).

Orion ja Bayer perustivat darolutamidin faasi III -tutkimushanketta varten ohjausryhmän. Hankkeessa katsotaan olevan yhteinen määräysvalta osapuolten välillä. Sopimukseen ei liity erillistä sijoitusvälinettä, joten tutkimushanke käsitellään IFRS 11:n mukaisena yhteisenä toimintona. Darolutamidin tutkimushankkeeseen liittyvistä kuluista pääosin vastaa Bayer riippumatta tutkimuksen lopputuloksesta. ARAMIS-tutkimuksen päämuuttuja saavutettiin lokakuussa 2018.

Sopimuksen mukaan Bayerilla on oikeus kaupallistaa tuotteen maailmanlaajuisesti ja Orionilla on oikeus yhteiseen myynnin edistämiseen Euroopassa. Lisäksi Orion vastaa tuotteen valmistamisesta maailmanlaajuisille markkinoille. Orion on oikeutettu saamaan Bayerilta etappimaksuja darolutamidin ensimmäisistä myynneistä Yhdysvaltojen, EU:n ja Japanin markkinoilla. Etappimaksujen lisäksi Orion saa darolutamidin tuotemyynnistä porrastettua rojaltia. Orionilla on myös mahdollisuus saada Bayerilta myyntiin perustuvia kertasuorituksia tiettyjen myyntirajojen täytyessä.

Orionin ja Janssenin välinen lisensointi-, kehitys- ja kaupallistamissopimus

Orion ja Janssen Pharmaceuticals solmivat tilikauden 2013 aikana sopimuksen alfa-2C adreno reseptorin antagonistien jatkokehityksestä ja kaupallistamisesta Alzheimerin taudin oireiden hoitoon, sisältäen kliinisissä tutkimuksissa olevan ORM-12741 -molekyylin. Orion sai ennen yhteistyötä päätökseen ORM-12741 -molekyylin faasi IIa:n kliiniset tutkimukset ja Orion ja Janssen rahoittivat yhdessä jatkotutkimukset. Jatkotutkimuksissa tuotteella ei havaittu tavoiteltua tehoa.

Orionilla ja Janssenilla on sopimukseen liittyen yhteinen ohjausryhmä, ja hankkeessa katsotaan olevan yhteinen määräysvalta osapuolten välillä. Sopimukseen ei liity erillistä sijoitusvälinettä, joten hanke käsitellään IFRS 11:n mukaisena yhteisenä toimintona. Orion käyttää valtaosan allekirjoitusmaksusta kliinisen vaiheen faasi IIa:n lisätutkimuksiin. Orion pitää yksinoikeuden tuotteiden kaupallistamiseen Euroopassa, ja myöntää Janssenille maailmanlaajuisen lisenssin kehittämään yksinoikeudella ORM-12741:a ja muita alfa-2C-tutkimusalan molekyylejä. Janssenilla on yksinoikeus näiden molekyylin kaupallistamiseen Euroopan ulkopuolisilla alueilla.

11. Muut sijoitukset

Myytävissä sijoitukset, 31.12.2018 tasearvoltaan 0,3 (2017: 0,3) miljoonaa euroa, sisältävät listaamattomien yhtiöiden osakkeita ja osuuksia. Ne esitetään hankintahintaan, koska niiden käypiä arvoja ei voida luotettavasti määrittää.

12. Eläkesaamiset ja -velvoitteet

Orion-konsernilla on etuus pohjaisia eläkejärjestelyitä sekä Suomessa että Norjassa. Näitä eläkejärjestelyitä koskeva sääntely on jokseenkin samanlainen. Merkittävin yksittäinen eläkejärjestely on Suomessa sijaitseva Orionin Eläkesäätiö, jonka kautta hoidetaan Suomessa työskentelevien toimihenkilöiden eläkejärjestelyt. Eläkesäätiöön sisältyy kaikille toimihenkilöille kuuluva lakisääteinen eläkevakuutus (B-osasto), josta vain osa käsitellään IAS 19-standardin mukaisesti etuus pohjaisena, sekä osalle toimihenkilöitä kohdistettu lisäeläkevakuutus (A-osasto), joka on kokonaan etuus pohjainen. Orionin eläkesäätiöön kuuluvia varoja on sijoitettu Suomen lainsäädännön mukaan. Eläkesäätiön varojen hallinnoinnista vastaavat säätiön johto ja hallitus. Konsernilla on myös muita Suomessa ja Norjassa sijaitsevia etuus pohjaisia eläkejärjestelyitä, joihin liittyviä varoja hallinnoi konsernin ulkopuolinen taho.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvojen määräytyminen

milj. €, 31.12.	Eläkesäätiö	Muut	Eläkesäätiö	Muut
	2018	2018	2017	2017
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	299,7	14,4	298,1	14,5
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-331,2	-11,4	-353,2	-12,0
Ylijäämä (-) / Alijäämä (+)	-31,5	2,9	-55,2	2,5
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo		0,7		0,7
Nettomääräinen saaminen (-) / velka (+) taseessa	-31,5	3,6	-55,2	3,2

Määrät taseessa

milj. €, 31.12.	Eläkesäätiö	Muut	Eläkesäätiö	Muut
	2018	2018	2017	2017
Velat		3,6		3,2
Saaminen	-31,5		-55,2	
Nettomääräinen saaminen (-) / velka (+) taseessa	-31,5	3,6	-55,2	3,2

Laajan tuloslaskelman etuus pohjaiset eläkekulut

milj. €	Eläkesäätiö	Muut	Eläkesäätiö	Muut
	2018	2018	2017	2017
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	3,5	0,6	3,8	0,5
Korkokulu ja -tuotto yhteensä	-1,2	0,1	-0,5	0,1
Eläkekulu (+) / tuotto (-) tuloslaskelmassa	2,3	0,6	3,4	0,6
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	27,3	0,7	-37,0	0,1
Eläkekulu (+) / tuotto (-) laajassa tuloslaskelmassa	29,6	1,3	-33,7	0,7

Yllä olevan taulukon tilikauden 2018 luvut sisältävät vain jatkuvat toiminnot. Diagnostiikkaliiketoiminnan myynnistä johtuen konserni on kirjannut lopetetuille toiminnoille 4,5 miljoonan euron eläkekulun vähennyksen liittyen Eläkesäätiön etuus pohjaisiin eläkejärjestelyihin tilikaudelle 2018.

Etuus pohjaiset eläkekulut toiminnoittain

milj. €	Eläkesäätiö	Muut	Eläkesäätiö	Muut
	2018	2018	2017	2017
Myytyjen suoritteiden kulut	0,8		1,3	
Myynti ja markkinointi	0,3	0,2	0,5	0,2
Tutkimus ja kehitys	0,6		1,0	
Hallinto	0,6	0,4	0,5	0,4
Eläkekulu (+) / tuotto (-) tuloslaskelmassa	2,3	0,6	3,4	0,6

Yllä olevan taulukon tilikauden 2018 luvut sisältävät vain jatkuvat toiminnot.

Velvoitteen nykyarvon muutokset

milj. €	Eläkesäätiö	Muut	Eläkesäätiö	Muut
	2018	2018	2017	2017
Velvoite tilikauden alussa	298,1	15,2	308,7	14,5
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	3,5	0,6	3,8	0,5
Korkokulu	6,3	0,3	6,3	0,3
Lopetetut toiminnot	-15,4			
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät				
Taloutta koskevien oletusten muutoksesta johtuvat voitot (-) tai tappiot (+)	-6,6	0,1	-16,2	0,2
Kokemusperäiset voitot (-) tai tappiot (+)	21,5	-0,4	2,6	0,3
Yhteensä	14,9	-0,2	-13,6	0,5
Kurssierot		-0,0		-0,4
Maksetut etuudet	-7,7	-0,8	-7,1	-0,3
Velvoite tilikauden lopussa	299,7	15,0	298,1	15,2

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset

milj. €	Eläkesäätiö	Muut	Eläkesäätiö	Muut
	2018	2018	2017	2017
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden alussa	353,2	12,0	331,5	11,2
Korkotuotto	7,6	0,3	6,7	0,2
Lopetetut toiminnot	-10,8			
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät				
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	-12,4	-0,9	23,5	0,4
Yhteensä	-12,4	-0,9	23,5	0,4
Kurssierot		-0,0		-0,3
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	1,3	1,0	-1,3	0,6
Maksetut etuudet	-7,7	-0,8	-7,1	-0,2
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden lopussa	331,2	11,4	353,2	12,0

Orionin Eläkesäätiön kautta toteutettuun järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen jakautuminen omaisuusryhmiin, prosenttiosuutena järjestelyyn kuuluvien kaikkien varojen käyvistä arvoista

%	2018	2017
Osakkeet kehittyneillä markkinoilla	41 %	44 %
Osakkeet kehittyvillä markkinoilla	7 %	7 %
Joukkovelkakirjalainat	19 %	19 %
Rahavarat ja rahamarkkinasijoitukset	9 %	9 %
Kiinteistöt	16 %	14 %
Muut erät	8 %	7 %
Yhteensä	100 %	100 %

Muissa järjestelyissä varat ovat vakuutusyhtiöiden vastuulla eikä varojen jakautumista ole mahdollista esittää omaisuusryhmittäin.

Orionin Eläkesäätiön varoihin sisältyy vuonna 2018 emoyhtiö Orion Oyj:n osakkeita käyvältä arvoltaan 21,9 (2017: 20,6) miljoonaa euroa, joka on 6,4 % (2017: 5,6 %) järjestelyyn kuuluvista varoista.

Eläkesäätiössä pyritään sijoitusjakaamaan, joka hajauttaa eri omaisuuslajien riskiä pitkällä aikavälillä. Merkittävin osa varoista on sijoitettu osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin.

Orionin Eläkesäätiössä käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

%	2018	2017
Diskonttauskorko	2,25	2,20
Inflaatioaste	1,50	1,50
Tuleva eläkkeiden korotusolettamus	0,60–2,10	0,60–2,70
Tuleva palkankorotusolettamus	1,30	1,30

Konserni ennakoii maksavansa vuonna 2019 kannatusmaksuja eläkejärjestelyihin 15 (2018: 17) miljoonaa euroa.

Orionin Eläkesäätiön vastuvelka 299,7 (2017: 298,1) miljoonaa euroa on diskontattu 2,25 %:n (2,20 %) diskonttauskorolla. Jos diskonttaus-korkoa muutetaan +/- 0,50 %-yksikköä muiden oletusten pysyessä ennallaan, niin muutoksen vaikutus vastuvelkaan on -24,7/+28,3 (2017: -25,6/+29,4) miljoonaa euroa.

Etuspohjaisen veloitteen duraation painotettu keskiarvo on 18 (2017: 15) vuotta.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt altistavat konsernin riskeille, joista olennaisimpia on kuvattu lähemmin alla.

Varojen ja veloitteen volatiliiteetti

Järjestelyistä aiheutuvan nettovelan laskentaan käytetään diskonttauskorkoa, joka perustuu yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen tuottoon. Pitkällä aikavälillä konsernin tavoitteena on saada etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluville varoille diskonttauskoron ylittävää tuottoa, sillä osa varoista koostuu oman pääoman ehtoista sijoituksista, joiden tuoton odotetaan pitkällä aikavälillä olevan korkeampi kuin diskonttauskoron perusteena olevien joukkovelkakirjalainojen tuotto. Kun varoille saatava tuotto ylittää tai alittaa diskonttauskoron, etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvien varojen arvo muuttuu. Tämä saattaa johtaa yli- tai alijäämän syntymiseen järjestelyssä. Orionin Eläkesäätiön vakavaraisuusasema on hyvä, minkä vuoksi Orionin Eläkesäätiö sietää hyvinkin voimakkaan osakemarkkinoiden laskun.

Muutokset joukkovelkakirjalainojen tuotoissa

Joukkovelkakirjalainojen tuoton muuttuessa konserni voi joutua muuttamaan diskonttauskorkoa. Tämä vaikuttaa etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvien veloitteiden arvoihin sekä laajaan tuloslaskelmaan kirjattaviin etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyviin eriin. Toisaalta osa näiden järjestelyjen varoista on sijoitettu joukkovelkakirjalainoihin, joiden arvon muutos saattaa kompensoida osittain veloitteen arvon muutoksen vaikutusta nettovelan arvoon.

Inflaatoriski

Etuusperusteisten järjestelyjen veloitteen määrä kasvaa, kun inflaatio kasvaa. Järjestelyihin kuuluvia varoja on sijoitettu mm. oman pääoman ehtoisin instrumentteihin, joihin inflaation vaikutus on vähäinen. Inflaation kiihtyminen saattaa tämän vuoksi kasvattaa etuuspohjaisten järjestelyjen alijäämää.

Odotettavissa oleva elinikä

Etuuspohjaisten järjestelyjen veloitteet liittyvät pitkälti elinikäisten etuuksien tuottamiseen jäsenille. Odotettavissa olevan eliniän nousu kasvattaa tällöin etuuspohjaisten järjestelyjen veloitteen määrää.

13. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennalliset verosaamiset

milj. €, 31.12.	2018	2017
Eläkeveloitteet	0,8	0,7
IFRS 15-standardin käyttöönoton vaikutus	3,9	
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,3	0,4
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	0,2	0,2
Yhteensä	5,1	1,3

Laskennalliset verovelat

milj. €, 31.12.	2018	2017
Poistoero ja varaukset	25,1	24,1
Eläkesaaminen	6,3	11,0
Vaihto-omaisuuteen aktivoidut kulut	4,3	5,1
Konserniyhdistelyn ja -eliminoitien vaikutukset	1,7	0,1
Muut veronalaiset tilapäiset erot	0,4	1,9
Yhteensä	37,8	42,3

Laskennallisten verojen muutokset

milj. €	2018	2017
Eläkesaamiset ja -velvoitteet	4,8	-6,5
IFRS 15-standardin käyttöönoton vaikutus	3,9	
Vaihto-omaisuuteen aktivoidut kulut	0,9	0,3
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	-0,1	-0,2
Poistoero ja varaukset	-1,0	1,2
Vähennyskelpoiset tappiot ja muut jaksotuserot	-0,1	-0,2
Yhteensä	8,3	-5,4

Tilikauden aikana tuloveroja on kirjattu 9,2 miljoonaa euroa oman pääoman lisäykseksi (2017: 7,4 miljoonaa euroa oman pääoman vähennykseksi). Omaan pääomaan kirjatut tuloverot kasvattivat 31.12.2018 omaa pääomaa 1,3 miljoonalla eurolla (2017: alensivat omaa pääomaa 7,9 miljoonalla eurolla).

14. Muut pitkäaikaiset saamiset

milj. €, 31.12.	2018	2017
Lainasaamiset osakkuusyryyksiltä	0,5	0,6
Muut lainasaamiset	0,1	0,2
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,3	1,1
Yhteensä	0,9	1,9

Lainasaamiset ovat korollisia saamisia. Kirja-arvot eivät merkittävästi poikkea käyvistä arvosta.

15. Vaihto-omaisuus

milj. €, 31.12.	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	40,5	36,1
Keskeneräiset tuotteet	34,3	42,1
Valmiit tuotteet ja tavarat	147,2	147,2
Yhteensä	222,1	225,4

Vaihto-omaisuuden arvoa on alennettu nettorealisointiarvoa vastaavaksi kirjaamalla tilikauden kuluksi 16,5 (2017: 15,7) miljoonaa euroa.

16. Myyntisaamiset ja muut saamiset

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
	2018	2018	2017	2017
Myyntisaamiset	188,8	188,8	199,0	199,0
Tuloverosaamiset	6,5	6,5	2,2	2,2
Saamiset osakkuusyryyksiltä	0,1	0,1	0,1	0,1
Siirtosaamiset	21,5	21,5	17,3	17,3
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	0,4	0,4	0,3	0,3
Muut saamiset	5,1	5,1	12,5	12,5
Rahamarkkinasijoitukset	35,0	35,0		
Yhteensä	257,4	257,4	231,4	231,4

Muiden saamisten merkittävin erä on arvonlisäverosaamiset 1,8 (2017: 3,2) miljoonaa euroa.

Rahamarkkinasijoitukset ovat hankintahetkellä maturiteetiltaan yli 3 ja enintään 12 kuukautta. Myyntisaamisten ja muiden lyhytaikaisten saamisten kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvistä arvosta.

Myyntisaamisten ikäjakauma

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo	Laiminlyöntiaste	Odotettu luottotappio	Kirjanpitoarvo
	2018	2018	2018	2017
Erääntymättömät	171,7	0,04 %	0,1	173,5
Erääntyneet 1–30 päivää	12,4	0,34 %	0,0	21,5
Erääntyneet 31–60 päivää	1,7	0,51 %	0,0	1,2
Erääntyneet 61–90 päivää	0,6	0,69 %	0,0	0,5
Erääntyneet yli 90 päivää	2,5	0,97 %	0,0	2,3
Yhteensä	188,8		0,1	199,0

Myyntisaamisista ja muista saamisista tilikaudella kirjatut arvonalennukset olivat nettona 0,1 (2017: 0,1) miljoonaa euroa.

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

milj. €, 31.12.	2018	2017
Etukäteen maksettuja tutkimuskuluja	5,9	2,3
Saamatta olevia rojalteja	3,8	4,5
Etukäteen maksettuja huolto- ja ylläpitomaksuja	2,1	2,0
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	1,7	
Etukäteen maksettuja kannustinpalkkioita	1,5	2,4
Ostotilauksen vastaanoton hinnan korjaus	1,3	
Saamatta oleva korvaus myyntiluvan siirrosta	1,0	0,5
Saamatta olevat korvaukset	0,8	0,9
Saamatta olevat T&K -avustukset	0,8	1,0
Saamatta olevia hinnanerokorvauksia	0,7	0,8
Muut siirtosaamiset	1,9	2,8
Yhteensä	21,5	17,3

Siirtosaamisten lyhytaikaisuudesta johtuen kirjanpitoarvot eivät poikkea käyvistä arvoista.

17. Rahavarat

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
	2018	2018	2017	2017
Käteinen raha ja pankkitilit	234,7	234,7	163,9	163,9
Rahamarkkinasijoitukset	14,0	14,0	0,1	0,1
Yhteensä	248,7	248,7	164,1	164,1

Rahavaroihin sisältyvät rahamarkkinasijoitukset ovat pankkien ja yritysten emittoimia sijoitus- ja yritystodistuksia ja pankkitalletuksia, joiden maturiteetti hankintahetkellä on enintään 3 kuukautta.

18. Oma pääoma

Osakepääoman muutokset

	A-osakkeita	B-osakkeita	Yhteensä	Osakepääoma milj. €
1.1.2017 osakkeita yhteensä	38 294 154	102 963 674	141 257 828	92,2
1.1.–31.12.2017 A-osakkeita muunnettu B-osakkeiksi	-1 173 808	1 173 808		
31.12.2017 osakkeita yhteensä	37 120 346	104 137 482	141 257 828	92,2
1.1.–31.12.2018 A-osakkeita muunnettu B-osakkeiksi				
31.12.2018 osakkeita yhteensä	37 120 346	104 137 482	141 257 828	92,2
31.12.2018 yhtiön hallussa olevat omat osakkeet		562 440	562 440	
31.12.2018 osakkeita yhteensä ilman omia osakkeita	37 120 346	103 575 042	140 695 388	
31.12.2018 ääniä yhteensä ilman omia osakkeita	742 406 920	103 575 042	845 981 962	

Orionilla oli 31.12.2018 yhteensä 141 257 828 (141 257 828) osaketta, joista A-osakkeita oli 37 120 346 (37 120 346) kappaletta ja B-osakkeita 104 137 482 (104 137 482) kappaletta. Yhtiön osakepääoma on 92 238 541,46 (92 238 541,46) euroa. Joulukuun 2018 lopussa Orionin hallussa oli yhteensä 562 440 (675 401) kappaletta yhtiön omia B-osakkeita. A- ja B-osakkeiden yhteenlaskettu äänimäärä 31.12.2018 ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli 845 981 962 (845 869 001) ääntä.

Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Orionin osakkeilla ei ole nimellisarvoa. A- ja B-osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on noin 0,65 euroa osakkeelta.

Jokainen A-osake oikeuttaa äänestämään yhtiökokouksessa kahdellakymmenellä (20) äänellä ja jokainen B-osake yhdellä (1) äänellä. Yhtiökokouksessa osakkeenomistaja ei kuitenkaan saa äänestää suuremmalla äänimäärällä kuin mitä 1/20 yhtiökokouksessa edustettujen eri osakelajeihin kuuluvien osakkeiden yhteenlaskettu äänimäärä on. Yhtiöllä itsellään ja Orionin Eläkesäätiöllä ei ole äänioikeutta Orion Oyj:n yhtiökokouksessa.

Sekä A- että B-osake antaa osakkeenomistajalle samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja osingonjakoon.

Yhtiöjärjestyksen nojalla osakkeenomistaja voi vaatia A-osakkeidensa muuntamista B-osakkeiksi osakelajien enimmäismäärien puitteissa. Vuoden 2018 aikana osakemuuntoja ei ole tehty.

Orionin yhtiöjärjestyksen mukaan kaikkien osakkeiden vähimmäismäärä on yksi (1) ja enimmäismäärä on 1 000 000 000 osaketta. Yhtiössä voi olla enintään 500 000 000 A-osaketta ja 1 000 000 000 B-osaketta.

Orionin varsinainen yhtiökokous 22.3.2016 valtuutti hallituksen päättämään sekä yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta että osakeannista luovuttamalla yhtiön hallussa olevia omia osakkeita.

Hallitus on oikeutettu päättämään enintään 600 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman B-osakkeen luovuttamisesta. Osakeantivaltuus on voimassa viisi vuotta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Valtuutusta on käytetty liitetiedossa 4 kohdassa "Osakeperusteiset maksut" mainitulla tavalla.

Hallituksella ei ole valtuutusta korottaa osakepääomaa eikä laskea liikkeelle optio- tai vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia.

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 1,50 euroa osakkeelta.

Käyttörahassto

milj. €	2018	2017
Käyttörahassto 1.1.	0,5	0,5
Käyttörahassto 31.12.	0,5	0,5

Muut rahastot

milj. €	2018	2017
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,9	0,9
Vararahastot	1,6	1,5
Yhteensä	2,4	2,4

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

Osingot ja muu voitonjako

Tilikaudella 2018 osinkoa jaettiin 1,45 (2017: 1,55) euroa osakkeelta. Lisäksi voittovaroista jaettiin lahjoituksina 0,3 (2017: 0,3) miljoonaa euroa.

19. Varaukset

milj. €	Eläke- varaukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2018	0,1	0,1	0,1	0,3
Valuuttakurssierot		-0,0		-0,0
Käytetyt varaukset			-0,0	-0,0
Lopetetut toiminnot	-0,1			-0,1
Varausten lisäykset	0,1		0,0	0,1
31.12.2018	0,1	0,1	0,2	0,3

milj. €, 31.12.	2018	2017
Pitkäaikaiset varaukset	0,3	0,3
Yhteensä	0,3	0,3

Eläke- ja uudelleenjärjestelyvaraukset

Eläkevaraukset liittyvät työttömyyseläkkeen lisäpäiväkuluihin. Uudelleenjärjestelyvaraus liittyy Ruotsissa vuonna 2013 tehtyihin irtisanomisiin. Muut varaukset liittyvät lähinnä Italian varaukseen lain mukaan suoritettavasta korvauksesta työntekijän lähtiessä yhtiön palveluksesta sekä Venäjällä tehty luottotappiovaraukseen. Varauksien odotetaan realisoituvan seuraavien 2–5 vuoden aikana.

20. Korolliset velat

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
	2018	2018	2017	2017
Joukkovelkakirjalainat			149,7	155,0
Rahoitusleasingvelat	0,6	0,6	0,6	0,6
Pitkäaikaiset yhteensä	0,6	0,6	150,3	155,6

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
	2018	2018	2017	2017
Joukkovelkakirjalainat	149,9	151,7		
Rahoitusleasingvelat	1,0	1,0	1,1	1,1
Lyhytaikaiset yhteensä	150,9	152,7	1,1	1,1

Joukkovelkakirjalainan käypä arvo perustuu pankista saatuun markkinahinta-arvioon. Rahoitusleasingvelkojen käypänä arvona voidaan pitää niiden kirjanpitoarvoa sopimusten lyhytaikaisuuden vuoksi.

2013 liikkeelle lasketun 150 000 000 euron nimellisarvoisen joukkovelkakirjalainan, joka erääntyy 2019, kuponkikorko on 2,75 % ja alkuperäinen efektiivinen korko 2,854 %.

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

Vähimmäisvuokrien kokonaismäärä

milj. €, 31.12.	2018	2017
	Enintään yksi vuosi	1,1
Yli vuosi mutta enintään viisi vuotta	0,6	0,6
Yhteensä	1,7	1,7

Vähimmäisvuokrien nykyarvo

milj. €, 31.12.	2018	2017
	Enintään yksi vuosi	1,0
Yli vuosi mutta enintään viisi vuotta	0,6	0,6
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	1,6	1,7
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	0,0	0,0
Vähimmäisvuokrien kokonaismäärä	1,7	1,7

21. Muut pitkäaikaiset velat

milj. €, 31.12.	2018	2017
	Sopimukseen perustuvat velat	17,4
Muut pitkäaikaiset velat	0,0	0,0
Yhteensä	17,4	0,0

Sopimukseen perustuvat velat on kirjattu IFRS 15 -standardin käyttöönnoton yhteydessä tilikauden 2018 alussa.

22. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

milj. €, 31.12.	2018	2017
Ostovelat	74,9	83,2
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	1,5	3,0
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat	0,1	0,2
Muut velat osakkuusyhtiöille	0,1	0,1
Siirtovelat	68,4	74,3
Muut velat	17,8	17,8
Yhteensä	162,9	178,6

Muiden velkojen merkittävimmät erät ovat arvonlisäverovelat 5,4 (2017: 6,1) miljoonaa euroa ja yhteisiin toimintoihin liittyvät saadut ennakkomaksut 2,4 (2017: 2,1) miljoonaa euroa.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

milj. €, 31.12.	2018	2017
Osakekannustinjärjestelmistä aiheutuvat velat	2,7	4,1
Muista kannustinjärjestelmistä aiheutuvat velat	8,0	11,1
Muut jaksotetut palkat henkilösivumenoineen	24,0	25,6
Maksamattomat tutkimuskulut	6,2	2,5
Maksamattomat hintaoikaisut	5,0	8,1
Sopimukseen perustuva velka	4,6	
Maksamattomat alennukset	4,1	4,3
Maksamattomat rojaltit	2,5	2,2
Siirtyvät korot	2,3	2,3
Maksamattomat oikeudenkäyntikulut	2,1	2,1
Maksamattomat myynnin hyvitykset	1,8	1,5
Maksamattomat Kiinan varaston ostot		2,7
Muut siirtovelat	5,2	7,7
Yhteensä	68,4	74,3

Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten velkojen lyhytaikaisuudesta johtuen kirjanpitoarvot eivät merkittävästi poikkea käyvistä arvoista.

23. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

milj. €, 31.12.	2018			2017	
	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattu	Tase-erien kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo
Muut sijoitukset		0,3	0,3	0,3	0,3
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,9		0,9	0,9	1,9
Pitkäaikaiset varat yhteensä	0,9	0,3	1,2	1,2	2,2
Myyntisaamiset	188,8		188,8	188,8	199,0
Muut saamiset	5,6		5,6	5,6	6,7
Rahamarkkinasijoitukset		35,0	35,0	35,0	
Rahavarat	248,7		248,7	248,7	164,1
Johdannaiset		0,4	0,4	0,4	0,3
Lyhytaikaiset varat yhteensä	443,1	35,4	478,5	478,5	370,1
Rahoitusvarat yhteensä	444,0	35,6	479,6	479,6	372,3
Pitkäaikaiset korolliset velat	0,6		0,6	0,6	150,3
Muut pitkäaikaiset velat	0,0		0,0	0,0	0,0
Pitkäaikaiset velat yhteensä	0,6		0,6	0,6	150,3
Ostovelat	74,9		74,9	74,9	83,2
Muut lyhytaikaiset velat	13,9		13,9	13,9	17,0
Lyhytaikaiset korolliset velat	1,0		1,0	1,0	1,1
Joukkovelkakirjalainat	149,9		149,9	151,7	
Johdannaiset		0,1	0,1	0,1	0,2
Lyhytaikaiset velat yhteensä	239,8	0,1	240,0	241,8	101,4
Rahoitusvelat yhteensä	240,5	0,1	240,6	242,4	251,8

Taseessa johdannaissopimukset sisältyvät muihin saamisiin ja muihin velkoihin.

Rahoituksen rahavirtaan kuuluvien rahoitusvelkojen erittely

milj. €, 31.12.	Rahavirrat	Muut muutokset, joihin ei liity maksua	2018	2017
			Pitkäaikaiset korolliset velat	
Lyhytaikaiset korolliset velat	-1,3	151,2	150,9	1,1

Käyvän arvon määrittäminen ja hierarkia

Käypään arvoon taseessa arvostetut rahoitusinstrumentit on ryhmitelty arvostustekniikasta riippuen kolmeen hierarkiatasoon seuraavasti

milj. €, 31.12.2018	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset		0,4		0,4
Rahamarkkinasijoitukset	35,0			35,0
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet			0,3	0,3
Varat yhteensä	35,0	0,4	0,3	35,6

Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset		-0,1		-0,1
Velat yhteensä		-0,1		-0,1

milj. €, 31.12.2017	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset		0,3		0,3
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet			0,3	0,3
Varat yhteensä		0,3	0,3	0,6

Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset		-0,2		-0,2
Velat yhteensä		-0,2		-0,2

Tason 1 rahoitusinstrumentin käypä arvo perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuihin hintoihin. Tason 2 johdannaisten käypä arvo perustuu markkinoilta saatuihin syöttötietoihin. Tason 3 rahoitusinstrumenttien käypä arvo ei ole arvioitavissa markkinoilta saatavilla tiedoilla.

Konsernissa noudatetaan periaatetta, jonka mukaan käypien arvojen hierarkian tasojen väliset siirrot kirjataan sille päivälle, jonka siirron aiheuttama tapahtuma on toteutunut.

24. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää markkinariskeistä ja vastapuoliriskeistä aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia konsernin tulokseen ja kassavirtaan sekä varmistaa riittävä maksuvalmius.

Rahoitusriskien hallinnan pääperiaatteet on määritelty emoyhtiön hallituksen hyväksymässä konsernin rahoituspolitiikassa, jonka toteuttamisesta konsernin rahoitusosasto vastaa. Rahoitustoiminnot on keskitetty konsernin rahoitusosastolle.

24.1. Markkinariski

Konserni altistuu markkinariskille valuuttakurssin, markkinakoron ja sähkön hinnan osalta.

24.1.1. Valuuttakurssiriski

Konsernin valuuttakurssiriski on jaettu transaktioriskiin ja translaatoriskiin.

Transaktioriski

Transaktioriski muodostuu ulkomaan valuutan määräisistä liiketoiminnallisista (mm. myynnit ja ostot) ja rahoituksellisista (mm. lainat, talletukset ja korkovirrat) tase-eristä ja tulevista ennustetuista kassavirroista. Ennustetuissa kassavirroissa huomioidaan seuraavan 12 kuukauden erät. Transaktioriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Rahoituspolitiikan mukaisesti merkittävien valuuttojen tase-erät suojataan normaalista välillä 90–105 % ja 12 kuukauden ennakoitujen kassavirrat välillä 0–50 %. Suojausinstrumentteina käytetään enintään 12 kuukauden pituisia valuuttajohdannaisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät liiketoiminnallisten erien valuutat ovat Yhdysvaltain dollari, Ruotsin kruunu, Puolan zloty, Norjan kruunu, Venäjän rupla, Japanin jeni ja Ison-Britannian punta. Minkään yksittäisen valuutan osuus kokonaispositiosta ei ole merkittävä. Alla on erittely näiden valuuttojen positiosta.

milj. €, 31.12.	Merkittävät valuutat	
	2018	2017
Taseen nettopositio	38,5	38,6
Ennustettu nettopositio (12 kk)	130,2	150,0
Nettopositio yhteensä	168,7	188,5
Suojaavat valuuttajohdannaiset	-40,5	-46,9
Avoin nettopositio yhteensä	128,2	141,6

Konsernin sisäiset lainat ja talletukset ovat tytäryhtiön paikallisessa valuutassa ja näistä merkittävimmät on suojattu täysimääräisesti valuutanvaihtosopimuksilla.

Valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti joko liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin tai rahoitustuottoihin ja -kuluihin riippuen siitä, onko operatiivisesti tarkasteltuna suojattu myyntituottoja vai rahoitusvaroja ja -velkoja.

Translaatoriski

Translaatoriski muodostuu euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden omista pääomista. Näiden tytäryhtiöiden oma pääoma 31.12.2018 oli 64,8 (2017: 72,3) miljoonaa euroa. Merkittävin translaatoriski muodostuu Ison-Britannian punnasta. Translaatiopositiota ei ole suojattu.

Herkkyysanalyysi

Valuuttakurssien muutosten vaikutusta konsernin tulokseen (ennen verovaikutusta) ja omaan pääomaan tilinpäätöshetkellä on kuvattu alla merkittävien valuuttojen osalta. Herkkyysanalyysissä oletetaan valuuttakurssimuutosten olevan +/- 10 % (vieras valuutta heikkenee/vahvistuu 10 %) ja muiden tekijöiden pysyvän muuttumattomina. IFRS 7:n mukainen herkkyysanalyysi sisältää ainoastaan taseessa olevat rahoitusvarat ja -velat ja siten analyysissä ei ole huomioitu positiioon kuuluvaa ennustettua seuraavan 12 kuukauden valuuttavirtaa. Herkkyysanalyysissä ei huomioida myöskään mahdollista translaatiopositiota.

milj. €, 31.12.	Vaikutus tulokseen		Vaikutus omaan pääomaan	
	2018	2017	2018	2017
+/- 10 % muutos valuuttakurssissa	0,2/-0,2	0,8/-0,9	0	0

24.1.2. Sähkön hintariski

Hintariskillä tarkoitetaan sähkömarkkinahintojen muutoksista aiheutuvaa riskiä. Sähkön markkinahinta vaihtelee runsaasti mm. sääolosuhteiden, vesitilanteen sekä päästökaupan mukaan. Konserni hankkii käyttämänsä sähköenergian osittain kiinteähintaisena sopimuksena ja osittain Suomen hinta-alueen spot-hintaan sidottuna toimituksena ja altistuu jälkimmäisen osalta sähkön hintavaihtelulle. Tätä hintariskiä ei suojata.

24.1.3. Korkoriski

Korkotason muutokset vaikuttavat konsernin rahavirtaan ja tulokseen. Konsernin korollinen vieras pääoma oli 31.12.2018 yhteensä 151,5 (2017: 151,3) miljoonaa euroa. Pääosa konsernin korollisesta vieraasta pääomasta on sidottu kiinteään korkoon, joten korkojen muutoksilla on pieni vaikutus konserniin.

Korkotason nousun vaikutusta nettokorkokuluihin on arvioitu herkkyysanalyysillä, jossa oletetaan korkotason nousevan vuonna 2019 paralleelista yhdellä prosenttiyksiköllä (1 %) tilinpäätöshetkellä hinnoitelluista koroista muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomana (ml. velkojen määrä). Tällöin konsernin arvioidut korkokulut vuonna 2019 kasvaisivat 0,0 miljoonaa euroa (ennen verovaikutusta) (2018: 0,0 miljoonaa euroa).

24.2. Vastapuoliriski

Vastapuoliriskin toteutuessa konsernin vastapuoli ei täytä sopimusveloitteitaan ja tämän seurauksena konsernilta jää varoja saamatta. Maksimi luottoriski 31.12.2018 oli 479,5 (2017: 372,1) miljoonaa euroa, joka koostui rahoitusvaroista vähennettynä rahoitusveloissa olevien johdannaisten arvoilla (liite 23). Pääasialliset riskit liittyvät myyntisaamisiin sekä rahavaroihin ja rahamarkkinasijoituksiin.

Konsernin rahoituspolitiikka määrittelee konserniyhtiöiden vastapuolina toimivien rahoituslaitosten luottokelpoisuusvaatimukset. Vastapuolille on luottokelpoisuuden ja vakavaraisuuden perusteella määritetty limiitit, joita seurataan ja ylläpidetään säännöllisesti. Rahamarkkinasijoitusten pituus on maksimissaan 12 kuukautta.

Konsernin asiakasluottopolitiikka määrittelee asiakkaiden luokittelun ja limiittien määrittelyn perusteet sekä tavat, joilla luottoriskiä hallitaan. Asiakkaiden maksukäyttäytymistä ja taloudellista tilannetta seurataan ja tehokasta perintää toteutetaan säännöllisesti. Luottoriskiä voidaan pienentää vaatimalla maksuehdoksi ennakkomaksua tai maksun vakuudeksi rembursia tai pankkitakausta sekä käyttämällä luottovakuutuksia. Lääketeollisuudessa myyntisaamiset tyypillisesti keskittyvät eri maantieteellisten alueiden jakelijoille. Tietyissä maissa konserni myy myös suoraan paikallisille sairaaloille. 25 suurinta asiakasta muodosti 81,8 % myyntisaamisista 31.12.2018 (2017: 77,5 %). Myyntisaamisiin ei uskota sisältyvän oleellista riskiä (liite 16). Tilikauden tulosaikuteiset luottotappiot olivat nettona 0,0 (2017: 0,1) miljoonaa euroa.

24.3. Maksuvalmiusriski

Konsernin tavoitteena on säilyttää hyvä maksuvalmiusasema kaikissa olosuhteissa. Maksuvalmiutta turvaavat liiketoiminnan kassavirran sekä rahavarojen ja muiden rahamarkkinasijoitusten lisäksi 100 miljoonan euron sitovat, nostamattomat kahdenkeskiset luottolimiitit, jotka erääntyvät vuonna 2022. Tämän lisäksi konsernilla on käyttämättömiä pankkitililimiittejä sekä 100 miljoonan euron vahvistamaton yritystodistusohjelma, josta tilinpäätöshetkellä ei ollut laskettu liikkeelle yritystodistuksia. Tilinpäätöshetken jälkeen yhtiö on allekirjoittanut 100 miljoonan euron lainasopimuksen EIB:n kanssa.

Konsernin korollinen velka 31.12.2018 oli 151,5 (2017: 151,3) miljoonaa euroa. Rahoitusleasingvelat pois lukien korollisten velkojen keskimaturiteetti on 5 kuukautta (2017: 1 vuotta 5 kuukautta). Konsernin rahavarat ja rahamarkkinasijoitukset 31.12.2018 olivat 283,7 (2017: 164,1) miljoonaa euroa, jotka osaltaan pienentävät maksuvalmiusriskiä. Ylimääräisiä kassavaroja sijoitettaessa turvataan konsernin likviditeetti käyttämällä pääsääntöisesti lyhytaikaisia, hyvän luottokelpoisuuden omaavia euromääräisiä korkoinstrumentteja. Jokaiselle sijoituskohteelle on määritelty kohdekohtainen limiitti.

Rahoitusvelkojen, koronmaksujen ja johdannaissopimusten ennustetut diskonttaamattomat rahavirrat

milj. €, 31.12.2018	2019	2020	2021	2022	2023–	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainojen lyhennykset	150,0					150,0
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	1,0	0,6				1,6
Koronmaksut	4,1					4,1
Rahavirta yhteensä, korolliset rahoitusvelat	155,2	0,6				155,8
Ostovelat	74,9					74,9
Muut korottomat velat	13,9				0,0	14,0
Rahavirta yhteensä, korottomat rahoitusvelat	88,9				0,0	88,9
Johdannaissopimukset, kassaanmaksut	0,4					0,4
Johdannaissopimukset, kassastamaksut	-0,1					-0,1
Rahavirta yhteensä, johdannaissopimukset	0,2					0,2
Rahavirta yhteensä, kaikki	244,3	0,6			0,0	244,9

milj. €, 31.12.2017	2018	2019	2020	2021	2022–	Yhteensä
Joukkovelkakirjojen lyhennykset		150,0				150,0
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset	1,1	0,6				1,7
Koronmaksut	4,2	4,1				8,3
Rahavirta yhteensä, korolliset rahoitusvelat	5,2	154,7				160,0
Ostovelat	83,2					83,2
Muut korottomat velat	17,0				0,0	17,0
Rahavirta yhteensä, korottomat rahoitusvelat	100,2				0,0	100,3
Johdannaissopimukset, kassaanmaksut	0,3					0,3
Johdannaissopimukset, kassastamaksut	-0,2					-0,2
Rahavirta yhteensä, johdannaissopimukset	0,2					0,2
Rahavirta yhteensä, kaikki	105,6	154,7			0,0	260,4

Vaihtuvakorkoisten lainojen koronmaksuja arvioitaessa on käytetty termiinikorkoja tai keskimääräistä sopimuksen mukaista viitekorkoa.

24.4. Pääomarakenteen hallinta

Konsernin taloudellisissa päämäärissä on pääomarakenteeseen liittyen määritetty tavoitteeksi säilyttää omavaraisuusaste, konsernin oma pääoma suhteessa taseen loppusummaan, vähintään 50 %:n tasolla. Tämä omavaraisuusaste ei ole yhtiön näkemys optimaalisesta pääomarakenteesta, vaan se on osa kokonaisuutta, jossa määritellään toiminnan kasvuun ja kannattavuuteen liittyviä tavoitteita sekä yhtiön osingonjakopolitiikka.

Yhtiön luottolimiittisopimusten ehdossa on määritelty kovenantteja, joiden rikkoutuessa velkojalla on halutessaan oikeus eräännyttää velka ennaaikaisesti. Seuraavissa taulukoissa on esitetty lainoissa määriteltyjen taloudellisten kovenanttien tasot ja niiden vastaavat arvot 31.12.2018.

TALOUDELLISET KOVENANTIT	Vaatus
Konsernin omavaraisuusaste	> 30 %
Konsernin korolliset velat / EBITDA	< 3,0

Konsernin omavaraisuusaste

31.12.	2018	2017
Oma pääoma, milj €	773,1	679,7
Taseen loppusumma vähennettynä saaduilla ennakoilla, milj. €	1 124,2	1 052,5
Omavaraisuusaste, %	68,8 %	64,6 %

Konsernin korolliset velat / konsernin EBITDA

milj. €, 31.12.	2018	2017
Korolliset velat	-132,1	-12,7
EBITDA	293,9	323,6
Korolliset velat / EBITDA	-0,45	-0,04

25. Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten nimellisarvot ja maturiteetti

milj. €, 31.12.	2018	2017
Valuuttajohdannaiset		
Valuuttatermiinit ja valuutanvaihtosopimukset	32,6	32,4
Valuuttaoptiot	31,8	45,4

Kaikkien johdannaisten maturiteetti on alle vuoden.

Johdannaissopimusten käyvät arvot

milj. €, 31.12.	2018			2017
	Positiivinen	Negatiivinen	Netto	Netto
Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa				
Valuuttatermiinit ja valuutanvaihtosopimukset	0,3	-0,1	0,2	0,1
Valuuttaoptiot	0,1	-0,1	0,0	0,1

Kaikki johdannaiset ovat OTC-johdannaisia ja niiden käypänä arvona on käytetty tilinpäätöspäivänä saatavilla olevia markkinanoteerauksia. Johdannaisten käyvät arvot on esitetty taseessa bruttomääräisinä. Pankkien kanssa solmitut johdannaisehdot mahdollistavat netoutuksen mm. maksuhäiriö- tai konkurssitilanteessa. Tilinpäätöshetkellä netoutuksen jälkeinen vastapuoliriskin määrä Orionille oli 0,2 (2017: 0,2) miljoonaa euroa ja vastapuolille 0,0 (2017: 0,0) miljoonaa euroa.

26. Ehdolliset velat

Vakuudet ja vastuusitoumukset

milj. €, 31.12.	2018	2017
Annetut vakuudet omista sitoumuksista		
Takaukset	4,5	3,6
Muut	0,3	0,3

Merkittävät oikeudelliset asiat

Orion-konserniin kuuluvia yhtiöitä on osapuolena erilaisissa oikeusriidoissa, joita ei kuitenkaan pidetä konsernin kannalta merkittävänä oikeudellisina asioina.

27. Muut vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

milj. €, 31.12.	2018	2017
Enintään vuosi	4,5	4,4
Yli vuosi mutta enintään viisi vuotta	5,7	5,7
Yli viisi vuotta	1,5	0,4
Yhteensä	11,7	10,5
Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokramenot tilikaudella	2,8	2,8

Muihin vuokrakuluihin sisältyy pääsääntöisesti kulut ulkomailla vuokratuista toimitiloista ja muista ei-rahoitusleasingiin luokiteltavista eristä.

Konserni vuokralle antajana

Vuokratuotot on esitetty liitteessä 2. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut. Vuokratuotot sisältävät pääsääntöisesti henkilökunnalta ja ulkopuolisilta saatuja vuokria konsernin omistamista kiinteistöistä.

Konsernilla ei ole rahoitusleasingisopimuksia, joissa konserni olisi vuokralle antajana.

28. Konserniyritykset

Konserniyritykset 31.12.2018

	Konserni		Emoyhtiö	
	Omistus- osuus %	Äänivalta- osuus %	Omistus- osuus %	Äänivalta- osuus %
Lääkeliiketoiminta				
Emoyhtiö Orion Oyj, Espoo				
Fermion Oy, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Harmaaparta, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Kalkkipellontie 2, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Tonttuvainio, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Export Oy, Espoo ¹	100,00	100,00	100,00	100,00
Saiph Therapeutics Oy, Espoo ¹	100,00	100,00	100,00	100,00
FinOrion Pharma India Pvt. Ltd., Intia	100,00	100,00	95,00	95,00
OOO Orion Pharma, Venäjä	100,00	100,00		
Orion Pharma (Austria) GmbH, Itävalta	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma (Ireland) Ltd., Irlanti	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma (UK) Ltd., Iso-Britannia	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma A/S, Tanska	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma AB, Ruotsi	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma AG, Sveitsi	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma AS, Norja	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma BVBA, Belgia	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma d.o.o., Slovenia	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma East LLP, Kazakstan	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma GmbH, Saksa	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma Hellas, Pharmakeftiki Mepe, Kreikka	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma Kft., Unkari	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma Poland Sp. z o.o., Puola	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma Romania S.R.L., Romania	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma S.L., Espanja	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma S.r.l., Italia	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma s.r.o, Slovakia	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma s.r.o, Tšekki	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma SA, Ranska	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma, Inc., USA ¹	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma Ukraina, LLC, Ukraina	100,00	100,00	95,00	95,00
Orionfin Unipessoal Lda., Portugali	100,00	100,00	100,00	100,00
OÜ Orion Pharma Eesti, Viro	100,00	100,00	100,00	100,00
UAB Orion Pharma, Liettua	100,00	100,00	100,00	100,00

¹ Yhtiöt eivät harjoita liiketoimintaa.

Konsernissa ei ole 1/5-osan tai sitä suuremman omistusosuuden kohteena olevia yrityksiä, joita ei ole yhdistelty osakkuus- tai tytäryhtiöinä.

29. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin Orion-konsernissa katsotaan kuuluvan emoyhtiö Orion Oyj, tytäryritykset, osakkuusyritykset, yhteisyritykset, Orion Oyj:n hallituksen jäsenet, Orion-konsernin johtoryhmän jäsenet, edellä mainittujen henkilöiden läheiset perheenjäsenet, edellä mainittujen henkilöiden määräysvaltauyhteisöt sekä Orionin Eläkesäätiö.

Lähipiiriliiketoimet

Konsernilla ei ole merkittäviä liiketapahtumia lähipiirin kanssa lukuun ottamatta etuus pohjaisia eläkekuluja Orionin Eläkesäätiön kanssa.

Johdon työsuhde-etuudet

milj. €	2018	2017
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	5,9	7,1
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0,4	0,4

Palkat ja palkkiot¹

milj. €	2018	2017
Toimitusjohtaja Timo Lappalainen	1,3	1,6
Heikki Westerlund, puheenjohtaja	0,1	0,1
Timo Maasilta, varapuheenjohtaja	0,1	0,1
Sirpa Jalkanen	0,1	0,1
Ari Lehtoranta	0,1	0,1
Hilpi Rautelin	0,1	0,1
Eija Ronkainen	0,1	0,1
Mikael Silvennoinen	0,1	0,1
Hannu Syrjänen		0,0
Jukka Ylppö		0,0
Hallituksen jäsenet yhteensä	0,5	0,5

¹ Tarkat luvut dokumentissa 'Selvitys Orion-konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmästä', kohdassa 'Palkka- ja palkkioselvitys'.

Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta ja eläketasoksi 60 % sovitusta eläkepalkasta. Emoyhtiön toimitusjohtajan lakisääteisestä eläkkeestä on tilikauden 2018 aikana kirjattu kulu 0,1 (2017: 0,1) miljoonaa euroa ja lisäeläkkeestä 0,4 (2017: 0,5) miljoonaa euroa.

Lainat, takaukset ja muut vakuudet lähipiirissä

Orion Oyj:llä on 0,5 miljoonan euron korollinen lainasaaminen Hangon Puhdistamo Oy:ltä.

30. Lopetetut toiminnot

Orion ilmoitti 23.1.2018 päättäneensä selvittää Orion Diagnostican mahdollista myyntiä tai muuta järjestelyä, jossa Orion Diagnostica siirtyisi Orion-konsernin ulkopuolelle. Selvityksen seurauksena Orion Diagnostica Oy:n kaikkien osakkeiden eli Orion Diagnostica-tulosyksikön myynnistä allekirjoitettiin sopimus Axcel Management A/S:n (Axcel) hallinnoiman sijoitusrahaston kanssa 21.4.2018. Taloudellisessa katsauksessa sekä tilinpäätöksessä Orion Diagnostica-segmentti on käsitelty lopetettuna toimintona. Lopettujen toimintojen voitto tilikaudella 2018 oli 132,9 (7,0) miljoonaa euroa.

Saadusta kauppahinnasta 161,7 miljoonaa euroa Orion on kirjannut katsauskaudelle 128,4 miljoonan euron myyntivoiton, joka on laajassa tuloslaskelmassa esitetty lopettujen toimintojen yhteydessä. Orionilla on mahdollisuus saada lisäksi lisäkauppahintana enintään 60 miljoonaa euroa. Lisäkauppahinnan maksaminen perustuu Axcelin saamaan sijoitetun pääoman tuottoon sen luopuessa sijoituksestaan ("Exit"). Lisäkauppahinnan euromäärään ja ajoitukseen liittyvän epävarmuuden takia arvioitu myyntivoitto ei sisällä osuutta lisäkauppahinnasta.

Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista

milj. €	2018	2017
Liikevaihto	18,7	53,8
Lopettujen toimintojen myynnistä saatu myyntivoitto	128,4	
Lopettujen toimintojen myyntiin liittyvät kulut	-0,8	
IAS 19:n mukaisesta veloitteen täyttymisestä johtuva erä	4,5	
Muut liiketoiminnan kulut	-16,2	-44,9
Liikevoitto	134,6	8,9
Tuloverot	-1,6	-1,9
Tilikauden voitto	132,9	7,0

Lopettujen toimintojen rahavirta

milj. €	2018	2017
Liiketoiminnan rahavirta	-8,5	8,9
Investointien rahavirta	149,1	-1,3

Orion Diagnostican työntekijät eivät jatkossa ole vakuutettuja Orionin Eläkesäätiössä. Kannansiirron yhteydessä Orion Diagnostican valitsemalle vakuutuspalveluita tarjoavalle taholle on siirtynyt Orionin Eläkesäätiön varallisuutta se määrä, joka vastaa Eläkesäätiössä vakuutettujen työntekijöiden eläkeveloitteen määrää. Kannansiirto oli luonteeltaan IAS 19:n mukainen veloitteen täytyminen, sillä kaupan toteutumisen jälkeen jatkuviin toimintoihin kuuluvilla työnantajayhtiöillä ei ole veloitteita liittyen Orion Diagnostican työntekijöiden eläketurvaan. Kaupan toteutumishetkellä 30.4.2018 Orion Diagnostican osuus konsernin taseessa olevasta Orionin Eläkesäätiöstä aiheutuneesta eläkesaamisesta oli 4,5 miljoonaa euroa. Tämä osuus on esitetty osana lopettujen toimintojen tuloslaskelmaa ja se parantaa lopettujen toimintojen liikevoittoa.

31. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilikauden jälkeen ei ole tiedossa muita sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat voineet vaikuttaa tilinpäätöslaskelmiin.

Emoyhtiö Orion Oyj:n tilinpäätös (FAS)

Tuloslaskelma

milj. €	Liitetieto	2018	2017
Liikevaihto	1	856,7	908,1
Liiketoiminnan muut tuotot	2	155,6	8,7
Liiketoiminnan kulut	3, 4	-608,2	-636,5
Poistot ja arvonalentumiset	4	-33,2	-31,6
Liikevoitto		370,9	248,7
Rahoitustuotot ja -kulut	5	10,4	11,2
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		381,3	259,9
Tilinpäätössiirrot	6	1,4	26,0
Tuloverot	7	-44,2	-56,1
Tilikauden voitto		338,5	229,8

Tase

Vastaavaa

milj. €, 31.12.	Liitetieto	2018	2017
Aineettomat oikeudet		47,1	28,3
Muut pitkävaikutteiset menot		2,6	2,4
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	8	49,7	30,7
Maa-alueet		4,2	4,2
Rakennukset ja rakennelmat		146,4	134,3
Koneet ja kalusto		77,3	73,8
Muut aineelliset hyödykkeet		1,3	1,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		15,3	25,6
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	9	244,5	239,3
Osuudet saman konsernin yrityksissä		68,8	83,2
Muut sijoitukset		0,5	0,4
Sijoitukset yhteensä	10	69,2	83,6
Pysyvät vastaavat yhteensä		363,4	353,6
Vaihto-omaisuus	11	168,9	162,5
Pitkäaikaiset saamiset	12	0,6	1,7
Myyntisaamiset	13	159,9	161,6
Muut lyhytaikaiset saamiset	13	57,1	48,3
Rahoitusarvopaperit	14	49,0	
Rahat ja pankkisaamiset		175,1	116,3
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		610,5	490,4
Vastaavaa yhteensä		973,9	844,0

Vastattavaa

milj. €, 31.12.	Liitetieto	2018	2017
Osakepääoma		92,2	92,2
Käyttörahassto		0,5	0,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		0,9	0,9
Kertyneet voittovarot		133,3	104,3
Tilikauden voitto		338,5	229,8
Oma pääoma yhteensä	15	565,3	427,7
Tilinpäätössiirtojen kertymä	16	104,7	92,0
Pakolliset varaukset	17	0,6	0,5
Joukkovelkakirjalainat			149,7
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	18		149,7
Ostovelat		75,7	75,3
Joukkovelkakirjalainat		149,9	
Muut lyhytaikaiset velat		77,7	98,7
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	19	303,3	174,0
Vastattavaa yhteensä		973,9	844,0

Rahoituslaskelma

milj. €	2018	2017
Liikevoitto	370,9	248,7
Poistot ja arvonalentumiset	33,2	31,6
Muut oikaisut	-147,2	-0,3
Oikaisut liikevoittoon yhteensä	-114,0	31,3
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-23,9	22,3
Vaihto-omaisuuden muutos	-6,4	7,2
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	-33,0	-86,5
Käyttöpääoman muutos yhteensä¹	-63,3	-57,0
Maksetut korot	-5,7	-5,7
Saadut osingot ²	15,0	17,5
Saadut korot ²	1,4	1,2
Maksetut verot	-49,2	-63,0
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	155,0	172,9
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-28,5	-9,3
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-29,7	-38,4
Aineettomien hyödykkeiden myynnit	0,0	0,0
Aineellisten hyödykkeiden myynnit	2,0	0,9
Tytäryhtiöosakkeiden myynti	161,7	
Investoinnit muihin sijoituksiin		-0,0
Muiden sijoitusten myynnit		0,6
Myönnetyt lainat		-0,2
Lainasaamisten takaisinmaksut	0,4	
Investointien rahavirta yhteensä	105,9	-46,4
Lyhytaikaisten lainojen nostot	31,8	14,9
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-40,4	-12,2
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-201,4	-213,1
Saadut konserniavustukset	22,0	21,0
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-188,1	-189,5
Rahavarojen muutos	72,8	-63,0
Rahavarat 1.1. ³	116,3	179,3
Rahavarojen muutos	72,8	-63,0
Rahavarat 31.12. ³	189,1	116,3

¹ Emoyhtiön ja sen kotimaisten tytäryhtiöiden välisten lyhytaikaisten lainojen ja saamisten muutokset sisältyvät bruttomääräisinä emoyhtiön käyttöpääoman muutokseen.

² Tytäryhtiöiden maksamat osingot ja korot sisältyvät emoyhtiön liiketoiminnan rahavirtaan.

³ Rahavarat sisältävät rahojen ja pankkisaamisten lisäksi likvidit arvopaperit, joiden arvon vaihteluun on erittäin vähäinen riski.

Emoyhtiön tilinpäätöksen 2018 liitetiedot

Orion Oyj on Orion-konsernin emoyhtiö ja sen kotipaikka on Espoo. Yhtiön Y-tunnus on 1999212-6.

Orion Oyj:n ensimmäinen tilikausi oli 1.7.–31.12.2006, koska yhtiö syntyi 1.7.2006 entisen Orion-konsernin jakauduttua lääke- ja diagnostiikkaliiketoimintaan sekä tukkukauppaliiketoimintaan. Orion Oyj listautui Helsingin pörssiin 3.7.2006.

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Orion Oyj:n tilinpäätös laaditaan noudattaen Suomessa voimassa olevaa kirjanpitolakia sekä tilinpäätöksen laatimista koskevia muita säännöksiä ja määräyksiä.

Pysyvät vastaavat

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, joista vähennetään suunnitelman mukaiset poistot. Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat hyödykkeiden taloudelliseen pitoaikaan ja ne lasketaan tasapoistoina.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoon sisällytetään hyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei ole vielä päättynyt sekä loppuunpoistetut hyödykkeet, jotka ovat edelleen liiketoiminnan käytössä. Kertyneisiin poistoihin sovelletaan vastaavia periaatteita.

Eri hyödykeryhmien taloudelliset pitoajat ovat seuraavat:

- aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot 5–10 vuotta
- liikearvo 5–20 vuotta
- rakennukset ja rakennelmat 20–40 vuotta
- koneet, laitteet ja kalusto 5–10 vuotta
- kuljetusvälineet 6 vuotta
- muut aineelliset hyödykkeet 10 vuotta

Liikearvon poistoaika on pääsääntöisesti 5 vuotta. Eräissä tapauksissa liikearvon taloudellinen pitoaika on arvioitu pitemmäksi, kuitenkin enintään 20 vuodeksi. Kolmen tai useamman vuoden ajan tuloa kerryttävät tai säilyttävät muut pitkävaikutteiset menot aktivoidaan ja ne poistetaan pääsääntöisesti 5 vuodessa.

Suunnitelman mukaisia poistoja ei tehdä maa-alueista eikä arvonorotuksista. Arvonorotuksia on tehty tuotanto- ja toimitilakiinteistöihin 1970- ja 1980-luvulla. Arvonorotukset perustuvat hyödykkeiden erillisarvostukseen.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot kirjataan vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään taseessa itse valmistettujen tuotteiden osalta standardihintaa käyttäen, sekä ostettujen tuotteiden osalta painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alhaisemman todennäköisen luovutushinnan tai jälleenhankintahinnan määräisenä.

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Valuuttamääräisten saamisten ja velkojen arvostamisessa käytetään Euroopan Keskuspankin noteeraamia tilinpäätöspäivän kurssija. Syntyneet kurssivoitot ja -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuerinä. Rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Rahoitusvarat ja -velat sekä johdannaissopimukset

Muut sijoitukset, johdannaiset ja osa rahoitusarvopapereista arvostetaan kirjanpitolain 5 luvun 2a §:n sallimaa vaihtoehtoista menettelyä noudattaen käypään arvoon. Rahoitusvälineistä muut lainat ja saamiset sekä muut rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon.

Muut sijoitukset sisältävät osakkeita ja osuuksia, rahoitusarvopaperit sisältävät korkosijoituksia, jotka sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin. Käypänä arvona käytetään tilinpäätöspäivän toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa. Noteeraamattomat osakesijoitukset on arvostettu hankintamenuon, koska niiden arvostaminen käypään arvoon arvostusmenetelmiä käyttäen ei ole ollut mahdollista.

Lainat ja saamiset koostuvat rahavaroista, myönnettyistä lainoista sekä myynti- ja muista saamisista. Muut rahoitusvelat sisältävät korollisia velkoja sekä osto- ja muita velkoja.

Valuuttariskin suojaamiseksi tehdyt valuuttajohdannaiset arvostetaan käypään arvoon käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja. Operatiivisia erää suojaavien valuuttajohdannaisten käypä arvo kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin, ja valuuttamääräisiä lainoja ja saamia suojaavien valuuttajohdannaisten käypä kirjataan rahoituksen kurssieroihin.

Pakolliset varaukset

Pakollisina varauksina tuotoista vähennetään ne vastaiset menot, joiden suorittamiseen yhtiö on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa. Samoin vähennetään tuotoista ne vastaiset menetykset, joiden toteutumista pidetään ilmeisenä.

Liikevaihto

Liikevaihto sisältää tuotot tavaroiden sekä palveluiden myynnistä oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla sekä valuuttamääräisestä myynnistä aiheutuville kurssieroilta. Liikevaihtoon sisältyy myös markkinointipartnereiden kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuvia etappimaksuja, joilla partneri osallistuu kehittäessä olevan tuotteen tutkimus- ja tuotekehitysmenojen kattamiseen ja jotka on sidottu tutkimusprojektissa saavutettuihin etappeihin. Lisäksi liikevaihtoon sisällytetään konsernin muille yhtiöille lisensioimista tuotteista saatavat rojaltit.

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelu on suoritettu. Etappimaksut kirjataan, kun tutkimus- ja tuotekehitys-projekti on edennyt partnerin kanssa ennalta sovittuun vaiheeseen ja partnerille on syntynyt velvoite maksaa osuutensa. Rojaltit kirjataan suoriteperusteella lisensiointisopimusten mukaisesti.

Osakeperusteiset maksut

Hallituksen päättämän avainhenkilöstölle suunnatun osakepalkkiojärjestelmän oikeudet arvostetaan käypään arvoon tilinpäätöshetkellä ja kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan oikeuden syntymisjakson aikana. Oletus lopullisesta osakkeiden ja niihin liittyvien rahasuoritusten määrästä päivitetään jokaisena tilinpäätöspäivänä.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön palveluksessa olevalle henkilöstölle on järjestetty eläketurva Orionin Eläkesäätiössä ja eläkevakuutusyhtiöissä. Lisäeläketurva on järjestetty eläkesäätiössä niille toimihenkilöille, joiden työsuhde on alkanut ennen 25.6.1990 ja jatkuu eläkkeelle siirtymiseen asti. Lisäksi joillekin johdon jäsenille on järjestetty lisäeläkevakuutukset eläkevakuutusyhtiöissä. Orionin Eläkesäätiön eläkevastuu on täysin katettu.

Tuloverot

Tuloveroina esitetään verotettavan tuloksen perusteella lasketut verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisu. Tilinpäätökseen ei kirjata laskennallisia verovelkoja ja -saamia, mutta liitetiedoissa ilmoitetaan taseeseen merkittävässä olevat laskennalliset verovelat ja -saamiset. Nämä laskennalliset verovelat tai -saamiset lasketaan verotuksen ja tilinpäätöksen välisille olennaisille jaksotuseroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa.

1. Liikevaihto

Liikevaihto toimialoittain

milj. €	2018	2017
Lääkeliiketoiminta	856,7	908,1
Yhteensä	856,7	908,1

Liikevaihto markkina-alueittain

milj. €	2018	2017
Suomi	310,7	328,6
Skandinavia	136,7	148,9
Muu Eurooppa	240,1	255,5
Pohjois-Amerikka	46,1	61,5
Muut maat	123,0	113,8
Yhteensä	856,7	908,1

2. Liiketoiminnan muut tuotot

milj. €	2018	2017
Palveluveloitustuotot konserniyrityksiltä	4,0	5,6
Vuokratuotot	1,8	0,6
Osakkeiden myyntivoittoa	147,6	0,5
Käyttöomaisuuden myyntivoittoa	0,2	0,3
Muut liiketoiminnan tuotot	2,0	1,7
Yhteensä	155,6	8,7

3. Pakollisten varausten muutos

milj. €	2018	2017
Pakollisten varausten muutos	-0,1	0,3
Yhteensä, lisäys (-), vähennys (+)	-0,1	0,3

4. Liiketoiminnan kulut ja poistot

Liiketoiminnan kulut

milj. €	2018	2017
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2,6	8,3
Valmistus omaan käyttöön	-2,8	-3,5
Materiaalit ja palvelut		
Ostot tilikauden aikana	230,0	244,0
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-3,8	-1,1
Ulkopuoliset palvelut	28,0	29,1
Yhteensä	254,3	272,0
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	109,9	111,9
Eläkekulut	16,5	15,3
Osakekannustinjärjestelmä	4,5	3,0
Muut henkilösivukulut	4,7	5,8
Yhteensä	135,6	135,9
Liiketoiminnan muut kulut	223,7	223,8
Yhteensä	608,2	636,5

Vapaaehtoiset henkilösivukulut sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tilintarkastajan palkkiot

milj. €	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 mom. 2 kohdassa mainitut toimeksiannot		0,0
Veroneuvonta		0,1
Muut palvelut	0,0	
Yhteensä	0,1	0,2

Poistot ja arvonalentumiset

milj. €	2018	2017
Arvonalentumiset	0,3	0,7
Muut poistot	32,9	30,9
Yhteensä	33,2	31,6

Tilikauden poistot tase-erittäin on esitetty taseen liitetiedoissa 8–9.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista on esitetty tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

Palveluksessa oleva henkilöstö keskimäärin

	2018	2017
Palveluksessa oleva henkilöstö keskimäärin	2 203	2 238

Osakeperusteiset maksut

Konsernilla on voimassa vuonna 2016 alkanut konsernin avainhenkilöiden osakepohjainen kannustinjärjestelmä. Järjestelmässä on ansaintajaksoja, joiden alkamisesta ja pituudesta yhtiön hallitus on päättänyt vuosittain vuosina 2016, 2017 ja 2018.

Hallitus on päättänyt ansaintajakson ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmän käyttöönoton yhteydessä alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2016 ja kalenterivuodet 2016–2018. Vuonna 2017 alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2017 ja kalenterivuodet 2017–2019. Vuonna 2018 alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2018 ja kalenterivuodet 2018–2020. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2016, 2017 ja 2018 perustuu Orion-konsernin liikevoittoon. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2016–2018, 2017–2019 ja 2018–2020 perustuu Orion Oyj:n B-osakkeen kokonaistuottoon.

Järjestelmän kohderyhmään kuuluu enintään 50 henkilöä. Järjestelmän perusteella maksettavien palkkioiden yhteismäärä on enintään 500 000 Orion Oyj:n B-osaketta ja osakkeiden arvoa vastaava määrä rahaa. Järjestelmästä on 31.12.2018 mennessä maksettu maksettu palkkioina yhteensä 133 724 Orion Oyj:n B-osaketta.

Vuonna 2013 alkanut järjestelmä ei ole enää voimassa ja viimeiset palkkiot maksettiin vuonna 2018. Siinä oli ansaintajaksoja, joiden alkamisesta ja pituudesta yhtiön hallitus päätti vuosittain vuosina 2013, 2014 ja 2015. Hallitus päätti ansaintajakson ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmän käyttöönoton yhteydessä alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2013 ja kalenterivuodet 2013–2015. Vuonna 2014 alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2014 ja kalenterivuodet 2014–2016. Vuonna 2015 alkoi kaksi ansaintajaksoa, kalenterivuosi 2015 ja kalenterivuodet 2015–2017. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2013, 2014 ja 2015 perustui Orion-konsernin liikevoittoon. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2013–2015, 2014–2016 ja 2015–2017 perustui Orion Oyj:n B-osakkeen kokonaistuottoon.

Järjestelmän kohderyhmään kuului noin 35 henkilöä. Järjestelmästä maksettiin palkkioina yhteensä 407 677 Orion Oyj:n B-osaketta.

Järjestelmän palkkiot maksetaan osittain yhtiön B-osakkeina ja osittain rahana. Palkkioita on maksettu vuonna 2013 ja 2016 alkaneista järjestelmistä ja mahdollisia tulevia palkkioita, vuonna 2016 alkaneesta järjestelmästä, maksetaan seuraavasti:

Ansaintajakso	Palkkio maksettu / mahdollinen palkkio maksetaan
2013	3.3.2014
2014	2.3.2015
2013–2015	1.3.2016
2015	1.3.2016
2014–2016	1.3.2017
2016	1.3.2017
2015–2017	1.3.2018
2017	1.3.2018
2016–2018	2019
2018	2019
2017–2019	2020
2018–2020	2021

Osakepalkkiojärjestelmän yhden vuoden pituisten ansaintajaksojen perusteella saatuja osakkeita ei saa luovuttaa järjestelmään määritetyn sitouttamisjakson aikana. Kolmen vuoden ansaintajaksoihin ei liity sitouttamisjaksoa. Järjestelmästä yhden kalenterivuoden aikana maksettavien palkkioiden arvo yhteensä on enintään 1,75 kertaa avainhenkilön bruttovuosispalkka palkkioiden maksuhetkellä.

5. Rahoitustuotot ja -kulut

milj. €	2018	2017
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	14,9	17,5
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Osinkotuotot muista osakkeista ja osuuksista	0,0	0,0
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	0,0	0,0
Korkotuotot muilta yrityksiltä	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	0,0	0,0
Korkotuotot muilta yrityksiltä	0,1	0,1
Arvonmuutokset	0,0	
Muut rahoitustuotot	1,2	1,1
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Korkokulut saman konsernin yrityksille	-0,0	
Korkokulut muille	-4,4	-4,4
Arvonalentumiset	-0,0	-1,6
Muut rahoituskulut	-1,4	-1,5
Yhteensä	10,4	11,2

Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyy:

milj. €	2018	2017
Tuottoja osuuksista muissa yrityksissä	15,0	17,5
Korkotuottoja	0,1	0,1
Korkokuluja	-4,5	-4,4

6. Tilinpäätössiirrot

milj. €	2018	2017
Poistoeron muutos	-12,6	4,0
Saatu konserniavustus	14,0	22,0
Yhteensä	1,4	26,0

7. Tuloverot

milj. €	2018	2017
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	44,7	55,0
Aikaisempien tilikausien tuloverot	-0,5	1,1
Yhteensä	44,2	56,1

Laskennallinen verovelka ja -saaminen

Emoyhtiön laskennallista verovelkaa tai -saamista ei ole merkitty yhtiön taseeseen.

Laskennallinen verosaaminen

milj. €	2018	2017
Pakollisista varauksista	0,1	0,1
Yhteensä	0,1	0,1

Laskennallinen verovelka

milj. €	2018	2017
Tilinpäätössiirroista	20,9	18,4
Arvonkorotuksista	3,3	3,3
Yhteensä	24,2	21,7

8. Aineettomat hyödykkeet

milj. €	Aineettomat oikeudet		Liikearvo		Muut pitkävaikutteiset menot		Yhteensä	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Hankintameno 1.1. ¹	127,7	120,5	68,3	68,3	56,8	56,1	252,8	244,9
Lisäykset	27,7	8,0			0,9	0,9	28,6	8,9
Vähennykset	-3,0	-0,7			-3,1	-0,3	-6,0	-1,0
Siirrot tase-erien välillä	0,1	0,0				0,0	0,1	0,1
Hankintameno 31.12.	152,5	127,7	68,3	68,3	54,7	56,8	275,5	252,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1. ¹	-99,4	-91,8	-68,3	-68,3	-54,4	-53,8	-222,1	-213,9
Vähennysten kertyneet poistot	3,0	0,7			3,1	0,2	6,0	1,0
Tilikauden poistot	-8,6	-7,7			-0,8	-0,8	-9,4	-8,4
Arvonalentumiset	-0,3	-0,7					-0,3	-0,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-105,4	-99,4	-68,3	-68,3	-52,1	-54,4	-225,8	-222,1
Kirjanpitoarvo 1.1.	28,3	28,7			2,4	2,3	30,7	31,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	47,1	28,3			2,6	2,4	49,7	30,7
Kokonais- ja sumupoistojen kertynyt erotus 1.1.	3,0	3,0			0,3	0,2	3,2	3,3
Poistoeron muutos, lisäys (+), vähennys (-)	10,0	-0,1			0,0	0,0	10,1	-0,1
Kertynyt erotus 31.12.	13,0	3,0			0,3	0,3	13,3	3,2

¹ Alkuarvoihin sisällytetään käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei ole vielä päättynyt sekä loppuun poistetut käyttöomaisuushyödykkeet, jotka ovat edelleen liiketoiminnan käytössä. Kertyneet poistot lasketaan vastaavalla tavalla.

9. Aineelliset hyödykkeet

milj. €	Maa- ja vesialueet		Rakennukset ja rakennelmat		Koneet ja kalusto		Muut aineelliset hyödykkeet		Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		Yhteensä	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Hankintameno 1.1. ¹	4,2	3,5	266,7	253,8	262,5	256,0	3,0	2,6	25,6	14,9	562,0	530,8
Lisäykset		0,6	11,2	9,4	9,7	8,0		0,3	10,2	19,1	31,1	37,4
Vähennykset			-0,0		-15,5	-6,0		-0,0	-0,4	-0,2	-15,9	-6,1
Siirrot tase-erien välillä			9,3	3,6	10,8	4,4	0,0	0,2	-20,1	-8,3	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.	4,2	4,2	287,1	266,7	267,5	262,5	3,0	3,0	15,3	25,6	577,1	562,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1. ¹			-132,5	-125,5	-188,7	-178,7	-1,6	-1,4			-322,8	-305,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			0,0		13,5	5,3					13,6	5,3
Tilikauden poistot			-8,3	-7,0	-15,0	-15,1	-0,1	-0,1			-23,4	-22,2
Arvonalentumiset						-0,2						-0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.			-140,7	-132,5	-190,2	-188,7	-1,7	-1,6			-332,6	-322,8
Kirjanpitoarvo 1.1.	4,2	3,5	134,3	128,3	73,8	77,2	1,5	1,1	25,6	14,9	239,3	225,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	4,2	4,2	146,4	134,3	77,3	73,8	1,3	1,5	15,3	25,6	244,5	239,3
Kokonais- ja sumupoistojen kertynyt erotus 1.1.			43,5	43,1	45,3	49,6	0,1	0,1			88,8	92,8
Poistoeron muutos, lisäys (+), vähennys (-)			0,9	0,4	1,7	-4,4	-0,0	0,0			2,5	-3,9
Kertynyt erotus 31.12.			44,4	43,5	46,9	45,3	0,1	0,1			91,4	88,8

¹ Alkuarvoihin sisällytetään käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei ole vielä päättynyt sekä loppuun poistetut käyttöomaisuushyödykkeet, jotka ovat edelleen liiketoiminnan käytössä. Kertyneet poistot lasketaan vastaavalla tavalla.

Tuotantokoneiden ja -laitteiden kirjanpitoarvo 31.12.2018 on 56,5 (2017: 56,5) miljoonaa euroa. Maa-alueiden hankintameno on sisältyy arvonkorotuksia 0,1 (2017: 0,1) miljoonaa euroa ja rakennusten hankintameno 16,5 (2017: 16,5) miljoonaa euroa.

10. Sijoitukset

milj. €	Osuudet saman konsernin yrityksissä		Saamiset saman konsernin yrityksiltä		Muut osakkeet ja osuudet		Lainasaamiset ¹		Yhteensä	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Hankintameno 1.1.	121,8	121,8	4,3	4,3	0,3	0,4	0,1	1,6	126,5	128,1
Lisäykset					0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Vähennykset	-14,1		-0,4		-0,0	-0,1		-1,6	-14,4	-1,7
Hankintameno 31.12.	107,7	121,8	3,9	4,3	0,3	0,3	0,2	0,1	112,1	126,5
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.	-40,0	-40,0	-2,9	-2,9					-42,9	-42,9
Muutos tilikauden aikana										
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	-40,0	-40,0	-2,9	-2,9					-42,9	-42,9
Kirjanpitoarvo 1.1.	81,8	81,8	1,4	1,4	0,3	0,4	0,1	1,6	83,6	85,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	67,7	81,8	1,0	1,4	0,3	0,3	0,2	0,1	69,2	83,6

¹ Lainasaamiset ovat OYL:n mukaisia pääomalainasaamisia.

11. Vaihto-omaisuus

milj. €, 31.12.	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	31,1	27,0
Keskeneräiset tuotteet	13,7	13,3
Valmiit tuotteet/Tavarat	119,7	117,5
Muu vaihto-omaisuus	4,4	4,7
Yhteensä	168,9	162,5

12. Pitkäaikaiset saamiset

milj. €, 31.12.	2018	2017
Pitkäaikaiset saamiset konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0,0	0,0
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäjiltä	0,5	0,6
Muut lainasaamiset	0,1	0,1
Muut pitkäaikaiset saamiset		1,0
Yhteensä	0,6	1,7

13. Lyhytaikaiset saamiset

milj. €, 31.12.	2018	2017
Myyntisaamiset	130,0	131,3
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	29,9	30,3
Lainasaamiset	16,7	3,7
Siirtosaamiset	14,0	22,0
Yhteensä	60,6	56,0
Lainasaamiset omistusyhteisyryksiltä	0,1	0,1
Muut lainasaamiset	0,2	0,1
Muut saamiset	1,3	6,5
Siirtosaamiset	24,9	15,9
Yhteensä	217,0	209,9

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

milj. €, 31.12.	2018	2017
Etukäteen maksettuja tutkimuskuluja	5,9	2,3
Saamatta olevia rojalteja	3,8	4,5
Tuloverosaaminen	3,5	
Etukäteen maksettuja huolto- ja ylläpitomaksuja	2,1	2,0
Etukäteen maksettuja kannustinpalkkioita	1,4	2,2
Saamatta olevia hinnanerokorvauksia	2,2	0,8
Ostotilauksen vastaanoton hinnan korjaus	1,3	
Saamatta oleva korvaus myyntiluvan siirrosta	1,0	0,5
Saamatta olevia avustuksia	0,8	0,9
Saamatta olevia korvauksia	0,7	0,7
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	0,4	0,3
Muut siirtosaamiset	1,8	1,6
Yhteensä	24,9	15,9

14. Rahoitusarvopaperit

milj. €, 31.12.	2018	2017
Muut arvopaperit: korkoinstrumentit	49,0	
Yhteensä	49,0	

Markkina- ja kirjanpitoarvojen erotus

milj. €, 31.12.	2018	2017
Markkina-arvo	49,0	
Vastaava kirjanpitoarvo	-49,0	
Rahoitusarvopapereiden korkosaamiset siirtosaamisissa	-0,0	
Erotus	0,0	

15. Oma pääoma

Osakepääoma

milj. €	2018	2017
Osakepääoma 1.1.	92,2	92,2
Osakepääoma 31.12.	92,2	92,2

Käyttörahas

milj. €	2018	2017
Käyttörahas 1.1.	0,5	0,5
Käyttörahas 31.12.	0,5	0,5

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

milj. €	2018	2017
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	0,9	0,9
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	0,9	0,9

Kertyneet voittovar

milj. €	2018	2017
Kertyneet voittovar 1.1.	334,1	317,3
Yhtiökokouksen päätöksellä		
jaettu osinkona	-204,0	-217,9
käytetty lahjoitukseen	-0,3	-0,3
annettu osakepalkkioina	3,0	5,1
Maksamattomat osingot	0,5	0,2
Tilikauden voitto	338,5	229,8
Kertyneet voittovar 31.12.	471,7	334,1

Emoyhtiön osakepääoma osakelajeittain

31.12.	2018		2017	
	kpl	€	kpl	€
A-sarja (20 ääntä/osake)	37 120 346		37 120 346	
B-sarja (1 ääni/osake)	104 137 482		104 137 482	
Yhteensä	141 257 828	92 238 541,46	141 257 828	92 238 541,46

Tilikauden 1.1.–31.12.2018 aikana on A-sarjan osakkeita ei ole muunnettu B-sarjan osakkeiksi.

16. Tilinpäätössiirtojen kertymä

milj. €, 31.12.	2018	2017
Poistoero	104,7	92,0
Yhteensä	104,7	92,0

17. Pakolliset varaukset

milj. €, 31.12.	2018	2017
Eläkevaraukset	0,6	0,5
Yhteensä	0,6	0,5

18. Pitkäaikainen vieras pääoma

milj. €, 31.12.	2018	2017
Joukkovelkakirjalainat		149,7
Yhteensä		149,7

19. Lyhytaikainen vieras pääoma

milj. €, 31.12.	2018	2017
Saadut ennakot	2,4	2,1
Ostovelat	62,3	64,3
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	13,4	11,0
Siirtovelat	0,0	
Muut velat	12,7	27,3
Yhteensä	26,1	38,4
Joukkovelkakirjalainat	149,9	
Muut velat	8,1	9,9
Siirtovelat	54,5	59,4
Yhteensä	303,3	174,0

2013 liikkeeseen lasketun 150 000 000 euron nimellisarvoisen joukkovelkakirjalainan, joka erääntyy 2019, kuponnikorko on 2,75 % ja alkuperäinen efektiivinen korko 2,854 %.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

milj. €, 31.12.	2018	2017
Maksamattomat kannustinpalkkiot henkilösivumenoineen	9,3	13,7
Muut jaksotetut palkat henkilösivumenoineen	17,8	17,7
Maksamattomat hintaoikaisut	7,2	8,1
Maksamattomat tutkimuskulut	6,2	2,5
Maksamattomat alennukset	4,1	4,3
Maksamattomat rojaltit ja komissiot	2,5	2,2
Maksamattomat korot	2,3	2,3
Maksamattomat oikeudenkäyntikulut	2,1	2,1
Maksamattomat myynnin hyvitykset	1,8	1,5
Maksamattomat Kiinan varaston ostot		2,7
Verovelka		1,5
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat	0,1	0,2
Muut siirtovelat	1,2	0,5
Yhteensä	54,5	59,4

Vieras pääoma sisältää

milj. €, 31.12.	2018	2017
Pitkäaikaisia korollisia velkoja		149,7
Lyhytaikaisia korollisia velkoja	162,6	27,3
Lyhytaikaisia korottomia velkoja	140,7	146,7
Yhteensä	303,3	323,7

20. Toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

Yhtiön toimielinten jäsenille maksetut palkat ja palkkiot

milj. €	2018	2017
Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet	1,8	2,0

Osapalkkioita ei ole maksettu.

Yhtiön toimielinten jäsenille ei ole annettu rahalainoja.

Johdon eläkesitoumukset

Yhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta ja eläketasoksi 60 % sovittu eläkepalkasta.

21. Annetut vakuudet

Vakuudet samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta

milj. €, 31.12.	2018	2017
Annetut takaukset	4,3	3,2

Annetut vakuudet yhteensä

milj. €, 31.12.	2018	2017
Takaukset yhteensä	4,3	3,2

22. Vastuut ja vastuusitoumukset

Leasingsopimukset

milj. €, 31.12.	2018	2017
Leasingsopimuksista maksamatta olevat määrät		
Seuraavan 12 kuukauden aikana	2,0	2,0
12 kuukauden jälkeen	2,2	2,2
Yhteensä	4,2	4,3

Leasingvuokrasopimusten ehdot ovat tavanomaiset.

Muut vastuut

milj. €, 31.12.	2018	2017
Lääkevahinkovastuu	0,3	0,3

Kiinteistöinvestointien alv-vastuu

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuosina 2010–2018 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 16,4 miljoonaa euroa ja viimeinen tarkistusvuosi on 2027.

23. Rahoitusriskit

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää markkinariskeistä ja vastapuoliriskistä aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia konsernin tulokseen ja kassavirtaan sekä varmistaa riittävä maksuvalmius.

Rahoitusriskien hallinnan pääperiaatteet on määritelty yhtiön hallituksen hyväksymässä konsernin rahoituspolitiikassa, jonka toteuttamisesta konsernin rahoitusosasto vastaa. Rahoitustoiminnot on keskitetty konsernin rahoitusosastolle.

Yhtiön rahoitusriskeistä löytyy lisätietoa konsernin tilinpäätöksestä. Merkittävin ero yhtiön ja konsernin riskipositioissa on raportoidussa valuuttapositiona, sillä (emo)yhtiö suojaa keskitetysti konsernin valuuttariskin ilman että tytäryhtiöiden kanssa toteutetaan erikseen sisäisiä suojauksia.

24. Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten nimellisarvot ja maturiteetti

milj. €, 31.12.	2018	2017
Valuuttajohdannaiset		
Valuuttatermiinit ja valuutanvaihtosopimukset	32,6	32,4
Valuuttaoptiot	31,8	45,4

Kaikkien johdannaisten maturiteetti on alle vuoden.

Johdannaissopimusten käyvät arvot

milj. €, 31.12.	2018			2017
	Positiivinen	Negatiivinen	Netto	Netto
Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa				
Valuuttatermiinit ja valuutanvaihtosopimukset	0,3	-0,1	0,2	0,1
Valuuttaoptiot	0,1	-0,1	0,0	0,1

Käyvän arvon määrittäminen ja hierarkia

Käypään arvoon taseessa arvostetut rahoitusinstrumentit on ryhmitelty arvostustekniikasta riippuen kolmeen hierarkiatasoon seuraavasti

milj. €, 31.12.2018	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset		0,4		0,4
Rahamarkkinasijoitukset	35,0			35,0
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet			0,3	0,3
Varat yhteensä	35,0	0,4	0,3	35,6

Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset		-0,1		-0,1
Velat yhteensä		-0,1		-0,1

milj. €, 31.12.2017	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset		0,3		0,3
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet			0,3	0,3
Varat yhteensä		0,3	0,3	0,6

Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset		-0,2		-0,2
Velat yhteensä		-0,2		-0,2

Tason 1 rahoitusinstrumentin käypä arvo perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuihin hintoihin. Tason 2 johdannaisten käypä arvo perustuu markkinoilta saatuihin syöttötietoihin. Tason 3 rahoitusinstrumenttien käypä arvo ei ole arvioitavissa markkinoilta saatavilla tiedoilla.

Konsernissa noudatetaan periaatetta, jonka mukaan käypien arvojen hierarkian tasojen väliset siirrot kirjataan sille päivälle, jonka siirron aiheuttama tapahtuma on toteutunut.

25. Omistukset muissa yrityksissä

Emoyhtiön omistus muissa yrityksissä on esitetty konsernin liitetiedoissa kohdassa 28. Konserniyritykset.

Kirjanpito- ja tosittelajit 1.1.–31.12.2018

Kirjanpito- ja tosittelajit

Päiväkirja	sähköinen arkistointi	10 vuotta
Pääkirja	sähköinen arkistointi	10 vuotta

Tositelajit

	Tositeno:	Tositelaji	
Käyttöomaisuuskirjaukset	0400000000 - 0499999999	AA	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Catering-liittymä	0700000000 - 0799999999	07	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Winpos-liittymä	0800000000 - 0899999999	08	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Myyntilaskut, manuaalikirjaus	1100000000 - 1199999999	DA, DG, DR	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Vuokralaskutus	1100000000 - 1199999999	ZB	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Ostolaskut	1300000000 - 1399999999	KA, KG, KR, KF	paperitosite/sähköinen arkistointi/ CD_ROM 6 vuotta
Varaston hinnanerot	1500000000 - 1599999999	PR	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Ostolaskut, tilaukselliset	1600000000 - 1699999999	RE, RA, RZ	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Palkkaliittymä, palkat	1700000000 - 1799999999	01	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Palkkojen manuaalikorjaukset	1700000000 - 1799999999	Z1	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
KOM-vähennysten poistot	1700000000 - 1799999999	AG	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Valuuttakurssaus	1700000000 - 1799999999	SA	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Edustustot	1800000000 - 1899999999	ZR	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Varastokirjaukset	1900000000 - 1999999999	WA, WE, WI, WL	sähköinen arkistointi 6 vuotta
Travel-liittymä	2000000000 - 2099999999	04	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Ostoeskontran kohdistukset	2200000000 - 2299999999	ZP	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Korkolaskut	3100000000 - 3199999999	II	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Myyntilaskut, automaattikirjaus	3200000000 - 3299999999	RV	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Clearing	3300000000 - 3399999999	AB	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
GR / IR korjaustositteet	3600000000 - 3699999999	RN	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Itselaskutus	3700000000 - 3799999999	ZN	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Konsernilaskutus	3800000000 - 3899999999	IC	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Rahapäivät, saapuva raha	5500000000 - 5599999999	DZ	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Rahapäivät, lähtevä raha	5500000000 - 5599999999	KZ	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Muistiotositteet	6100000000 - 6199999999	ZM	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Muistiotositteet, toistuvais- jaksotukset	8100000000 - 8199999999	ZI	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Muistiotositteet, jaksotukset	8100000000 - 8199999999	ZJ	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Palkkaliittymä, lomapalkkajaksotus	8200000000 - 8299999999	03	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Lomapalkkajaksotus, manuaalikirjaus	8200000000 - 8299999999	Z3	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Palkkaliittymä, bonusjaksotus	8300000000 - 8399999999	05	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
IFRS-tositteet	9100000000 - 9199999999	ZX	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta
Poistot ja poistoero	9300000000 - 9399999999	AF	paperitosite/sähköinen arkistointi 6 vuotta

Orion Oyj:n hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä tilikaudelta

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 473 099 971,28 euroa, josta tilikauden voittoa on 338 453 364,28 euroa.

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voitonjakokelpoisista varoista

• jaetaan osinkoa 1,50 euroa osaketta kohden. Osingonjaon täsmäytyspäivänä yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa. Voitonjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 140 695 388 kappaletta, joten osingon kokonaismäärä olisi	211 043 082,00 euroa
• lahjoitetaan lääketieteelliseen tutkimukseen ja muuhun yleishyödylliseen tarkoitukseen hallituksen päätöksen mukaisesti	250 000,00 euroa
• omaan pääomaan jätettäisiin	261 806 889,28 euroa
	<hr/>
	473 099 971,28 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Tämän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen esitämme yhtiökokoukselle käsiteltäväksi.

Espoossa 6. päivänä helmikuuta 2019

Heikki Westerlund
Puheenjohtaja

Timo Maasilta
Varapuheenjohtaja

Sirpa Jalkanen

Ari Lehtoranta

Hilpi Rautelin

Eija Ronkainen

Mikael Silvennoinen

Timo Lappalainen
Toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa 6. päivänä helmikuuta 2019

KPMG OY AB

Kimmo Antonen
KHT

Tilintarkastuskertomus

Orion Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Orion Oyj:n (y-tunnus 1999212-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 4.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätöksen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyden riski.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Kuinka kyseisiä seikkoja käsiteltiin tilintarkastuksessa

Liikevaihdon tuloutus

Viittaus konsernitalinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetieto 1

Emoyhtiön ja konsernin liikevaihto sisältää erilaisia tulovirtoja: tuotteiden myyntejä, markkinoilla olevien tuotteiden myyntioikeuksien myyntejä sekä tuottoja yhteistyökumppanien kanssa tehtävästä kliinisen vaiheen tutkimus- ja kehitystyöstä.

Liikevaihtoon liittyy sekä kiinteitä että muuttuvia vastikkeita. Muuttuvat vastikkeet liittyvät esimerkiksi tuotemyynnin alennus- ja kannustinehtoihin ja kumppanuus-sopimusten ehdollisiin etappimaksuihin, joiden tulouttamiseen liittyy johdon harkintaa.

Konserni on ottanut 1.1.2018 alkaen käyttöön uuden IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin.

Uuden IFRS 15 -standardin käyttöönoton sekä tuloutusmenetelmien valintaan liittyvien erilaisten sopimusehtojen analysoinnin ja johdon harkinnan vuoksi myyntituottojen kirjaaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt perehtyminen konsernin soveltamiin tuloutusperiaatteisiin ja niiden asianmukaisuuden arviointi verrattuna IFRS-standardeihin.

Olemme arvioineet myyntejä käsittelevän pääasiallisen tietojärjestelmän sekä siihen liittyvän käyttöoikeuksien hallinnan ja tietoturvan osalta kontrolliympäristön ja järjestelmäperäisten kontrollien toimivuutta.

Olemme tunnustaneet ja arvioineet laskutukseen liittyviä sisäisiä kontrolleja sekä testanneet niiden tehokkuutta. Lisäksi olemme suorittaneet data-analytiikkaan pohjautuen aineistotarkastusta ja analyttisiä tarkastustoimenpiteitä arvioidaksemme tuloutusten oikeellisuutta sekä myyntituottojen ja niitä vastaavien kulujen kirjaamista oikealle kaudelle

Olemme keskustelleet johdon kanssa tuloutuksessa sovelletuista kirjauskäytännöistä ja johdon tekemistä harkintaan perustuvista ratkaisuista, joilla on ollut merkittävä vaikutus myyntituottojen kirjaamisessa.

Lisäksi olemme arvioineet tilinpäätöksen tuloutusperiaatteita ja liikevaihtoa koskevien liitetietojen asianmukaisuutta, mukaan lukien IFRS 15 -standardin käyttöönoton vaikutus.

Vaihto-omaisuus

Viittaus konsernitalinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetieto 15

Konsernin vaihto-omaisuus muodostaa merkittävän osan (noin 20 %) taseen loppu-summasta.

Vaihto-omaisuuteen sisältyvien yksittäisten tuotteiden hinnoittelu perustuu tietojärjestelmien toimivuuteen ja tuotekalkyylien oikeellisuuteen.

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankinta-menoon tai sitä alhaisempaan todennäköiseen luovutushintaan tai jälleen-hankintahintaan.

Johdon harkintaa liittyy vaihto-omaisuuden arvonalentumiskirjauksen määrittämiseen sekä vanhenevien tuotteiden arviointiin.

Erän olennaisuuden ja arvostukseen liittyvän johdon harkinnan vuoksi vaihto-omaisuus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt perehtyminen konsernin soveltamiin vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteisiin ja niiden asianmukaisuuden arviointi verrattuna IFRS-standardeihin.

Olemme arvioineet vaihto-omaisuutta käsittelevän pääasiallisen tietojärjestelmän sekä siihen liittyvän käyttöoikeuksien hallinnan ja tietoturvan osalta kontrolliympäristön ja järjestelmäperäisten kontrollien toimivuutta.

Olemme osallistuneet inventaareihin valituissa toimipisteissä ja arvioineet inventointiprosessien asianmukaisuutta.

Olemme suorittaneet data-analyysjä vaihto-omaisuuden hinnoittelun oikeellisuuden sekä vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvien laskelmien luotettavuuden testaamiseksi.

Olemme arvioineet vaihto-omaisuuden arvonalentumiskirjausten riittävyttä.

Olemme arvioineet tilinpäätöksen liitetietojen riittävyttä ja tarkastaneet niiden asianmukaisuuden.

Orion Diagnostica – alakonsernin myynti

Viittaus konsernin laajan tuloslaskelman erä Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista ja liitetieto 30

Orion Oyj myi huhtikuussa Orion Diagnostica Oy:n koko osakekannan.

Tämän seurauksena Diagnostiikka-liiketoimintasegmentti on käsitelty tilinpäätöksessä lopetettuna toimintona eli segmentin tulos verojen jälkeen sekä verojen jälkeinen myyntivoitto vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla on esitetty yhdellä rivillä tuloslaskelmassa.

Kaupan yhteydessä tapahtui muutoksia myös henkilöstön eläkevakuutus-järjestelyissä ja henkilöitä siirtyi pois Orionin Eläkesäätiön toimintapiiristä.

Sopimusehdoissa on määritelty lisäkauppahintaa, jonka kirjanpitokäsittelyyn liittyy johdon harkintaa.

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt perehtyminen kauppaan liittyviin asia-kirjoihin ja kaupan ehtoihin.

Olemme johtaneet myyntivoittolaskelman tiedot taustamateriaaleihin ja arvioineet myyntivoiton kirjanpitokäsittelyn asian-mukaisuutta suhteessa IFRS-säännöksiin.

Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n aktuaareja, jotka ovat perehtyneet myyntihetkelle laadittuihin vakuutus-matemaattisiin laskelmiin ja käyneet läpi niihin liittyvien kirjausten IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardin mukaisen käsittelyn.

Lisäksi olemme arvioineet tilinpäätöksen liitetietojen riittävyttä ja tarkastaneet niiden asianmukaisuuden.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 20.3.2018 alkaen yhtäjaksoisesti yhden vuoden.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Espoossa 6. helmikuuta 2019

KPMG OY AB

Kimmo Antonen
KHT

Vuoden 2018 keskeisiä tapahtumia

Maaliskuu

Orion sai myönteiset päätökset EU:n hajautetuista myyntilupamenettelyistä Easyhaler®-tuoteperheen salmeteroli-flutikasoni-yhdistelmävalmisteelle.

Fermionin uusi tehdasyksikkö otettiin käyttöön Hangossa.

Huhtikuu

Orion allekirjoitti sopimuksen Orion Diagnostica Oy:n kaikkien osakkeiden eli Orion Diagnostica -tulosityksikön myymisestä Axcel Management A/S:n hallinnoimalle sijoitusrahastolle. Kauppa toteutui 30.4. ja siitä kirjattiin 128 MEUR myyntivoitto vuodelle 2018.

Kesäkuu

Heinäkuu

Orion käynnisti Faasi III -tutkimuksen (REFALS) ALS-lääkkeen kehittämiseksi – potilasrekrytointi alkoi.

Syyskuu

Orion tiedotti muutoksista konsernin johtoryhmän jäsenten vastualueissa sekä uuden Kasvuhankkeet-toiminnon perustamisesta.

Lokakuu

Orion ja Amgen yhteistyöhön Amgevita®-valmisteen (adalimumabin biosimilaari) kaupallistamisesta Suomessa

Easyhaler®-tuoteperheen salmeteroli-flutikasoni-yhdistelmävalmisteen myynti alkoi ensimmäisissä Euroopan maissa.

Orionin ja Bayerin faasi III -tutkimus darolutamidista etäpesäkkeettömän kastratioresistentin eturauhassyövän hoidossa päätökseen – päämuuttuja saavutettiin.

Orionin Tutkimussäätiö jakoi vuodelle 2019 apurahoina yhteensä yli miljoona euroa.

Marraskuu

Orion hankki takaisin Novartikselta Parkinsonin taudin Stalevo®-lääkkeen myyntioikeudet tietyissä Euroopan maissa.

Joulukuu

Orion Oyj

Orionintie 1A, PL 65, 02101 Espoo

Puhelin: 010 4261, www.orion.fi

Seuraa Orionia
sosiaalisessa mediassa

